EUROBANK Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Τετάρτη 25 Οκτωβρίου 2023 • Ετος 9ο • Αρ. φύλλου 464* | Εβδομαδιαία Οικονομική και Πολιτική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy/financial | Τιμή: €2,00

EUROBANK Cyprus

ΝΓΚΟΖΙ ΟΚΟΝΤΖΟ-ΙΓΟΥΕΑΛΑ

Το κόστος κατακερματισμού των αγορών

Η παγκοσμιοποίηση συνέβαλε αισθητά στην ανύψωση περισσότερων από 1 δισ. ανθρώπων από τη φτώχεια τονίζει σε συνέντευξη στην «Κ» η γενική διευθύντρια του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου Νγκόζι Οκόντζο-Ιγουεάλα. Αναφέρει επίσης ότι το κόστος από τη διάσπαση της παγκόσμιας οικονομίας σε ξεχωριστά μπλοκ και τις αντιπαραθέσεις, θα είναι τεράστιο. **Σελ. 13**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Μέτρα αναχαίτισης των πλειστηριασμών

Δέσμη μέτρων για να αναχαιτίσει το επερχόμενο κύμα πλειστηριασμών προωθεί το υπ. Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών της Ελλάδας μέσω πολυνομοσχεδίου. Ζητούμενο, η αύξηση των ρυθμίσεων μέσω του εξωδικαστικού μηχανισμού με μέτρα που θα εξασφαλίζουν μεγαλύτερο κούρεμα στον οφειλέτη. Προβλέπεται παράλληλα η προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών. **Σελ. 16**

ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΤΟΚΙΩΝ

Η οικονομία των ΗΠΑ ανεβάζει ταχύτητα

Η αμερικανική οικονομία θα έπρεπε να παραπαίει υπό το βάρος των επιτοκιακών αυξήσεων που μειώνουν τις δαπάνες και τις επενδύσεις. Ομως τα στοιχεία δείχνουν ότι η μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου επιταχύνει, παρά το υψηλότερο κόστος δανεισμού, την επανέναρξη των πληρωμών των φοιτητικών δανείων και τους πολέμους στην Ουκρανία και τη Μέση Ανατολή. **Σελ. 8**

Δείκτης & Ογκος του ΧΑΚ

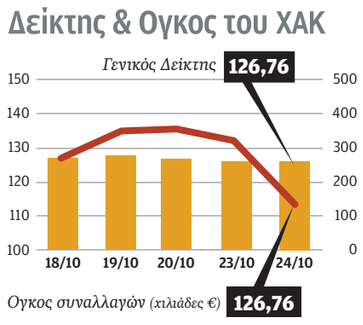

Μεθοδεύουν νέα αναστολή εκποιήσεων

Ανοικτά παραμένουν τρία ζητήματα καίριας σημασίας – Επιπτώσεις και στο Σχέδιο «Ενοίκιο Εναντι Δόσης»

Προς νέα αναστολή οδεύει το θέμα εκποιήσεων πρώτης κατοικίας αξίας έως 350.000, καθώς έφτασε το τέλος Οκτωβρίου και δεν έχει γίνει ακόμα καμία νέα προσθήκη στο πλαίσιο. Οι βουλευτές αναμένεται να ζητήσουν νέα αναστολή, αφού ο χρόνος που δόθηκε δεν ήταν παραγωγικός. Νέα επέκταση αναστολής εκποιήσεων πρώτης κατοικίας βάζει ουσιαστικά τρικλοποδιά στο Σχέδιο «Ενοίκιο Εναντι Δόσης», το οποίο θα μπει σε εφαρμογή μέσα στις επόμενες δύο εβδομάδες. Κι αυτό γιατί θα δώσει το μήνυμα ότι δεν χρειάζεται να συμμετάσχει κανένας δανειολήπτης που αντιμετωπίζει πρόβλημα, αφού υπάρχουν τρόποι να μετατίθεται το όλο ζήτημα «παρακάτω» και να μην επιλύεται. Στους τέσσερις μήνες που μεσολάβησαν από τον Ιούλιο που ψηφίστηκαν δύο νομοθεσίες προς βελτίωση του πλαισίου των εκποιήσεων, έχουν παραμείνει στην άκρη το «ειδικό δικαστήριο», οι εξουσίες του Φορέα του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου και ο μηχανισμός της Κεντρικής Τράπεζας. Τρεις πυλώνες καίριας σημασίας που θα ήταν το κλειδί για να μην ψηφίσουν οι βουλευτές εκ νέου μία νέα αναστολή εκποιήσεων πρώτης κατοικίας. **Σελ. 5**

Το ελαιόλαδο «πικρίζει» παραδοσιακά εδέσματα

Η αύξηση στις τιμές του ελαιόλαδου ανεβάζει το κόστος των κορυφαίων πιάτων της Ιταλίας και της Ισπανίας. Οι μηνιαίοι δείκτες του Bloomberg, που υπολογίζουν πόσα πρέπει να ξοδέψουν τα νοικοκυριά στην Ιταλία και την Ισπανία για να φτιάξουν πίτσα και παέγια αντίστοιχα, εμφάνισαν αύξηση 8,2% και 20,6% τον Σεπτέμβριο, σε σχέση με πέρυσι. **Σελ. 12**

Οι ψηφιακοί νομάδες ανακάλυψαν την Ελλάδα

Η Ελλάδα έχει μπει για τα καλά στον χάρτη των ψηφιακών νομάδων, με τον πληθυσμό τους να μεγαλώνει διαρκώς. Τον Σεπτέμβριο στην Αθήνα ήταν εγκατεστημένα περίπου 2.000 άτομα που εργάζονταν από απόσταση. Η πλειοψηφία τους, που δηλώνει διεύθυνση εργασίας στην Ελλάδα, προέρχεται από τη Ρωσία, το Ισραήλ, τον Καναδά, τις ΗΠΑ και την Κίνα. **Σελ. 14**

Πλαφόν, πρόστιμα και φόροι κατά του υπερτουρισμού

Σε μάστιγα έχουν εξελιχθεί για πολλές πόλεις οι υπέρογκες τουριστικές ροές, με αποτέλεσμα να πληθαίνουν τα μέτρα εναντίον της ανεξέλεγκτης επισκεψιμότητας. Το Αμστερνταμ έχει θέσει μέτρα στα τουριστικά λεωφορεία, στα τουριστικά καταστήματα, στα νέα ξενοδοχεία και στα κρουαζιερόπλοια, ενώ εξετάζει και τη μεταφορά της διάσημης γειτονιάς των Κόκκινων Φαναριών εκτός κέντρου. Στη Βενετία υπάρχουν πρόστιμα 100-200 ευρώ για κατανάλωση φαγητού και ποτού σε ορισμένους δημοσίους χώρους, για κολύμπι στα κανάλια και για περιπλανήσεις στην πόλη με μαγιό. Από το 2024 θα επιβληθεί και εισιτήριο πέντε ευρώ για επίσκεψη στο ιστορικό κέντρο. Νέα φορολογία τουριστών έχει τεθεί στη Βαλένθια, στο Μάντσεστερ, στην Ταϊλάνδη και στην Ισλανδία. **Σελ. 11**

Ολοκληρωμένη κατά 90% η πλωτή μονάδα φυσικού αερίου

Καθυστερεί το τερματικό

Δεν έχουν ακόμη ολοκληρωθεί οι εργασίες για το τερματικό υγροποιημένου φυσικού αερίου, στο Βασιλικό. Το ποσοστό υλοποίησης βρίσκεται στο 77%. Με ταχύτερους ρυθμούς προχωρά η ολοκλήρωση της πλωτής μονάδας επαναεριοποίησης και αποθήκευσης φυσικού αερίου στην Σαγκάν. Το συγκεκριμένο κομμάτι του έργου είναι ολοκληρωμένο κατά 98% και βρίσκεται στο στάδιο ελέγχων gas trials. **Σελ. 4**

Στον πάγο το «Αφροδίτη» λόγω διαφωνιών

Αδιέξοδο στις διαπραγματεύσεις

Σε αχαρτογράφητα νερά εισέρχονται οι διαπραγματεύσεις μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της εταιρείας Chevron για την ανάπτυξη του τεμαχίου 12 (Αφροδίτη) επί της κυπριακής ΑΟΖ. Οι δύο πλευρές συμφωνούν ότι διαφωνούν, με αποτέλεσμα να παγώνει το πλάνο ανάπτυξης στο τεμάχιο αυτό. Σ' αυτό συμβάλλει και η κρίση στη Μέση Ανατολή. **Σελ. 6**

ΔΟΚΙΜΑΣΤΙΚΕΣ ΠΤΗΣΕΙΣ

Ηλεκτροκίνητα αεροταξί ετοιμάζουν οι Κινέζοι

Η Κίνα παίρνει το προβάδισμα έναντι των ΗΠΑ και της Ευρώπης στον τομέα υψηλής αλλά και αιχμηρής τεχνολογίας. Βρίσκεται κοντά στον στόχο της να προσφέρει πρώτη ηλεκτροκίνητα αεροταξί που αναμένεται να κυκλοφορήσουν σύντομα. Οι αρχές έδωσαν το πράσινο φως για δοκιμαστικές πτήσεις των αεροταξί της εταιρείας EHang Holdings. **Σελ. 10**

ΕΛΛΑΔΑ

Τα πολεμικά σενάρια του προϋπολογισμού

Η νέα κρίση στη Μέση Ανατολή δημιουργεί νέα δεδομένα καθώς και ερωτήματα για τις τιμές της ενέργειας, τον πληθωρισμό, το εμπορικό έλλειμμα και τις προοπτικές του τουρισμού. Το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης βρίσκεται αντιμέτωπο με συνθήκες απόλυτης αβεβαιότητας, λίγες εβδομάδες πριν από την κατάθεση του κρατικού προϋπολογισμού. **Σελ. 14**

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ο τουρισμός απέτρεψε απολύσεις υπαλλήλων

Η παράταση της τουριστικής περιόδου έχει ευεργετική επίδραση στην απασχόληση. Ο αριθμός των ανέργων τον Σεπτέμβριο ήταν μειωμένος, καθώς απετράπησαν απολύσεις εποχικών υπαλλήλων. Σε συνδυασμό με τις προσλήψεις εκπαιδευτικών, ο αριθμός των ανέργων μειώθηκε 6,8% σε σχέση με τον Αύγουστο και 5,9% σε ετήσια βάση. **Σελ. 18**

5 291296 000378

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Η Μέση Ανατολή ως βαρόμετρο

Η αύξηση Σεπτεμβρίου που καθόρισε το βασικό επιτόκιο στο 4% εκτιμάται πως θα περιορίσει τη ζήτηση για προϊόντα και υπηρεσίες. Ως εκ τούτου δημιουργείται μια ασπίδα προστασίας κατά των ανατιμήσεων που ίσως να θέλουν να επιβάλουν οι επιχειρήσεις λόγω αυξημένου κόστους ενέργειας. Αναμένεται συνεπώς ότι οι αυξήσεις στο κόστος ενέργειας εφόσον έχουν διάρκεια θα πλήξουν τα κέρδη των επιχειρήσεων, μιας και οι δυνατότητες μετακύλησης είναι περιορισμένες. Αυτό βέβαια σε μεγάλο βαθμό ισχύει στο μέτρο που ο ανταγωνισμός είναι καλά ρυθμισμένος, κάτι που δεν συμβαίνει στη χώρα μας.

Με τον πληθωρισμό στο 4,6% και το βασικό επιτόκιο στο 4% δημιουργούνται βάσιμες προσδοκίες για ομαλοποίηση της κατάστασης, εφόσον βέβαια δεν υπάρξουν νέα μεγάλα γεγονότα που θα έχουν ειδικό βάρος στις οικονομικές εξελίξεις. Σε κάθε περίπτωση, οι οικονομολόγοι της ΕΚΤ δηλώνουν έτοιμοι να συνεχίσουν τις αυξήσεις αν αυτό κριθεί απαραίτητο, χωρίς την ίδια στιγμή να υπονοείται πως αυτή η γραμμή πλεύσης είναι η επιθυμητή. Την ίδια στιγμή εκφράζεται η ανησυχία ότι μόλις τα επιτόκια των καταθέσεων ανέλθουν στα κανονικά επίπεδα, οι τράπεζες θα επιχειρήσουν αυξήσεις στα επιτόκια δανεισμού καθιστώντας την ανάπτυξη προβληματική και τη χρηματοοικονομική σταθερότητα εύθραυστη.

Σύμφωνα με τις αναλύσεις, σημαντική πηγή πληθωρισμού αποτελεί η αγορά εργασίας, η οποία λόγω των βελτιωμένων συνθηκών απασχόλησης προκαλεί αυξητικές τάσεις στα ημερομίσθια. Αν και η συγκεκριμένη τάση ήταν ιδιαίτερα έντονη κατά το πρώτο εξάμηνο του έτους, οι εκτιμήσεις συγκλίνουν στο ότι η πίεση θα αποφορτιστεί λόγω μειωμένων επιχειρηματικών κερδών. Συνεπώς, και αυτή η πηγή πρόκλησης ανατιμήσεων τίθεται αργά αλλά σταθερά υπό έλεγχο, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για να ξεπεραστεί ο ψηλός πληθωρισμός και να υπάρξει προσέγγιση του στόχου του 2%.

Προς το παρόν, τα ψηλά επιτόκια αποτελούν την αιτία που οι αγορές ομολόγων δεν βρίσκονται σε αναταραχή αφού οι επενδυτές απολαμβάνουν ψηλές αποδόσεις χωρίς να προκύπτει η ανάγκη «επιθέσεων» στους αδύναμους κρίκους, απαιτώντας αυξημένο περιθώριο κινδύνου. Με αυτόν τον τρόπο η ΕΚΤ κατάφερε να τερματίσει το πρόγραμμα αγοράς ομολόγων χωρίς να παρατηρηθεί το «αιματοκύλισμα» που όλοι φοβόντουσαν. Η ηρεμία στην αγορά ομολόγων, παρά την μεταβλητότητα στις τιμές, μπορεί να ερμηνευθεί και ως ψήφος εμπιστοσύνης των επενδυτών προς τις κεντρικές τράπεζες για μια, έστω και αργά, επιτυχημένη διαχείριση της κατάστασης.

Η ανάφλεξη του πληθωρισμού κατά το 2022 υπήρξε η αφορμή για σημαντική κριτική προς του οικονομολόγους των κεντρικών τραπεζών, οι οποίοι σε μεγάλο βαθμό απέτυχαν στην πρόβλεψη. Η συγκεκριμένη εμπειρία όμως πρέπει να αξιοποιηθεί προς την κατεύθυνση της καλύτερης κατανόησης των οικονομικών συσχετισμών στο σύγχρονο περιβάλλον όπου η αβεβαιότητα αποτελεί τη μόνη σταθερά.

Καθώς πλησιάζουμε στο τέλος του έτους, η νομισματική πολιτική δείχνει να σταθεροποιείται στα ψηλά, αν και η επιθυμία όλων είναι τα χαμηλότερα επιτόκια. Εξάλλου, σε αυτή την συγκυρία το κρίσιμο είναι να πάψει η αναταραχή που επικρατούσε κάθε φορά που μια κεντρική τράπεζα συνεδρίαζε για να εξετάσει το ύψος των επιτοκίων. Σκέψεις που εκφράστηκαν προ μηνών για μια πιθανή έναρξη ενός κύκλου μειώσεων των επιτοκίων, μπαίνουν για τα καλά στο συρτάρι αφού πλέον το ζητούμενο είναι να δοθεί χρόνος στην οικονομία να «χωνέψει» τα δεδομένα όπως διαμορφωθήκαν. Μέχρι τότε η κατάσταση στην Μέση Ανατολή θα συνεχίσει να λειτουργεί ως βαρόμετρο των εξελίξεων.

μπλε
Πρόγραμμα Επιβράβευσης Καρτών

Έχεις κάρτα της Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή χρημάτων!

Κατέβασε το Mple Rewards app τώρα!
Google play | App Store
Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΣΧΟΛΙΟ / *Του* **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Το απόλυτο μάθημα

Ανεβαίνει αυτή την περίοδο από το θέατρο Versus η παράσταση «Το μάθημα» του Ευγένιου Ιονέσκο σε σκηνοθεσία Λουκά Ζήκου. Το ιδιαίτερο (και με τις δύο έννοιες της λέξης) μάθημα που παραδίδει ο καθηγητής (Λουκάς Ζήκος) και ο ενθουσιασμός του για τις πρώτες επιτυχείς απαντήσεις της μαθήτριάς του (Θέκλα Φλουρή) δείχνει ότι η διαδικασία της μάθησης θα κυλίσει ομαλά, με την υπηρέτρια του καθηγητή (Γιολάντα Χριστοδούλου) να έχει τον δικό της διακριτό, ώς ένα σημείο ρόλο, αυτόν της υπηρεσίας του κυρίου καθηγητή.

Το μάθημα εξελίσσεται με τρόπο περίεργο, η μαθήτρια, έχοντας από όσο λέει, σπουδαίες γνώσεις, θέλει να κάνει το «απόλυτο διδακτορικό». Μάλιστα γνωρίζει πολύ καλά τη γαλλική γεωγραφία, αφού γνωρίζει ότι το Παρίσι είναι η πρωτεύουσα της Γαλλίας, ενώ και ο ίδιος ο καθηγητής, ο σπουδαίος καθηγητής, είναι πολύ γνωστός στην πόλη του, αν και θα ήθελε πάρα πολύ να μπορούσε να ζήσει στο Παρίσι ή στο Μπορντώ, παρόλο που δεν έχει πάει ποτέ σε καμία από τις δύο αυτές πόλεις. Βέβαια, η λαμπρή μαθήτρια δυσκολεύεται στις εποχές του χρόνου, αυτό όμως δεν πτοεί τον καθηγητή… είναι σίγουρος πως θα τα πάει περίφημα.

Η διδασκαλία προχωράει… ώσπου η μαθήτρια αποδεικνύεται ότι δεν μπορεί να κάνει την απλή πράξη της αφαίρεσης, ενώ είναι ξεφτέρι στην πρόσθεση… Το μάθημα γίνεται ξαφνικά μία περιπέτεια… με άγνωστο τέλος. Η αριθμητική είναι πρόβλημα, όπως και η φιλολογία, που μόνο καταστροφή μπορεί να προκαλέσει η διδασκαλία της. Η μαθήτρια υποχρεώνεται στην ακρόαση μιας διάλεξης κενής περιεχομένου για τις νεοϊσπανικές γλώσσες, συν τω χρόνω αδυνατεί να παρακολουθήσει τον καθηγητή της, έχει πονόδοντο, όλα μοιάζουν να επιτείνουν τον πόνο της. Όλα φαίνονται να είναι χωρίς νόημα, ο καθηγητής, η υπηρέτριά του. Η μαθήτρια μοιάζει καταβεβλημένη, ολοένα και την απορροφά ο καθηγητής, της επιβάλλεται καθ' ολοκληρίαν, και ώσπου να τελειώσει το μάθημα η μαθήτρια σίγουρα δεν θα επιτύχει να εκπονήσει το «απόλυτο διδακτορικό»…

Ο Λουκάς Ζήκος και η Θέκλα Φλουρή υποδύονται ο μεν πρώτος τον καθηγητή και η δεύτερη τη μαθήτρια με επιτυχία. Αμφότεροι επί σκηνής καταφέρνουν να μεταδώσουν τον ενθουσιασμό, την αγωνία, την απόγνωση, τον θυμό και τη δυσαρέσκειά τους για όσα συμβαίνουν στη vis a vis συνάντησή τους. Ο Ζήκος δεν αποπροσανατολίζεται στιγμή από τον ρόλο του, δουλεύει καθ' όλη τη διάρκεια της παράστασης τον τόνο της φωνής του, τις κινήσεις του. Η Φλουρή καταφέρνει να δίνει στο κοινό την αφελή και κολακευμένη μαθήτρια, αλλά και το φοβισμένο νεαρό κορίτσι, που αισθάνεται άβολα ενώπιον μια Αρχής, μιας αυθεντίας. Η Γιολάντα Χριστοδούλου ως υπηρέτρια υπηρετεί τον ρόλο της επίσης με επάρκεια, μοιάζει να είναι η δεύτερη σκέψη του καθηγητή, η συνείδησή του ίσως.

Η σκηνοθεσία του Λουκά Ζήκου επιτρέπει στον θεατή να παρακολουθήσει το μάθημα και να ακούσει κάθε λέξη και κάθε φράση του έργου, όσο παράλογα και αν ακούγονται όσα παραδίδει. Το «Μάθημα» του Ιονέσκο παραμένει και σήμερα ένα έργο που μπορεί να μιλήσει στον θεατή, αφού η παιδεία και η μόρφωση φαίνεται να είναι ακόμα στενά συνδεδεμένες με τη διδασκαλική «επιβολή», την αυθεντία ή ακόμα και με τη μονοσήμαντη ερμηνεία των πραγμάτων. Ευδοκιμεί επίσης στις μέρες μας και ο «φασισμός» της μιας άποψης και της επίσημης ερμηνείας, με τα μέσα, μαζικής ενημέρωσης ή και τα λεγόμενα κοινωνικής δικτύωσης, να παίζουν τον ρόλο του καθηγητή…

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Συνέντευξη στον **ΠΑΥΛΟ ΝΕΟΦΥΤΟΥ**

Animation, γιορτή της αέναης κινήσεως του πνεύματος

Για το νόημα στις μέρες μας της Διεθνούς Μέρας Animation (28 Οκτωβρίου), η οποία για έκτη συνεχή χρονιά θα τιμηθεί στην Κύπρο και μέσα από τις εκδηλώσεις του διεθνούς φεστιβάλ κινουμένων σχεδίων «The Animattikon Project», μιλά ο καλλιτεχνικός του διευθυντής και animator, Χαράλαμπος Μαργαρίτης. Το φεστιβάλ είναι ο μοναδικός θεσμός του Πάφος 2017 που επιβιώνει μέχρι σήμερα, και όχι στην Πάφο, αλλά στη Λεμεσό. Το γιατί, πιστεύει ο Χαράλαμπος Μαργαρίτης, είναι ένας λόγος ώστε η επόμενη Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Κύπρου (2030) να παραδειγματιστεί και να προετοιμαστεί για το τι γίνεται την «επόμενη μέρα», δηλαδή από την 1η Ιανουαρίου του 2031 και μετά.

Ο καλλιτεχνικός διευθυντής του «The Animattikon Project» και animator, Χαράλαμπος Μαργαρίτης λέει πως ο βασικός λόγος ύπαρξης του φεστιβάλ είναι οι πανέμορφες ταινίες που υποβάλλουν δημιουργοί από όλο τον κόσμο κάθε χρόνο.

–Τι θα μπορούσε να νοηματοδοτεί η φετινή Διεθνής Ημέρα Animation;

–Η Διεθνής Μέρα Animation θεσπίστηκε από την ASIFA, τη διεθνή ένωση animation, η οποία ιδρύθηκε τη δεκαετία του '60, εν μέσω Ψυχρού Πολέμου, μεταξύ άλλων και ως γέφυρα επικοινωνίας των δημιουργών animation που βρίσκονταν στις δύο όχθες του διηρημένου τότε κόσμου. Η Διεθνής Μέρα Animation είναι μια συμβολικά πολύ σημαντική ετήσια διοργάνωση που παρεμπέμπει στη δυνατότητα συνύπαρξης και συνεννόησης μέσω της τέχνης του animation. Το ζητούμενο κατ' εμένα, δεν είναι ότι «η τέχνη ενώνει», ή ότι «η τέχνη καταργεί τα σύνορα». Κι αυτά τα κάνει, αλλά ας αποφύγουμε τα κλισέ. Η φετινή Διεθνής Μέρα Animation ας μας θυμίσει ότι έχουμε καθήκον να ακυρώσουμε την ακινησία.

–Και όσον αφορά την Κύπρο;

–Αυτό κυρίως αφορά την Κύπρο. Σε όλα τα επίπεδα.

–Το Animattikon Project είναι ο μόνος θεσμός που απέμεινε από το ΠΑΦΟΣ 2017. Πού οφείλει, πιστεύεις, την επιβίωσή του;

–Στην επιμονή της ομάδας που το διοργανώνει, στην απόφαση του ΤΕΠΑΚ να το υιοθετήσει, στο γεγονός ότι ένας τόσο σημαντικός θεσμός στα πολιτιστικά δρώμενα του νησιού, το Θέατρο Ριάλτο, το υποδέχτηκε με ανοικτές αγκάλες και, τέλος, σε όλες αυτές τις τόσο σημαντικές προσωπικότητες του παγκόσμιου animation που το τίμησαν με την παρουσία, τη συμμετοχή και τα λόγια τους. Κυρίως, όμως, θεωρώ ότι επιβιώνει διότι δεν υπάρχει για να εξυπηρετήσει την προσωπική ατζέντα κανενός. Ο βασικός λόγος ύπαρξης του φεστιβάλ είναι οι πανέμορφες ταινίες που υποβάλλουν δημιουργοί από όλο τον κόσμο κάθε χρόνο. Αυτοί είναι το φεστιβάλ, και το έργο τους είναι ο λόγος για τον οποίο χρειάζεται να υπάρχει και να επιβιώνει. Οι υπόλοιποι είμαστε, στην καλύτερη περίπτωση, απλώς διαχειριστές.

> **Η φετινή Διεθνής Μέρα Animation (28 Οκτωβρίου) ας μας θυμίσει ότι έχουμε καθήκον να ακυρώσουμε την ακινησία.**

–Αυτή την ώρα άλλες πόλεις της Κύπρου προετοιμάζονται και διεκδικούν το χρίσμα της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης 2030. Από την εμπειρία σου στο ΠΑΦΟΣ 2017 (The Animattikon Project, Big Mosaic κ.ά.), τι έχεις να πεις μετά από έξι χρόνια, ώστε να μπορούσε να ληφθεί υπόψη από την επόμενη κυπριακή Πολιτιστική Πρωτεύουσα;

–Νομίζω ότι είμαι ο τελευταίος που μπορεί να δώσει συμβουλές επί τούτου (γέλια). Ελπίζω μόνο ότι, όποια κι αν είναι η επόμενη Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης, θα έχει τη στοιχειώδη διαύγεια ώστε να προετοιμαστεί για το τι γίνεται από την 1η Ιανουαρίου του 2031 και μετά. Αυτό ακούγεται αυτονόητο, αλλά αυτό δεν έγινε στην Πάφο. Γι' αυτό και το Animattikon Project, ο μοναδικός θεσμός του Πάφος 2017 που επιβιώνει, επιβιώνει στη Λεμεσό.

–Τι μας επιφυλάσσει το φετινό φεστιβάλ όσον αφορά τις προβολές και τις παράλληλες εκδηλώσεις;

–Φέτος, λόγω διάφορων περιορισμών και λόγω του καταστροφικού πολέμου που ξέσπασε στη γειτονιά μας, είναι η πρώτη χρονιά που δεν θα φιλοξενήσουμε καλεσμένους από το εξωτερικό. Στη φετινή διοργάνωση, ωστόσο, το Animattikon Project παρουσιάζει ένα ολοκαίνουργιο σκέλος: το MO Motion Graphics Showcase, μια πρωτοβουλία της Αναστασίας Μελανδίνου και της Μαρίας Πάντη, εξαιρετικών γραφιστριών και motion artists – που ανέλαβαν επίσης και τον σχεδιασμό της οπτικής ταυτότητας της φετινής διοργάνωσης. Πρόκειται για μια έκθεση που διοργανώνεται στην γκαλερί Studio55, έναν από τους βασικούς υποστηρικτές του φεστιβάλ. Η έκθεση παρουσιάζει έργα από motion artists από όλο τον κόσμο. Παράλληλα, προτείνουμε τρεις βραδιές με μια πολύ προσεκτική επιλογή ταινιών μικρού μήκους από όλο τον κόσμο, οι οποίες διαγωνίζονται σε εφτά ξεχωριστές κατηγορίες για την τέταρτη έκδοση των Χρυσών Καπέλων.

Στις 28 Οκτωβρίου, όπου καθόλου τυχαία η επέτειος του ηρωικού «όχι» ενάντια στη φασιστική ακινησία και σαπίλα συμπίπτει με τη Διεθνή Μέρα Animation, παγκόσμια γιορτή της αενάου κινήσεως του πνεύματος, προτείνουμε μια απογευματινή προβολή ταινιών για παιδιά στο Θέατρο Ριάλτο και, το βράδυ, το τελευταίο πρόγραμμα προβολών του φεστιβάλ, ακολουθούμενο από την τελετή ανακοίνωσης και απονομής των βραβείων. Για όσους φίλους του animation θα βρίσκονται στη Λευκωσία, να σημειωθεί ότι την ίδια μέρα η Κυπριακή Ένωση Animation που αποτελεί και το τοπικό παράρτημα της ASIFA, θα παρουσιάσει ένα ειδικό πρόγραμμα προβολών από διεθνείς ταινίες στο Σπίτι της Συνεργασίας. Τέλος, το φεστιβάλ κλείνει στις 31 Οκτωβρίου στο μπαρ Craft στην Πάφο, για την καθιερωμένη, πλέον, βραδιά του Halloween Special όπου προβάλλουμε ταινίες μικρού μήκους τρόμου από όλο τον κόσμο.

–Το 2021, ένας από τους επίτιμους καλεσμένους του φεστιβάλ, ο Γάλλος παραγωγός ταινιών animation και με ειδικότητα στις διεθνείς συμπαραγωγές, Ολιβιέ Κατρίν, έκανε δηλώσεις στην Κύπρο και μίλησε για τη «συνταγή» ενός επιτυχημένου διεθνούς φεστιβάλ animation. «Να δείξεις καλές ταινίες, να τις συνοδεύσεις σωστά, να δουλέψεις με τα παιδιά που θα είναι θεατές του αύριο και να αντέξεις στον χρόνο». Σε ποιο βαθμό σε απασχολούν τα πιο πάνω; Θα πρόσθετες κάτι άλλο;

–Ελπίζω να αρκούν αυτά, για να μπορεί να χαρακτηριστεί πετυχημένο ένα φεστιβάλ. Αν ναι, τότε τα καταφέραμε και φέτος.

Όλες οι πληροφορίες για το φετινό πρόγραμμα του The Animattikon Project στην ιστοσελίδα του φεστιβαλ, www.animattikon.com.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**

Νήσος τις ην

Παρουσιάζεται τη Δευτέρα, 30 Οκτωβρίου το μυθιστόρημα του Ανδρέα Δ. Συμεού «Νήσος τις ην: Δώδεκα φανταστικές πράξεις ενός πραγματικού δράματος». Το βιβλίο θα παρουσιάσει ο συγγραφέας Χρίστος Χατζηπαπας, πρώην πρόεδρος της Ένωσης Λογοτεχνών Κύπρου. Βασικός στόχος του βιβλίου είναι η αναζήτηση της ιστορικής αλήθειας για το σύγχρονο δράμα της Κύπρου με κριτική και –ιδίως– αυτοκριτική ματιά. Το βιβλίο είναι ένα κράμα μύθου και ιστορίας. Τον μύθο συναποτελούν οι φανταστικοί χαρακτήρες και η δράση τους. Ο μύθος, ωστόσο, εξελίσσεται σε ένα ρεαλιστικό σκηνικό, σε διάφορες υπαρκτές τοποθεσίες του νησιού και με φόντο πραγματικά ιστορικά γεγονότα.

Πολυχώρος Παλιά Ηλεκτρική, Πάφος. Δευτέρα, 30 Οκτωβρίου, ώρα 6:30 μ.μ.

Συνεχίζονται οι παραστάσεις του έργου «Ο γάτος με τις μπότες» από το θέατρο Piccolo, σε σκηνοθεσία Βασιλικής Ανδρέου και Μάριου Στυλιανού.

Η νέα δουλειά της Βασίλειας Αναξαγόρου παρουσιάζεται στη Stand In Line Gallery στη Λευκωσία με τίτλο «dreamscapes of innocence».

Στο Θέατρο «ΔΙΟΝΥΣΟΣ» ανεβαίνει το έργο «Ο επιθεωρητής έρχεται», του Τζων Πρίσλεϋ, σε μετάφραση Γρηγόρη Βαλτινού και σκηνοθεσία Χρήστου Γιάγκου.

Εύκολος στόχος

Προβάλλεται από τις 26 Οκτωβρίου στον κινηματογράφο Πάνθεον η ταινία «Εύκολος Στόχος» του Ζαν-Πολ Σαλομέ. Η ταινία είναι βασισμένη στην αληθινή ιστορία μιας πληροφοριοδότη που συντάραξε τον κόσμο, πολιτικό θρίλερ βουτιά στη διαφθορά του κόσμου της πολιτικής και της πυρηνικής ενέργειας, με την Ιζαμπέλ Ιπέρ σε μια ακόμη πολυεπίπεδη και στοιχειωτική ερμηνεία ως ατρόμητη συνδικαλίστρια. Η ταινία έλαβε το Βραβείο Κοινού στο Γαλλόφωνο Φεστιβάλ της Ελλάδας. Επίσημη Συμμετοχή – Orizzonti Φεστιβάλ Βενετίας 2022. Πρωταγωνιστούν: Ιζαμπέλ Ιπέρ, Αλεξάντρα Μαρία Λάρα, Μαρίνα Φόις, Ιβάν Ατάλ.

Από 26 Οκτωβρίου καθημερινά στις 8:30 μ.μ. και τα Σαββατοκύριακα 28-29 Οκτωβρίου και 4-5 Νοεμβρίου έξτρα απογευματινή προβολή στις 6:00 μ.μ. Κινηματογράφος Πάνθεον, Διαγόρου 29, Λευκωσία.

Livery

Το Korai project space διοργανώνει την offsite έκθεση του στη Σχολή Ιππασίας Lapatsa, μια συνεργασία του Ανδρέα Μαλλουρή, Scott Rogers και της Θέλμας Μαυρονικόλα που εξελίσσεται σε σχέση με τον χώρο. Για περισσότερα από 40 χρόνια η Σχολή Ιππασίας Lapatsa είναι ο κορυφαίος ιππικός όμιλος στην Κύπρο. Το συγκρότημα που βρίσκεται στο Τσέρι, συγκεντρώνει είναι ένα αξιοσημείωτο σύνολο από στάβλους, εξειδικευμένες εγκαταστάσεις εκπαίδευσης, κλαμπ και κατοικίες, αφιερωμένα στη φροντίδα και την προετοιμασία των αλόγων. Ένας χώρος πολυτελούς αποκλειστικότητας στο παρελθόν, μετατράπηκε με την πάροδο του χρόνου σε ένα πολύ πιο ρεαλιστικό περιβάλλον εργασίας. Αυτή η επικάλυψη διαφορετικών ταυτοτήτων και προσωρινότητας, δημιουργεί ένα μοναδικό, σχεδόν κινηματογραφικό πλαίσιο. Η έκθεση Livery, ανταποκρίνεται σε αυτή την πολυπλοκότητα εξετάζοντας τις υποκείμενες δυναμικές ισχύος που σχετίζονται με την τάξη, το φύλο, τη φυλή και τη σεξουαλικότητα που κωδικοποιούνται σε μια ατμόσφαιρα διαπραγματευτικής συνύπαρξης μεταξύ ζώων και ανθρώπων.

Σχολή Ιππασίας Lapatsa, Μισιαούλη & Καβαζόγλου, Τσέρι. Εγκαίνια: Πέμπτη 26 Οκτωβρίου, 3:00 μ.μ. Διάρκεια έως 12 Νοεμβρίου. Ανοικτά Σάββατο και Κυριακή 2:00-5:00 μ.μ.

Ο γάτος με τις μπότες

Συνεχίζονται οι παραστάσεις του έργου «Ο γάτος με τις μπότες» από το θέατρο Piccolo, σε σκηνοθεσία Βασιλικής Ανδρέου και Μάριου Στυλιανού. Μια παράσταση για παιδιά βασισμένη στο κλασικό παραμύθι «Ο παπουτσωμένος γάτος», σε μια πρωτότυπη και ευφάνταστη εκδοχή, με μεγάλη κούκλα - γάτο επί σκηνής, πολύ χιούμορ και σημαντικά μηνύματα! Ο Χαλ, μετά το θάνατο του πατέρα του, χάνει τα πάντα. Μια ιστορία για τη χαρά της ζωής, τη δύναμη της θέλησης, την τόλμη, την πάλη για την επικράτηση του καλού και τη νίκη της αλήθειας και της ειλικρίνειας. Παίζουν: Σάββας Μενοίκου, Βασιλική Ανδρέου, Μάριος Στυλιανού, Πωλίνα Ματθαίου.

Παραστάσεις: Λευκωσία 28, 29 Οκτωβρίου και 4, 5 Νοεμβρίου, Σάββατο στις 3:30 μ.μ. και Κυριακή στις 11:00 π.μ. Κινηματοθέατρο Πανόραμα Ιδαλίου (Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ', Δάλι 2540). Πάφος 12 Νοεμβρίου στις 11:00 π.μ. Α΄ Λύκειο Εθνάρχη Μακαρίου Γ΄ Πάφου. Πληροφορίες: 94409100.

Ο επιθεωρητής έρχεται

Στο Θέατρο «Διόνυσος» συνεχίζονται οι παραστάσεις του έργου «Ο επιθεωρητής έρχεται», του Τζων Πρίσλεϋ, σε μετάφραση Γρηγόρη Βαλτινού και σκηνοθεσία Χρήστου Γιάγκου. Με τον πόλεμο στην Ουκρανία να συνεχίζεται για δεκαεννέα μήνες και με επικίνδυνες τις ισορροπίες σε ολόκληρη τη μέση Ανατολή, με ορατό τον κίνδυνο μιας περιφερειακή σύρραξης και ολόκληρη την υφήλιο να παρακολουθεί με κομμένη την ανάσα, το έργο του Τζων Πρίσλεϋ «Ο επιθεωρητής έρχεται» παραμένει σήμερα επίκαιρο όσο ποτέ άλλοτε. Συμμετέχουν με σειρά εμφάνισης οι ηθοποιοί: Χρήστος Γιάγκου, Λουκία Πρωτοπαπά, Γιώργος Αναγιωτός, Αντρέας Κουτσόφτας, Όλγα Παραπρασταντίτη, Θέμις Νικολάου, Κρίστοφερ Γκρέκο.

Παραστάσεις (Λευκωσία): Τετάρτη, Παρασκευή, Σάββατο στις 8:30 μ.μ. και Κυριακή στις 6:30 μ.μ. Λεμεσός: Θέατρο «Ριάλτο» 1 Νοεμβρίου, 8:30 μ.μ. Θέατρο Διόνυσος, Διαγόρου 29, Λευκωσία. Πληροφορίες τηλέφωνα 22818999 & 99621845 | ww.theatrodionysos.org

Κόσμος των ονείρων

To dreamscapes of innocence είναι μια προσωπική αφήγηση, όπου η Αναξαγόρου εξερευνά τα κομμάτια της δικής της παιδικής ηλικίας. Ο τίτλος υπονοεί το μαγευτικό τοπίο που καλύπτει - τον κόσμο των ονείρων και της αθωότητας της νεότητας. Η Αναξαγόρου δημιουργεί μια οπτική αφήγηση, επαναφέροντας τα αντικείμενα, τις στιγμές και τα συναισθήματα που έχουν χαραχτεί στη συνείδησή και στο μυαλό της από την παιδική ηλικία. Μέσα από μια σειρά έργων, η Αναξαγόρου αποκαλύπτει έναν εντελώς διαφορετικό κόσμο, έναν κόσμο που είναι βαθιά προσωπικός, αλλά αντηχεί με τα προηγούμενα έργα της. Η διαδικασία της αποτελεί μια συνομιλία με το παρελθόν, ένα ταξίδι πίσω στις στιγμές και τα αντικείμενα που έχουν αφήσει μια ανεξίτηλη σημάδια σε αυτό που αναφέρει ως τη δική της εξέλιξη.

Stand in Line, Μετοχίου 26Α, Λευκωσία. Διάρκεια μέχρι 5 Νοεμβρίου. Πληροφορίες, τηλέφωνο 99412000 | standinlineartspace@gmail.com

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»
Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης • Σύμβουλος Εκδοσης: Αλκης Ανδρεου
Διευθύντρια: Μαρινα Οικονομιδου • Υπεύθυνος Υλης: Αποστολος Κουρουπακης • Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Νικόλαου Σαριπόλου 2, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: **Αλεξης Παπαχελας** ■ Διεύθυνση συντάξεως: **Κωστης Φαφουτης - Νωτης Παπαδοπουλος**

ΝΕΟΣ
ΕΚΟ SMILE APP
ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Διεκδίκησε μία από τις

4

Mercedes Benz
A-Class

αξίας €42.550

Ισχύουν Όροι και Προϋποθέσεις

EKO

Σε εξέλιξη οι εργασίες για τις θαλάσσιες εγκαταστάσεις του τερματικού στο Βασιλικό. Μέχρι στιγμής έχουν τοποθετηθεί 259 πάσσαλοι που θα στηρίξουν την αποβάθρα. Συνολικά θα τοποθετηθούν 740.

Νέα παράταση για το υγροποιημένο φυσικό αέριο

Οι διαφορετικές ταχύτητες στις εργασίες τερματικού στο Βασιλικό, παρατείνουν τουλάχιστον μέχρι τέλος του 2024 τη μεταφορά του

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Τρία χρόνια μετά την κατάθεση του θεμέλιου λίθου για το τερματικό υγροποιημένου φυσικού αερίου, ένα έργο 289 εκατ. ευρώ, οι εργασίες ακόμη δεν έχουν ολοκληρωθεί. Αυτή η καθυστέρηση αναβάλλει στην ουσία της εφαρμογή της μεσοπρόθεσμης λύσης για μεταφορά και αξιοποίηση του υγροποιημένου φυσικού αερίου, κάτι που θα αποτελούσε μιας μορφής διέξοδο για τους καταναλωτές και την καλπάζουσα πορεία των τιμών πετρελαίου που έχουν να αντιμετωπίσουν. Η τελευταία ενημέρωση για το θέμα, τοποθετεί το ποσοστό υλοποίησης του τερματικού στο 77% ενώ το χερσαίο τερματικό αναμένεται να ολοκληρωθεί το τρίτο δεκαήμερο Ιουλίου και σύμφωνα με το νέο πρόγραμμα που κατέθεσε ο εργολάβος, στις 23 Ιουλίου 2024. Στο μεταξύ, με ταχύτερους ρυθμούς προχωρά η ολοκλήρωση της πλωτής μονάδας επαναεριοποίησης και αποθήκευσης φυσικού αερίου στην Σαγκάη.

Σοβαρή καθυστέρηση στην κατασκευή χερσαίων και θαλάσσιων υποδομών στο Βασιλικό δεν επιτρέπει την έναρξη εισαγωγής υγροποιημένου φυσικού αερίου αρχές του 2024.

Εκτός από το μετασκευασμένο FSRU, το έργο περιλαμβάνει μια προβλήτα, έναν αγωγό και άλλες χερσαίες και υπεράκτιες σχετικές υποδομές.

Σύμφωνα με πολύ καλά πληροφορημένες πηγές, το συγκεκριμένο κομμάτι του έργου είναι ολοκληρωμένο κατά 98% και βρίσκεται στο στάδιο ελέγχων gas trials, καθώς και σε ελέγχους ζητημάτων που διαφάνηκαν τον περασμένο Αύγουστο και των επιδιορθώσεων που έγιναν. Πηγή αναφέρει στην «Κ» ότι μέχρι τις 25 Οκτωβρίου αναμένεται η ολοκλήρωση των τελικών ελέγχων του πλοίου, διάρκειας δέκα ημερών, ενώ η πλωτή μονάδα βρίσκεται σε ανοικτή θάλασσα στην περιοχή της Ασία. Το 2% που απομένει μέχρι την πλήρη ολοκλήρωση και έλεγχο του πλοίου αναμένεται χρονικά τέλος του 2023. Σύμφωνα με δημοσίευμα της lngprime, η κυπριακή πλωτή μονάδα επαναεριοποίησης και αποθήκευσης φυσικού αερίου (FSRU), βρίσκεται στην τελευταία δοκιμή πριν την παράδοσή της και ξεκίνησε δοκιμές φυσικού αερίου στην Κίνα. Από τα πιο πάνω χρονοδιαγράμματα προκύπτει ότι για τουλάχιστον επτά μήνες μετά την ολοκλήρωση της, η πλωτή μονάδα δεν θα μπορεί να αξιοποιηθεί για τις ανάγκες της Κύπρου, σε σχέση με την παραλαβή υγροποιημένου φυσικού αερίου, που είναι και ο στόχος του όλου project, εφόσον από την παράδοση της πλωτής μονάδας μέχρι την ολοκλήρωση του χερσαίου τερματικού στο Βασιλικό υπάρχει ένα χρονικό κενό επτά μηνών. Στα σενάρια που επεξεργάζεται ενδιάμεσα και μέχρι την ολοκλήρωση του τερματικού στο Βασιλικό η κυβέρνηση, φαίνεται να είναι και η ενοικίαση της πλωτής μονάδας σε άλλες χώρες, ενώ, όπως προκύπτει από τους όρους χρηματοδότησης του έργου, μια τέτοια συμφωνία δεν πρέπει να αφορά τρίτη χώρα, αλλά χώρα κράτος-μέλος της Ε.Ε.

Η πορεία

Το εκτιμώμενο χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης και παράδοσης της πλωτής μονάδας είναι τέλος του 2023, αν και το χρονοδιάγραμμα θα κλειδώσει μετά την ολοκλήρωση των δοκιμών. Από εκεί και πέρα, θα πρέπει να εκδοθεί πιστοποιητικό αξιοπλοΐας από το νηογνώμονα ώστε το πλοίο να μπορέσει να αρχίσει την πλοήγησή του στην Κύπρο. Όσο αφορά το τερματικό, οι κατασκευαστικές εργασίες προχωρούν με νέο χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης τον Ιούλιο του 2024. Στο φωτογραφικό υλικό που έχει εξασφαλίσει η «Κ» φαίνεται η πρόοδος των κατασκευαστικών εργασιών, και συγκεκριμένα η τοποθέτηση των πασσάλων που θα στηρίξουν την αποβάθρα. Συνολικά αναμένεται να τοποθετηθούν 740 δοκοί και αυτή την στιγμή έχουν τοποθετηθεί οι 259. Πέρα από την εγκατάσταση πασσάλων, το έργο στο Βασιλικό περιλαμβάνει την κατασκευή προβλήτας και των κεφαλόδεσμων και την κατασκευή πλατφόρμας και τα ηλεκτρομηχανολογικά συστήματα της προβλήτας. Επίσης, θα γίνουν χερσαίες εγκαταστάσεις και εργασίες για την προσωρινή φύλαξη φυσικού αερίου και του μετρητικού σταθμού (pressure reduction metering unit). Από εκεί, το φυσικό αέριο θα διοχετεύεται σε παραθαλάσσιες υποδομές με συνδέσεις με το ενεργειακό δίκτυο της χώρας κυρίως για σκοπούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.

Τέλος 2024

Παράλληλα, έχει ολοκληρωθεί και η διαδικασία εκδήλωσης ενδιαφέροντος για εταιρείες οι οποίες θα προμηθεύσουν μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα με φυσικό αέριο την κυπριακή αγορά. Το συνολικό έργο (χερσαίο και θαλάσσιο μέρος του τερματικού με βάση την εκτίμηση του εργολάβου) βρίσκεται αυτή την στιγμή στο 77%, της ολοκλήρωσής του, ενώ η πλωτή στο 98%. Το χρονοδιάγραμμα που έχει δοθεί από τον εργολάβο κάνει λόγο για ολοκλήρωση του έργου τον Ιούλιο του 2024, ωστόσο πηγές από την ΔΕΦΑ αναφέρουν ότι, υπολογίζοντας τον ρυθμό εξέλιξης των εργασιών ενδέχεται να προκύψουν νέες καθυστερήσεις 2-3 μηνών. Αυτό σημαίνει ότι, σε κάθε περίπτωση, δεν θα υπάρχει δυνατότητα αξιοποίησης υγροποιημένου φυσικού αερίου πριν το τέλος του 2024 και για δέκα μήνες η πλωτή μονάδα θα είναι αναξιοποίητη. Οι αιτίες των συνεχών αναβολών στα χρονοδιαγράμματα για την ολοκλήρωση του τερματικού εντοπίζονται στις καθυστερήσεις που η πανδημία του κορωνοϊού επέφερε στην εφοδιαστική αλυσίδα, καθώς επίσης και στις διαφορετικές διαδικασίες και νόμους στην Ε.Ε. σε σχέση με τον τρόπο εργασίας στην κινέζικη κοινοπραξία (China Pipeline Petroleum ltd) που ανάλαβε το έργο. Υπήρχαν παράλληλα εσωτερικά προβλήματα στη ΔΕΦΑ τα οποία φαίνεται ότι υπερπηδήθηκαν.

Το δίκτυο

Στο μεταξύ, για την αξιοποίηση του ΦΑ θα πρέπει προηγουμένως να κατασκευαστεί και το δίκτυο το οποίο θα ενώνει το LNG Terminal με τους αδειοδοτημένους ηλεκτροπαραγωγούς που θα συνάψουν συμφωνία σύνδεσης. Αυτή τη στιγμή υπάρχουν τρεις αδειοδοτημένοι ηλεκτροπαραγωγοί σε ακτίνα 5 χιλιομέτρων από το τερματικό –AHK, ο Paramount και η ΡΕΚ– ενώ εκκρεμεί η απόφαση της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών για τις υποστηρικτικές τεχνικές υπηρεσίες απαραίτητες για την ολοκλήρωση των κατασκευαστικών εργασιών του δικτύου. Εφόσον προχωρήσει με την απόφαση της η Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών, τότε θα μπορεί να προχωρήσει και το δίκτυο, με τις οδηγίες που φαίνεται να δίνονται από το υπ. Ενέργειας να είναι η ολοκλήρωση του δικτύου μέχρι το τέλος του 2024.

Με βάση το νέο πρόγραμμα που κατάθεσε ο εργολάβος, οι κατασκευαστικές εργασίες για το τερματικό στο Βασιλικό αναμένεται να ολοκληρωθούν 23 Ιουλίου 2024.

ΑΡΘΡΟ / *Της* **ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ ΓΡΟΥΤΑ**

Η επόμενη μέρα της κυπριακής τηλεόρασης

Η τηλεόραση είναι ένα μέσο που αγαπώ, σέβομαι και αναγνωρίζω την αξία του. Και ιδιαίτερα η κυπριακή, με την οποία οι διαφημιστές συμπορευόμαστε δεκαετίες τώρα στην εξέλιξή της.

Με αφορμή τις εξαιρετικές παρουσιάσεις των νέων προγραμμάτων των σταθμών, τίθεται ένα καίριο θα έλεγα ερώτημα: Ποια είναι η επόμενη μέρα της κυπριακής τηλεόρασης;

Αλλά πρώτα ας πούμε για το current status της τηλεόρασης ως μέσο, γενικά.

-Γεγονός πρώτο: Η linear τηλεόραση είναι το offline μέσο που επενδύεται το μεγαλύτερο κομμάτι του διαφημιστικού budget, ακόμη και σε αγορές που θεωρούνται πιο προχωρημένες από την κυπριακή.

-Γεγονός δεύτερο: Αν και στην εποχή της ψηφιοποίησης η τηλεόραση έχει δεχτεί πολλή κριτική και αμφισβήτηση ως προς τα μετρήσιμα στοιχεία που προσφέρει και στο πώς θα αντιμετωπίσει τις προκλήσεις του παρόντος και του μέλλοντος, κανείς δεν αμφισβητεί την αποτελεσματικότητά της. Μάλιστα, έρευνες έχουν δείξει πως η «έκθεση» σε τηλεοπτικές διαφημίσεις (σε οθόνη της τηλεόρασης) οδηγεί σε 44% περισσότερες πωλήσεις.

Συγκριτικά, οι διαφημίσεις του YouTube που προβάλλονται σε κινητά οδηγούν σε 37% περισσότερες πωλήσεις.

-Γεγονός τρίτο: Η τηλεόραση έχει αδιαμφισβήτητο συγκριτικό πλεονέκτημα στο να δώσει την ευκαιρία σε brands και διαφημιστές, να «ξεδιπλώσουν» storytelling campaigns. Δεν είναι καθόλου τυχαίο το ότι οι μεγαλύτερες, οι πιο βραβευμένες εκστρατείες παγκοσμίως είχαν ως επί το πλείστον την τηλεόραση σαν ένα πολύ σημαντικό τους συστατικό.

Η τηλεόραση αλλάζει μέρα με τη μέρα. Οι «έξυπνες» τηλεοράσεις, οι global και regional streaming πλατφόρμες, η απαίτηση του κοινού για περισσότερο content on demand και η πολύ «θολή» πια γραμμή μεταξύ digital και offline (και λόγω των connected devices, αλλά όχι μόνο), αναπόφευκτα δημιουργεί μια τεράστια πρόκληση αλλά και μια μεγάλη ευκαιρία και δυναμική. Ήρθε η στιγμή για την κυπριακή τηλεόραση να κάνει το ουσιαστικό, το σημαντικό επόμενο βήμα της. Προς τον εκσυγχρονισμό. Κι αυτό δεν είναι φυσικά η «κατάργηση» της linear ούτε η διαγραφή του παρελθόντος της· αλλά η εναρμόνισή της με ό,τι συμβαίνει στο εξωτερικό και έχει φτάσει ήδη και στην Ελλάδα –άρα δεν είναι πολύ μακριά από εμάς. Θα πρέπει –και θαρρώ επιβάλλεται– να εξεταστεί σοβαρά το σενάριο της δημιουργίας μιας καθαρά κυπριακής, streaming πλατφόρμας που θα φιλοξενεί περιεχόμενο κυπριακής παραγωγής κι όχι μόνο. Από νέες κυπριακές σειρές και ταινίες, από ιστορικό αρχείο των καναλιών, από νέα και παλαιότερα ντοκιμαντέρ και συνεντεύξεις, μέχρι ψυχαγωγικές εκπομπές, π.χ. κυπριακά stand-up comedies –που θα δώσουν «ανάσα» και στον Κύπριο δημιουργό και καλλιτέχνη. Μια local streaming πλατφόρμα που θα είναι μεν subscription-based, αλλά θα δίνει παράλληλα και νέες, διαφημιστικές λύσεις εντός της, φυσικά με ελάχιστη διαφημιστική φόρτιση. Τι χρειάζεται για να γίνει κάτι τέτοιο πραγματικότητα;

Θα πρέπει να εξεταστεί σοβαρά το σενάριο της δημιουργίας μιας καθαρά κυπριακής, streaming πλατφόρμας που θα φιλοξενεί περιεχόμενο κυπριακής παραγωγής κι όχι μόνο.

Ρεαλισμός και καλή θέληση. Έχουμε ως αγορά μια ιδιαιτερότητα που δεν μπορούμε να παραγνωρίσουμε. Το μικρό μας μέγεθος. Αυτό, σε συνδυασμό με τις πολλές, διαφορετικές και εξαιρετικά δημοφιλείς streaming πλατφόρμες που ήδη απολαμβάνει το εδώ κοινό –κι αυτοί είναι κι οι εν δυνάμει ανταγωνιστές της κυπριακής τηλεόρασης σ' αυτό το στοιχήμα– κάνει το σενάριο της δημιουργίας από κάθε κανάλι της δική του streaming πλατφόρμας εντελώς μη ρεαλιστική προοπτική. Η λογική λέει πως ο Κύπριος τηλεθεατής δεν θα εγγραφεί σε όλες, πως θα κληθεί να επιλέξει (και σίγουρα στα «έξοδα» θα συνυπολογίσει και τις συνδρομές που ήδη πληρώνει).

Χρειάζεται, τουλάχιστον τα ιδιωτικά κανάλια, να κάνουν την υπέρβαση, να «συναντήσουν» το ένα το άλλο και να δώσουν μια λειτουργική, σοβαρή λύση, επωφελής τόσο γι' αυτά όσο και για τον καλλιτέχνη, το κοινό και τον διαφημιζόμενο. Στη μεγάλη εικόνα, έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην ποιότητα και όχι στην ποσότητα. Και συνδυαστικά με την εξέλιξη της τοπικής linear τηλεόρασης σε ψυχαγωγία και ενημέρωση, μαζί να φτιάξουμε ένα νέο, σύγχρονο, βιώσιμο και με προοπτική, κυπριακό τηλεοπτικό landscape που θα ικανοποιεί τόσο την ανάγκη για real-time, όσο και για on-demand video content.

*Η κα Αναστασία Γρούτα είναι γενική διευθύντρια της Hub&Spoke / Gnomi Group.

Ζυμώνεται νέα αναστολή εκποιήσεων 1ης κατοικίας

Τριπλοποδιά για το Σχέδιο «Ενοίκιο Εναντι Δόσης» που θα μπει σε εφαρμογή εντός δύο εβδομάδων

Βάσει σχετικής ανάλυσης για το Σχέδιο, η δυνητική περίμετρος θα αφορά 1.250 κύριες κατοικίες από τράπεζες και εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων, αλλά και 1.250 από το χαρτοφυλάκιο της ΚΕΔΙΠΕΣ.

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Προς νέα αναστολή οδεύει το θέμα εκποιήσεων πρώτης κατοικίας αξίας έως 350 χιλιάδων ευρώ. Έφτασε το τέλος Οκτωβρίου και δεν έχει γίνει ακόμα καμία νέα προσθήκη στο πλαίσιο των εκποιήσεων. Οι βουλευτές «ζεσταίνουν» τον φούρνο για να ξεφουρνίσουν μία νέα αναστολή, αφού ο χρόνος που δόθηκε δεν ήταν –εκ του αποτελέσματος– παραγωγικός. Μία νέα επέκταση αναστολής εκποιήσεων πρώτης κατοικίας βάζει «με το αριστερό» το Σχέδιο «Ενοίκιο Έναντι Δόσης», το οποίο θα μπει σε εφαρμογή μέσα στις επόμενες δύο (2) εβδομάδες. Το «λανσάρισμα» του Σχεδίου μέσα σε μία κατάσταση νέας αναστολής, θα δώσει το μήνυμα ότι δεν χρειάζεται να συμμετάσχει κανένας δανειολήπτης που αντιμετωπίζει πρόβλημα, αφού υπάρχουν τρόποι να μετατίθεται το όλο ζήτημα «παρακάτω» και να μην λύνεται. Είναι πρακτικά μία «τριπλοποδιά» για ένα πολυαναμενόμενο Σχέδιο που συζητείται η εφαρμογή του τα τελευταία τρία (3) χρόνια, υπάρχουν οι ευλογίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και ένας φορέας έτοιμος που μπορεί να το «τρέξει». Η ΚΕΔΙΠΕΣ. Όσον αφορά στο «τάιμινγκ», ενόσω κανείς θα ανέμενε να είναι το ιδανικό για να λανσαριστεί ένα Σχέδιο το οποίο θα δώσει την ευκαιρία σε δανειολήπτες που δεν έχουν την οποιαδήποτε πιθανότητα να εξυπηρετήσουν τον δανεισμό τους, αλλά και να μην τους κάνουν έξωση, είναι κακό. Και αυτό διότι οι τέσσερις (4) μήνες που μεσολάβησαν από τον Ιούλιο που ψηφίστηκαν δύο νομοθεσίες προς βελτίωση του πλαισίου των εκποιήσεων, έχουν παραμείνει στην άκρη το «ειδικό δικαστήριο», οι εξουσίες του Φορέα του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου και ο μηχανισμός της Κεντρικής Τράπεζας. Τρεις πυλώνες καίριας σημασίας που θα ήταν το κλειδί για να μην ψηφίσουν οι βουλευτές εκ νέου μία νέα αναστολή εκποιήσεων πρώτης κατοικίας μέχρι να βρεθεί λύση για αντικειμενικά προβλήματα που όντως υπάρχουν στη διαδικασία.

Ο πήχης για το Σχέδιο «Ενοίκιο Εναντι Δόσης» είχε ανέβει σε σεβαστό επίπεδο, όπως είχε ανέβει και προ 4ετίας - 5ετίας για το Σχέδιο «ΕΣΤΙΑ».

Ο πήχης του Σχεδίου «Ενοίκιο Έναντι Δόσης» είχε ανέβει σε σεβαστό επίπεδο, όπως είχε ανέβει και προ 4ετίας - 5ετίας για το Σχέδιο «ΕΣΤΙΑ». Η ΚΕΔΙΠΕΣ δηλώνει έτοιμη να εφαρμόσει το Σχέδιο ενοικίου έναντι δόσης (mortgage to rent), έχοντας κρατήσει στην άκρη γι' αυτό το σκοπό 60 εκατομμύρια ευρώ. Οι περίπου 300 υπάλληλοί της που θα παραμείνουν μέσα στους επόμενους μήνες θα επωμισθούν αυτό το «βάρος» κοινωνικού κυρίως χαρακτήρα. Βάσει σχετικής ανάλυσης η δυνητική περίμετρος του Σχεδίου θα αφορά 1.250 κύριες κατοικίες από τράπεζες και εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων, αλλά και άλλες 1.250 κυρίων κατοικιών από το χαρτοφυλάκιο της ΚΕΔΙΠΕΣ. Το ρεαλιστικό σενάριο –αιτήσεων και εγκρίσεων– αφορά συνολικά 800 κατοικίας αγοραίας αξίας 180 εκατ. ευρώ. Αναφορικά με την απόκτηση ακινήτων από τράπεζες και servicers ύψους 90 εκατ. ευρώ στο 65% της αξίας τους, βγάζει ένα αποτέλεσμα λίγο κάτω των 60 εκατ. ευρώ. Για επιδιορθώσεις των ακινήτων αυτών υπολογίζεται να δαπανηθούν περίπου 13 εκατ. ευρώ. Για το χαρτοφυλάκιο της ΚΕΔΙΠΕΣ ωστόσο, αναμένεται να γίνουν πράξεις debt to asset που δεν θα κοστίσουν κάτι περαιτέρω για τον Οργανισμό. Για επιδιορθώσεις υπολογίζονται πάνω-κάτω τα ίδια, δηλαδή 13 εκατ. ευρώ και για εξόφληση επιβαρύνσεων περίπου 9 εκατ. ευρώ. Τα 60 εκατ. πάντως για τις τράπεζες και τους servicers, η ΚΕΔΙΠΕΣ τα έχει ήδη, όπως προαναφέρθηκε. Συνεχίζοντας στις λεπτομέρειες του Σχεδίου και εστιάζοντας στις ετήσιες ταμειακές ροές, τα ενοίκια για τράπεζες/servicers θα φτάσουν τα 2,6 εκατ. ευρώ και τα έξοδα 1,9 εκατ. ευρώ. Αντίστοιχα και τα δεδομένα ενοικίου και εξόδων για το χαρτοφυλάκιο της ΚΕΔΙΠΕΣ. Τέλος, βάσει της επίσημης ανάλυσης, η απόδοση των ακινήτων αυτών για την ΚΕΔΙΠΕΣ θα ανέρχεται στο 2%.

Αλληλοσύγκρουση;

Με νηπιακά βήματα οι εξελίξεις για τα τρία ζητήματα που παραμένουν ανοιχτά τους τέσσερις τελευταίους μήνες, αλλά πέραν τούτου, αναμένεται να υπάρχει και αλληλοσύγκρουση. Αυτό του ειδικού δικαστηρίου, του Φορέα Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου και του μηχανισμού της Κεντρικής. Και τα τρία θα μπλέκονται στα «χωράφια» της εξακρίβωσης συγκεκριμένου ποσού που χρωστά ο δανειολήπτης, με τραπεζικές πηγές να εικάζουν πως το κουβάρι θα τυλιχθεί ακόμα περισσότερο αν προχωρήσουν και τα τρία. Εάν προχωρήσουν και τα τρία αυτά τα ανοιχτά ζητήματα θα πρέπει –όπως αναφέρουν τραπεζικοί κύκλοι– να μπουν διακριτές εξουσίες και διαδικασίες. «Ήδη έχει περιπλακεί αρκετά η διαδικασία με την πτυχή του καλοκαιριού για την πληροφόρηση στον δανειολήπτη. Η πληροφόρηση ζητά έγκριση από εγκεκριμένο ελεγκτή για την ορθότητα της αναλυτικής πληροφόρησης του δανείου/υπολοίπου», σχολιάζουν ενδεικτικά.

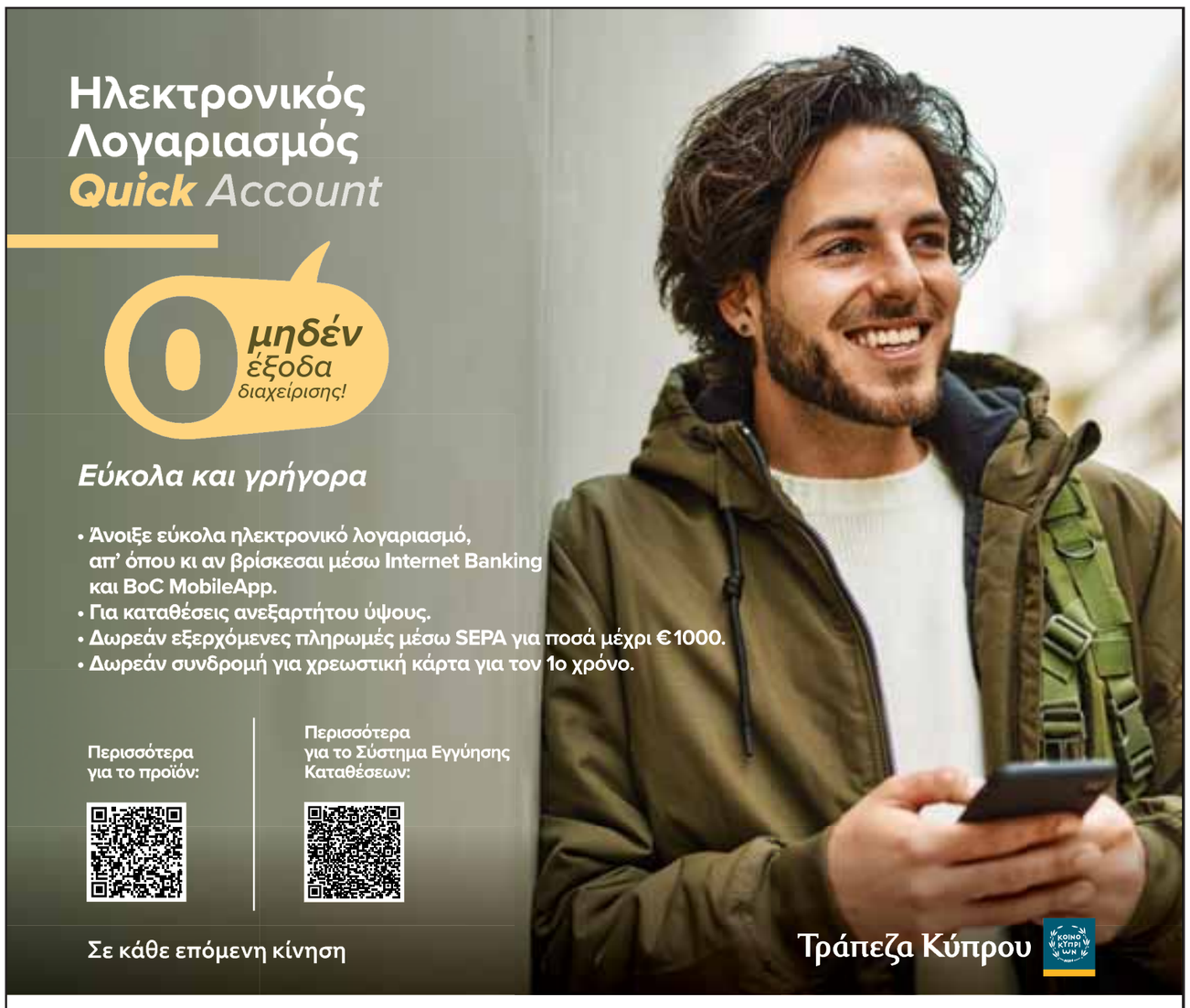

1. Η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα να απορρίψει οποιαδήποτε αίτηση κατά την κρίση της και να αποσύρει οποιοδήποτε σχέδιο ανά πάσα στιγμή.
2. Οι καταθέσεις σας στην Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ προστατεύονται από το Σύστημα Εγγύησης των Καταθέσεων και Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων (ΣΕΚ).

Όριο Προστασίας καταθέσεων συνολικού ποσού εκ EUR 100.000 ανά καταθέτη ανά πιστωτικό ίδρυμα.

Παρακολουθούν στενά οι θεσμοί

Νωπή αλλά και επίκαιρη παραμένει η ανάρτηση στο «blog» της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας από την Elizabeth McCaul, μέλος του Εποπτικού Συμβουλίου της ΕΚΤ, και τον Korbinian Ibel, γενικό διευθυντή της Universal & Diversified Institutions σχετικά με το πλαίσιο των εκποιήσεων στα κράτη. Σύμφωνα με τα γραφόμενά τους, ανησυχούν πολύ για νομοθετικές προτάσεις που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν την αποτελεσματική επίλυση των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων, τονίζοντας πως, δεν πρέπει να μπαίνουν σε κίνδυνο τα επιτεύγματα των τραπεζών που έχουν γίνει με κόπο κατά τη διάρκεια μίας περιόδου που χαρακτηρίζεται από οικονομική αβεβαιότητα. Κατά τους επικεφαλής της ΕΚΤ, πρέπει να συνεχίσουν κράτη και εποπτες να ενισχύουν το πλαίσιο που επιτρέπουν τη μείωση των ΜΕΔ και την πρόληψη της συσσώρευσής τους. Οι κ. McCaul και ο κ. Ibel σημειώνουν ότι τα νοικοκυριά και οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις επωφελούνται, όταν οι τράπεζες είναι εξοπλισμένες, να διατηρούν όγκους δανείων και υγιείς ισολογισμούς, και αυτό με τη σειρά του στηρίζει την υγεία της οικονομίας.

«Ως τραπεζικές εποπτικές αρχές, δίνουμε ιδιαίτερη προσοχή σε τυχόν εξελίξεις και νομοθετικές προτάσεις που θα μπορούσαν να ανατρέψουν την πρόοδο που έχει σημειωθεί. Τα αποτελεσματικά νομικά πλαίσια –και οι γρήγορες δικαστικές διαδικασίες για την εφαρμογή τους– αποτελούν ακρογωνιαίο λίθο της ικανότητας των τραπεζών να μειώνουν επιτυχώς τα ΜΕΔ. Ανησυχούμε βαθιά για τα μέτρα που ενδέχεται να δημιουργήσουν αδικαιολόγητες καθυστερήσεις στις νομικές διαδικασίες και να επηρεάσουν την ανακτησιμότητα και την αξία των περιουσιακών στοιχείων. Θα συνεχίσουμε να εναντιωνόμαστε σθεναρά και δημόσια σε κάθε πρωτοβουλία που θα μπορούσε να υπονομεύσει την τρέχουσα επιτυχία. Αντίθετα, πρέπει να συνεχίσουμε να ενισχύουμε τα πλαίσια που επιτρέπουν τη μείωση των ΜΕΔ και την πρόληψη της συσσώρευσής τους», τονίζουν.

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Της* **ΛΙΖΑ ΤΖΟΥΚΑ / REUTERS**

Η Κίνα θυμίζει στη Δύση πόσο την χρειάζεται

Η Κίνα χτυπάει τη Δύση εκεί που πονάει ή τουλάχιστον της δείχνει ότι μπορεί να το κάνει. Την Παρασκευή ανακοίνωσε ότι επιβάλλει ειδικούς περιορισμούς στις εξαγωγές ορισμένων προϊόντων γραφίτη που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή μπαταριών για ηλεκτροκίνητα οχήματα. Είναι σαφώς αντίποινα για τους νέους περιορισμούς που επέβαλε η Ουάσιγκτον στις εξαγωγές μικροεπεξεργαστών. Οι αυτοκινητοβιομηχανίες ανά τον κόσμο θα δυσκολευτούν να βρουν εναλλακτικούς προμηθευτές καθώς η Κίνα έχει στα χέρια της σχεδόν το σύνολο της παγκόσμιας επεξεργασίας του γραφίτη.

Ο γραφίτης, τόσο σε φυσική κατάσταση όσο και ο τεχνητός, είναι αναγκαίος για την κατασκευή της ανόδου, του ενός συνθετικού που επιτρέπει στο ηλεκτρικό ρεύμα να διέρχεται μέσα από την μπαταρία. Η παγκόσμια ζήτηση για γραφίτη, που ανήλθε φέτος σε 770.000 τόνους, αναμένεται να τριπλασιαστεί μέχρι το 2033, σύμφωνα με εκτιμήσεις της Fastmarkets. Η Κίνα αντιπροσωπεύει το 64% της παγκόσμιας παραγωγής γραφίτη σε φυσική μορφή και πάνω από το 50% του τεχνητού γραφίτη. Το κυριότερο είναι, όμως, ότι στην Κίνα γίνεται πάνω από το 90% της επεξεργασίας του γραφίτη και της μετατροπής του στην καθαρή μορφή που χρησιμοποιείται στις μπαταρίες ηλεκτροκίνητων οχημάτων.

Με τους νέους περιορισμούς που επιβάλλει το Πεκίνο και θα ισχύσουν από την 1η Δεκεμβρίου, οι εξαγωγικές επιχειρήσεις πρέπει εφεξής να υποβάλλουν αίτηση για έκδοση άδειας. Πρόκειται για την ίδια τακτική που εφάρμοσε πριν από ένα χρόνο όταν επέβαλε περιορισμούς στις εξαγωγές γαλλίου και γερμανίου, των δύο μετάλλων που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή μικροεπεξεργαστών και δικτύων οπτικών ινών. Προκάλεσε, έτσι, πτώση των εξαγωγών μικροεπεξεργαστών σε διεθνές επίπεδο. Οι νέοι περιορισμοί δεν συνεπάγονται απαραιτήτως ότι η Κίνα θα σταματήσει να στέλνει γραφίτη στον υπόλοιπο κόσμο. Κάτι τέτοιο θα έπληττε τις κινεζικές βιομηχανίες παρασκευής ανόδου όπως αυτές που έχουν επενδύσει δισεκατομμύρια για την κατασκευή μονάδων παραγωγής στη Φινλανδία και τη Σουηδία. Ωστόσο το Πεκίνο μπορεί να χρησιμοποιεί επιλεκτικά την απαίτηση για έκδοση άδειας ώστε να επιβραδύνει τις προσπάθειες των δυτικών εταιρειών να αναπαράγουν αλλού την εφοδιαστική αλυσίδα ηλεκτροκίνητων οχημάτων της Κίνας.

Για να αναπτυχθούν νέα ορυχεία στην Ευρώπη με δυνατότητες παραγωγής για εμπορική χρήση θα χρειαστούν πέντε χρόνια τουλάχιστον. Και η κατασκευή νέων εγκαταστάσεων για την επεξεργασία του μετάλλου θα είναι σε ακραίο βαθμό εντάσεως ενέργειας. Οι αυτοκινητοβιομηχανίες που έχουν δεσμευτεί στην πράσινη μετάβαση, όπως οι Volkswagen, Tesla και άλλες, δεν θέλουν να περιμένουν μέχρις ότου επιταχύνουν η Ευρώπη και οι ΗΠΑ. Και αυτό ακριβώς θύμισε στον κόσμο η Κίνα.

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Του* **ΜΑΡΚ ΤΖΟΟΥΝΣ / REUTERS**

Χρειαζόμαστε πράγματι το ψηφιακό ευρώ;

Η ανακοίνωση της ΕΚΤ ότι θα παρουσιάσει το ψηφιακό ευρώ σε λίγα χρόνια σημαίνει ότι ήρθε η ώρα να δούμε την αξία αυτής της νέας μορφής χρήματος.

Η κίνηση της ΕΚΤ να παρουσιάσει πιλοτικό ψηφιακό νόμισμα για τις 20 χώρες της Ευρωζώνης μπορεί να αποτελέσει μείζον βήμα, καθώς πρόκειται για την πρώτη μεγάλη κεντρική τράπεζα που το επιχειρεί. Οι οπαδοί του υποστηρίζουν πως θα εκσυγχρονίσει τις πληρωμές και θα προσφέρει εναλλακτική στα μετρητά. Παραμένουν, όμως, ερωτήματα σχετικά με το υπό ποια έννοια αποτελούν πρόοδο τα ψηφιακά νομίσματα των κεντρικών τραπεζών, δεδομένου ότι χρησιμοποιούνται ελάχιστα σε όσες χώρες τα έχουν υιοθετήσει, ενώ προκαλούν διαμαρτυρίες κατά των σχεδίων της ΕΚΤ, με τον κόσμο να φοβάται ότι θα κατασκοπεύουν τις κινήσεις του. Στελέχη τραπεζών εκφράζουν φόβους για το κόστος, αλλά και για το ενδεχόμενο αιμορραγίας των καταθέσεων που θα μπορούσαν να μεταφερθούν σε λογαριασμούς κεντρικών τραπεζών. Οι αναπτυσσόμενες χώρες ανησυχούν πως αν υπάρχει εύκολη πρόσβαση σε ψηφιακά δολάρια, ευρώ ή γουάν θα προκληθεί χάος στα συστήματά τους. Ο Τζος Λίπσκι, επικεφαλής εταιρείας που παρακολουθεί τα ψηφιακά νομίσματα των κεντρικών τραπεζών, τονίζει πως η ΕΚΤ «είναι μια από τις μεγαλύτερες κεντρικές τράπεζες και θα ασκήσει μεγάλη επιρροή αν έχει απαντήσεις σε θέματα προσωπικών δεδομένων, ασφαλείας στον κυβερνοχώρο και δυνατότητας για χρήση στον πραγματικό κόσμο». Οι κεντρικές τράπεζες θορυβήθηκαν εντόνως πριν από πέντε χρόνια όταν το Facebook παρουσίασε τα σχέδιά του για ένα ψηφιακό νόμισμα. Σήμερα, όμως, οι ιθύνοντες πρέπει να μας πείσουν ότι χρειάζονται τα ψηφιακά νομίσματα των κεντρικών τραπεζών. Ο Φάμπιο Πανέτα, στέλεχος της ΕΚΤ, που εποπτεύει τις εργασίες για το ψηφιακό ευρώ, δήλωσε πως θα μειώσουν την υπερβολική εξάρτηση από τα αμερικανικά συστήματα πληρωμών που βασίζονται στις πιστωτικές κάρτες. Οι ειδικοί προβληματίζονται. Ο Λι Μπρεν, γενικός διευθυντής προηγμένων τεχνολογιών στην Barclays, που έχει συμμετάσχει στα σχέδια για το ψηφιακό νόμισμα της Τράπεζας της Αγγλίας, υπογραμμίζει πως «δεν είναι σαφές τι ακριβώς θα μπορεί να γίνει με τα ψηφιακά νομίσματα που δεν θα μπορεί να γίνει με τα κοινά χρήματα». Προειδοποιεί τις κεντρικές τράπεζες πως «ίσως διαρρηγνύεται η μοναδικότητα του χρήματος» αν επιτραπεί στα ψηφιακά νομίσματα να έχουν άλλες λειτουργίες ή να διέπονται από διαφορετικούς κανόνες. Ο άγνωστος Χ είναι το αν θα παρουσιάσουν δικά τους ψηφιακά νομίσματα η Federal Reserve ή η Τράπεζα της Ιαπωνίας. Αξιοσημείωτο είναι πάντως ότι σε όσες χώρες έχουν λανσαριστεί ψηφιακά νομίσματα, ο όγκος των συναλλαγών παραμένει απογοητευτικός.

Συμφωνούν ότι διαφωνούν στην ανάπτυξη του «Αφροδίτη»

Αδιέξοδο στις διαπραγματεύσεις με τη Chevron – Παγώνουν αναπτύξεις και λόγω Μεσανατολικού

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Ούτε ο Νοέμβριος δείχνει να οδηγεί σε συμφωνία μεταξύ Λευκωσίας και της εταιρείας Chevron για την ανάπτυξη του τεμαχίου 12 («Αφροδίτη») επί της κυπριακής ΑΟΖ. Η Κυπριακή Δημοκρατία βρίσκεται εδώ και μήνες σε διαπραγματεύσεις με την αμερικανική Chevron μετά την κατάθεση εκ μέρους του αμερικανικού κολοσσού τροποποιημένου (μετά το 2019) σχεδίου ανάπτυξης του κοιτάσματος (FDP) τον περασμένο Μάιο –που η Λευκωσία απέρριψε με επιστολή δια του υπουργού στις 25 Αυγούστου δίνοντας προθεσμία 30 ημερών στην εταιρεία για να επανέλθει. Το ζήτημα που ανέδειξε η «Κ» στην ηλεκτρονική και έντυπη έκδοσή της δείχνει να οδηγείται σε αδιέξοδο, με τις δύο πλευρές να συμφωνούν πως… διαφωνούν.

Η βασική διαφορά αφορά τον τρόπο μεταφοράς ως προς τη διάσταση των εμπλεκόμενων υποδομών προς το αιγυπτιακό τερματικό.

Υπενθυμίζεται πως διαφορές υφίστανται σε σχέση με:

- τον αριθμό των πηγαδιών που θα εξάγουν φυσικό αέριο από το «Αφροδίτη»,
- τον τρόπο μεταφοράς ως προς τη διάσταση των εμπλεκόμενων υποδομών προς το αιγυπτιακό τερματικό και
- το συνολικό κόστος του έργου, δεδομένου ότι η πρόταση της Chevron κοστίζει λιγότερο, πτυχή που αναπόφευκτα μειώνει και τα κρατικά έσοδα προς την Κυπριακή Δημοκρατία.

Η βασική διαφορά ωστόσο, όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», αφορά στη δεύτερη διάσταση και δη στον τρόπο μεταφοράς στην Αίγυπτο με τη Chevron να προτάσσει υπάρχουσες εγκαταστάσεις, της Shell, ανοικτά του «Ίντκου» ενώ την ΚΔ να προτιμά την ύπαρξη πλωτής μονάδας παραγωγής (FPU) –στις γραμμές της πρότασης του 2019 από την Noble, πριν αποχωρήσει από την κοινοπραξία του «12».

Οι εξελίξεις στην περιοχή και δη ο κίνδυνος μιας περιφερειακής σύγκρουσης στη Μέση Ανατολή μετά τις 7 Οκτωβρίου και το χτύπημα της Χαμάς στα σύνορα Ισραήλ-Γάζας δείχνουν, επίσης, να ενισχύουν τη θέση της Chevron για επιμονή στο ζήτημα της μείωσης του κόστους ανάπτυξης του κοιτάσματος όπως και του παγώματος των ενεργειών στην περιοχή –συμπεριλαμβανομένων και των λόγων ασφάλειας.

6 Νοεμβρίου για FEED

Όπως προκύπτει από τις λεπτομέρειες της διαπραγμάτευσης Κυπριακής Δημοκρατίας-Chevron, η διορία της 6ης Νοεμβρίου, προκειμένου η κοινοπραξία του «Αφροδίτη» να προχωρήσει με την προ-αναπτυξιακή φάση του κοιτάσματος (FEED, Front End Engineering and Design), δεν θα τηρηθεί εντείνοντας το αδιέξοδο, μιας και οι δύο πλευρές δεν έχουν καταλήξει σε ένα συναινετικό πλαίσιο τροποποίησης του αναπτυξιακού πλάνου του τεμαχίου προκειμένου να γεφυρωθούν οι υπάρχουσες διαφορές. Από αυτό το σημείο η διαπραγμάτευση εισέρχεται σε αχαρτογράφητα νερά που εξ ορισμού παγώνουν το πλάνο ανάπτυξης του «Αφροδίτη» και θα μπορούσαν, δυνητικά, να φτάσουν μέχρι το σημείο αποχώρησης της Chevron από τα δικαιώματα της επί του τεμαχίου «12» ή μιας διαδικασίας διεθνούς επιδιαιτησίας (arbitration) αν η Λευκωσία αποφασίσει να ανακαλέσει τις σχετικές άδειες προς την εταιρεία.

Η διαπραγμάτευση εισέρχεται σε αχαρτογράφητα νερά, που εξ ορισμού παγώνουν το πλάνο ανάπτυξης του «Αφροδίτη».

Ανησυχία στην περιοχή

Λόγω της αυξανόμενης έντασης στην περιοχή και της προοπτικής μιας διευρυμένης σύγκρουσης με φόντο την αραβοϊσραηλινή διένεξη, οι προοπτικές ενεργειακής συνεργασίας και η ανάπτυξη τεμαχίων στην περιοχή εισέρχεται σε μια ενδιαφέρουσα περίοδο από την οποία θα διαμορφωθούν νέες τάσεις και δυναμικές –ως προς την όδευση τουλάχιστον ενεργειακών διαδρομών, πλάνων επενδύσεων, κ.λπ. Το τεμάχιο «Ταμάρ» επί της ισραηλινής ΑΟΖ, μάλιστα, σταμάτησε τις εργασίες παραγωγής του μετά τις 9 Οκτωβρίου, μιας και βρίσκεται, δυνητικά, εντός του βελνηνεκούς βαλλιστικών πυραύλων που διαθέτει στο οπλοστάσιό της η οργάνωση Χεζμπολάχ του Λιβάνου. Σε κατάσταση ρευστότητας τίθεται, επίσης, και η συμφωνία Ισραήλ-Λιβάνου, ιδίως σε περίπτωση που ο πόλεμος στην περιοχή γενικευτεί και συμπεριλάβει και μια πλήρη αναμέτρηση Ισραήλ-Χεζμπολάχ όπως του 2006.

Το ΝΑΤΟ ελπίζει σε σύντομη ένταξη της Σουηδίας

Της ανταποκρίτριάς μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΒΟΥΔΟΥΡΗ

Σε ταχεία επικύρωση από την τουρκική Εθνοσυνέλευση της υποψηφιότητας της Σουηδίας για την προσχώρησή της στο ΝΑΤΟ προσβλέπει πλέον ο γενικός γραμματέας της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας Γενς Στόλτενμπεργκ, ενώ η προσοχή στρέφεται στην Ουγγαρία. Ο γ.γ. του ΝΑΤΟ είχε χθες συνομιλίες με τον Σουηδό πρωθυπουργό Ουλφ Κρίστερσον στη Στοκχόλμη, μόνο λίγες ώρες μετά την απόφαση του Τούρκου προέδρου Ταγίπ Ερντογάν να υπογράψει το πρωτόκολλο για την ένταξη της Σουηδίας στο ΝΑΤΟ –που παραμένει σε εκκρεμότητα εδώ και περίπου ενάμισι χρόνο– και να παραπέμψει το θέμα στην τουρκική Βουλή, η οποία καλείται να την υπερψηφίσει για να οριστικοποιήσει την απόφαση. Στην κοινή συνέντευξη Τύπου με τον Σουηδό πρωθυπουργό ο Γενς Στόλτενμπεργκ καλωσόρισε την απόφαση του Ερντογάν λέγοντας χαρακτηριστικά «ανυπομονώ να καλωσορίσω τη Σουηδία ως πλήρες μέλος του ΝΑΤΟ πολύ σύντομα», ενώ επισήμανε ότι η ένταξή της θα κάνει τη Συμμαχία πιο ισχυρή. Ο πρόεδρος του τουρκικού Κοινοβουλίου, Νουμάν Κουρτουλμούς, δήλωσε πως σήμερα που επιστρέφει από το εξωτερικό θα στείλει στην αρμόδια επιτροπή του Κοινοβουλίου το πρωτόκολλο της ένταξης της Σουηδίας. «Εύχομαι σύντομα να έρθει και στη συνεδρίαση του Κοινοβουλίου για να αποφασίσουν οι βουλευτές...», δήλωσε.

Υπάρχουν ανησυχίες, ωστόσο, ότι τίποτα δεν πρέπει να θεωρείται δεδομένο έως την τελική επικύρωση του πρωτοκόλλου από την Αγκυρα, με αρκετούς διπλωμάτες στο ΝΑΤΟ να σημειώνουν ότι «δεν είναι ξεκάθαρο πόσο καιρό θα χρειαστούν οι Τούρκοι βουλευτές» για τη σχετική διαδικασία και ενώ η Ουγγαρία δεν έχει ακόμη προχωρήσει στη σχετική επικύρωση, παρά το γεγονός ότι ο Γενς Στόλτενμπεργκ σε επιστολή του προς τα κράτη-μέλη του ΝΑΤΟ υπογράμμισε ότι η ένταξη της Σουηδίας θα πρέπει να ολοκληρωθεί έως την επόμενη σύνοδο των υπουργών Εξωτερικών της Συμμαχίας, στις 28-29 Νοεμβρίου. Την ίδια ώρα δεν είναι λίγοι όσοι εκφράζουν ανησυχία για τον διπλωματικό «εναγκαλισμό» του Βίκτορ Ορμπαν με τον Ρώσο πρόεδρο Βλαντιμίρ Πούτιν, ιδιαίτερα μετά τη συνάντησή τους την περασμένη εβδομάδα, γεγονός που έχει προκαλέσει προβληματισμό εντός του ΝΑΤΟ και για θέματα ασφάλειας.

Ο γ.γ. της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας, πάντως, εμφανίστηκε βέβαιος ότι η διαδικασία θα προχωρήσει απρόσκοπτα, λέγοντας πως η Βουδαπέστη έχει «δηλώσει αρκετές φορές ότι δεν θα είναι η τελευταία που θα επικυρώσει και νομίζω ότι αυτό δείχνει πως η Ουγγαρία δεν θα καθυστερήσει τη διαδικασία». Από την πλευρά του και ο Σουηδός πρωθυπουργός εξέφρασε αισιοδοξία, καθώς ανέφερε ότι έχει

Ο Στόλτενμπεργκ προσβλέπει σε ταχεία επικύρωση της προσχώρησης της χώρας από την τουρκική Εθνοσυνέλευση, ενώ τα βλέμματα στρέφονται στον Ορμπαν.

λάβει εδώ και καιρό τις απαραίτητες διαβεβαιώσεις από τον Ούγγρο ομόλογό του, Βίκτορ Ορμπαν. «Πιστεύω ότι θα κρατήσουν τον λόγο τους», είπε.

Για «κυρίαρχη απόφαση» που θα λάβει το Κοινοβούλιο της Ουγγαρίας έκανε λόγο ο ΥΠΕΞ της χώρας Πίτερ Σιγιάρτο χθες μετά την τηλεφωνική επικοινωνία που είχε με τον Τούρκο ομόλογό του, Χακάν Φιντάν. «Υποβάλλοντας το νομοσχέδιο που εγκρίνει την υποψηφιότητα της Σουηδίας για την ένταξή της στο ΝΑΤΟ στο τουρκικό Κοινοβούλιο προς επικύρωση, τους φέρνει (την Τουρκία) εκεί που βρισκόμαστε εδώ και πολλούς μήνες», δήλωσε ο Σιγιάρτο αναφερόμενος στο σχετικό ουγγρικό νομοσχέδιο, που βρίσκεται σε εκκρεμότητα στο Κοινοβούλιο από πέρυσι. Την πρόθεσή της να συνομιλήσει άμεσα με τον Ούγγρο ομόλογό της εξέφρασε χθες από το Λουξεμβούργο η Σουηδή υπουργός Ευρωπαϊκών Υποθέσεων Τζέσικα Ρόουσβαλ, λέγοντας μάλιστα ότι «προσδοκούμε μια ταχεία απόφαση από την Ουγγαρία, καθώς θέλουμε να γίνουμε μέλη όσο το δυνατόν πιο σύντομα».

Ανησυχούν οι ΗΠΑ για τη χερσαία επέμβαση στη Λωρίδα της Γάζας

Η κυβέρνηση Μπάιντεν δεν πείστηκε από το σχέδιο της ηγεσίας του Ισραήλ και έστειλε Αμερικανό υποστράτηγο για διαβουλεύσεις

Ρεπορτάζ αμερικανικών Μέσων υποστήριζαν τις τελευταίες ημέρες ότι ένας από τους λόγους που καθυστερεί η επέμβαση χερσαίων δυνάμεων του Ισραήλ στη Λωρίδα της Γάζας εντοπίζεται στις πιέσεις που ασκεί η Ουάσιγκτον στην κυβέρνηση Νετανιάχου ώστε να δοθεί χρόνος στις μεσολαβητικές προσπάθειες του Κατάρ και της Αιγύπτου για την απελευθέρωση περισσότερων ομήρων. Σύμφωνα όμως με νέο ρεπορτάζ των New York Times, η Ουάσιγκτον έχει πρόσθετους, ισχυρούς λόγους να πιέζει για αναστολή της χερσαίας επέμβασης, καθώς δεν έχει πειστεί ότι η ισραηλινή ηγεσία διαθέτει συγκεκριμένο, υλοποιήσιμο σχέδιο για μια επιχείρηση τόσο υψηλού ρίσκου.

Οπως αποκαλύπτει το χθεσινό δημοσίευμα, το Πεντάγωνο έχει ήδη στείλει στο Ισραήλ υψηλόβαθμους στρατιωτικούς αξιωματούχους, με επικεφαλής τον υποστράτηγο Τζέιμς Γκλιν, που προέρχεται από τους πεζοναύτες, για να βοηθήσουν τους Ισραηλινούς συναδέλφους τους στη διαχείριση του πολέμου. Τόσο ο Γκλιν όσο και οι συνάδελφοί του που τον συνοδεύουν στο Τελ Αβίβ έχουν πείρα από επιχειρήσεις εναντίον ισλαμικών οργανώσεων που εφάρμοζαν τακτικές αντάρτικου πόλεων, καθώς συμμετείχαν στον πόλεμο κατά του Ιράκ το 2003 και στις επιχειρήσεις εναντίον της ισλαμικής εξέγερσης που ακολούθησαν.

Το Πεντάγωνο εντείνει τα μέτρα ασφαλείας στις αμερικανικές βάσεις στη Μέση Ανατολή – Σε ετοιμότητα για απομάκρυνση προσωπικού.

Το ίδιο ρεπορτάζ αναφέρει ότι ο Αμερικανός υπουργός Αμυνας Λόιντ Οστιν μετέφερε τις ανησυχίες του στον Ισραηλινό ομόλογό του Γιόαβ Γκάλαντ στη διάρκεια πρόσφατης τηλεφωνικής επικοινωνίας τους. Διοικητής της κεντρικής διοίκησης του αμερικανικού στρατού στον πόλεμο του Ιράκ, ο Οστιν αναφέρθηκε στα σκληρά μαθήματα που αποκόμισαν οι ΗΠΑ από τις μάχες στη Φαλούτζα και τη Μοσούλη. Σε συνέντευξή του στο τηλεοπτικό δίκτυο ABC ανέφερε ότι «οι μάχες στον αστικό ιστό είναι εξαιρετικά δύσκολες» και ότι «ενθάρρυνε» τον Γιόαβ Γκάλαντ «να διεξαχθούν οι στρατιωτικές επιχειρήσεις με σεβασμό των νόμων του πολέμου» – άλλη μία ένδειξη της αμερικανικής ανησυχίας για τεράστιες απώλειες αμάχων.

Με τις χερσαίες δυνάμεις του καθηλωμένες στα σύνορα με τη Γάζα, το Ισραήλ έχει εντείνει το τελευταίο τριήμερο τους αεροπορικούς βομβαρδισμούς εναντίον της παλαιστινιακής λωρίδας. Μόνο κατά το προηγούμενο εικοσιετράωρο επλήγησαν 400 στόχοι από ισραηλινά αεροπλάνα. Η υπηρεσία του ΟΗΕ για τους Παλαιστίνιους πρόσφυγες (UNRWA) ανακοίνωσε ότι έξι άτομα από το προσωπικό της σκοτώθηκαν χθες, γεγονός που ανέβασε σε 35 τον συνολικό αριθμό των θυμάτων στις γραμμές της από την έναρξη των εχθροπραξιών.

Ακόμη πιο εφιαλτικές διαστάσεις παίρνει η ανθρωπιστική κρίση, καθώς 46 νοσοκομεία και ιατρικά κέντρα σε σύνολο 72 που υπάρχουν στη Λωρίδα της Γάζας έχουν ήδη σταματήσει τη λειτουργία τους μετά την εξάντληση όλων των αποθεμάτων καυσίμων που διέθεταν. Τα Ηνωμένα Εθνη καταγγέλλουν ότι τα λίγα φορτηγά με ανθρωπιστική βοήθεια που πέρασαν τον μεθοριακό σταθμό της Ράφα, στα σύνορα με την Αίγυπτο, το προηγούμενο τριήμερο, δεν αντιπροσωπεύουν παρά ένα ασήμαντο κλάσμα των πραγματικών αναγκών. «Πέφτουμε στα γόνατα και σας εκλιπαρούμε να επιτρέψετε τη διαρκή, αναβαθμισμένη, προστατευόμενη επιχείρηση διανομής ανθρωπιστικής βοήθειας», δήλωσε ο Ρικ Μπρέναν, εκ μέρους του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας.

Στο μεταξύ, το Πεντάγωνο λαμβάνει έκτακτα μέτρα για την ενίσχυση της ασφάλειας των αμερικανικών βάσεων στη Μέση Ανατολή, αφήνοντας ανοικτό το ενδεχόμενο εκκένωσής τους από το στρατιωτικό προσωπικό και τις οικογένειές τους εάν χρειαστεί, ύστερα από τις πρόσφατες επιθέσεις φιλοϊρανικών πολιτοφυλακών εναντίον αμερικανικών στόχων σε Ιράκ, Συρία και Υεμένη με ρουκέτες και drones. «Γνωρίζουμε ότι το Ιράν παρακολουθεί από κοντά αυτά τα γεγονότα και ότι σε ορισμένες περιπτώσεις τα διευκόλυνε ενεργά», δήλωσε ο εκπρόσωπος Εθνικής Ασφαλείας του Λευκού Οίκου, Τζον Κίρμπι.

Σύγκρουση Ισραήλ με τον ΟΗΕ

Την οργή του Ισραηλινού ΥΠΕΞ Ελι Κοέν προκάλεσε η αποστροφή του γ.γ. του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτέρες, με την οποία φάνηκε σαν να νομιμοποιεί εν μέρει την επίθεση της Χαμάς στη δυτική Νεγκέφ. «Είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε πως αυτές οι επιθέσεις δεν ήρθαν από το πουθενά», σχολίασε ο γ.γ. του ΟΗΕ ενώπιον του Συμβουλίου Ασφαλείας, ισχυριζόμενος ότι ο παλαιστινιακός λαός έχει υποστεί 56 χρόνια ασφυκτικής κατοχής. «Είδαν τη γη τους να καταβροχθίζεται από εποίκους και να δοκιμάζεται από τη βία, την οικονομία τους να στραγγαλίζεται, τον λαό τους να εκτοπίζεται και τα σπίτια τους να κατεδαφίζονται», είπε ο Πορτογάλος διπλωμάτης. Διευκρίνισε όμως ότι αυτό το γεγονός δεν δικαιολογεί τις «αποτρόπαιες» επιθέσεις της Χαμάς, όπως οι τελευταίες δεν δικαιολογούν τη «συλλογική τιμωρία του παλαιστινιακού λαού» από το Ισραήλ.

REUTERS

ΠΗΓΕΣ: ABC News, U.S. Navy, Graphic News

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ECONOMIST IMPACT

19th Annual Cyprus Summit

Cyprus's new roadmap and strategy for sustainable balance

Geopolitics • Innovation • Growth

November 7th - 8th 2023 | Hilton Nicosia

hazlis & rivas
Economist Impact Events for Greece, Cyprus, Malta and south-east Europe

In collaboration with
European Commission

International speakers joining the conversation include

Elisa Ferreira
European commissioner for cohesion and reforms
(recorded message)

Chris Barton
CMG HM trade commissioner for Europe

Elizabeth McCaul
Member of the supervisory board
European Central Bank
(via connection)

Wim Van Aken
Mission chief for Cyprus
European Stability Mechanism

Ian Lesser
Vice-president
The German Marshall Fund of the United States (GMF)

Colin Stewart
Deputy special adviser of the secretary-general (DSASG) on Cyprus, Special representative and head
United Nations Peacekeeping Force in Cyprus (UNFICYP)

Uzy Zwebner
Founder and CEO
BaseCamp
Co-founder
High Tech Park, Beer Sheva, Israel

Goran Tinjic
Programme manager for Southern Europe
World Bank

Simon Ainsworth
Associate managing director
Moody's Investors Service

Stelios Elia
Managing director
BC Partners

Hila Ehrenreich
CEO
Israeli National Center of Blue Economy and Innovation

Wolfgang Fengler
Former lead economist
The World Bank
CEO
World Data Lab

www.hazliseconomist.com | www.19thcyprussummit.economist.com

Economist Impact Events for Greece, Cyprus, Malta and southeast Europe | @Economist Impact_SEUR
Economist Impact SE Europe Events | Economist Impact SE Europe Events | economistimpact_seeurope

Platinum sponsor: pwc
Premium gold sponsor: ecommbx
Gold sponsor: capital·com
Premium silver sponsor: HANIKIAN
Silver sponsors: ExxonMobil, ENERGAME, ambience

Bronze sponsors: CYPRUS PUBLIC TRANSPORT, European University Cyprus, Sophic
Communication sponsor: KATHIMERINI
Official airline carrier: AEGEAN
Logistics supplier: DHL
Telecommunications provider: NOVA
Contributor: NESPRESSO
Supported by: Cyprus Chamber of Commerce and Industry
Supporters: CONEQ, ARTECNIKO, MOA

Υψηλά επιτόκια φέρνουν κέρδη στις ευρωπαϊκές τράπεζες

Οι αγορές πιέζουν για εξασφάλιση πιο βιώσιμων πηγών κερδοφορίας

Αναλυτές του οίκου πιστοληπτικής αξιολόγησης S&P εκτιμούν πως οι ιταλικές και οι ισπανικές τράπεζες έχουν μεταφέρει στους καταθέτες τους μικρότερο μερίδιο του οφέλους τους από τα υψηλά επιτόκια. Σημειώνεται ότι η Banco Santander, η μεγαλύτερη ισπανική τράπεζα, ανακοινώνει αύριο τα αποτελέσματά της και η αγορά εκτιμά ότι θα εμφανίσει μεγάλη αύξηση κερδών.

Εχοντας επί χρόνια δει την κερδοφορία τους να πλήττεται εξαιτίας των αρνητικών επιτοκίων, οι ευρωπαϊκές τράπεζες είναι οι πρώτες που κερδίζουν από τις αυξήσεις των επιτοκίων και αναμένεται πως τα οφέλη τους θα φανούν μέσα στην εβδομάδα όταν θα ανακοινώσουν τα αποτελέσματά τους για το γ΄ τρίμηνο. Οπως, πάντως, τονίζει σχετικό δημοσίευμα των Financial Times, θα χρειαστεί σύντομα να βρουν άλλον τρόπο για να αυξήσουν τα κέρδη τους, καθώς η αύξηση της κερδοφορίας τους από τα υψηλά επιτόκια δεν θα διαρκέσει πολύ. Ο κύκλος αυξήσεων των επιτοκίων βρίσκεται προς το τέλος του και μετά την τελευταία αύξηση που αποφάσισε τον Σεπτέμβριο, φέρνοντάς τα στο 4%, η ΕΚΤ αναμένεται να «παγώσει» το κόστος του δανεισμού στα υφιστάμενα επίπεδα. Ως εκ τούτου θα υποστούν πιέσεις από επενδυτές και αναλυτές να ελιχθούν με άλλους τρόπους για να διασφαλίσουν υψηλή κερδοφορία.

Η αυξημένη κερδοφορία των τραπεζών οφείλεται κατά κύριο λόγο στη διαφορά ανάμεσα στα χαμηλότερα επιτόκια που καταβάλλουν οι τράπεζες στους καταθέτες και στα υψηλότερα επιτόκια που εισπράττουν από τις δόσεις των δανείων. Σ' αυτή τη διαφορά οφείλουν τα κέρδη τους οι τράπεζες στις δύο πλευρές του Ατλαντικού εδώ και πάνω από χρόνο. Η διαφορά αυτή αναπληρώνει, άλλωστε, το κενό που δημιουργείται στα έσοδά τους από τη μείωση της δραστηριότητας σε συγχωνεύσεις και εξαγορές.

Η διαφορά μεταξύ των επιτοκίων καταθέσεων και αυτών των χορηγήσεων αποτελεί τη βασική πηγή των αυξημένων εσόδων για τον τραπεζικό κλάδο.

Μιλώντας στη βρετανική εφημερίδα η Πάολα Σαμπιόνε, αναλύτρια της Barclays, προέβλεψε πως οι ιταλικές τράπεζες θα εμφανίσουν άλμα στα καθαρά έσοδα από τα επιτόκια για το γ΄ τρίμηνο, με πρώτη τη UniCredito, που δίνει τα αποτελέσματά της στη δημοσιότητα την Πέμπτη. Η ίδια αναλύτρια προέβλεψε μάλιστα περαιτέρω κέρδη για το δ΄ τρίμηνο, «που θα προλειάνουν το έδαφος για εκπλήξεις», αναφερόμενη σε χορηγήσεις μερισμάτων. Μεγάλα κέρδη από τα υψηλότερα επιτόκια και ειδικότερα από τη διαφορά ανάμεσα στα επιτόκια καταθέσεων και τα επιτόκια χορηγήσεων αναμένεται να παρουσιάσουν και οι ισπανικές τράπεζες, με πρώτη την Banco Santander, που ανακοινώνει αύριο τα αποτελέσματά της. Αναλυτές του οίκου πιστοληπτικής αξιολόγησης S&P εκτιμούν, άλλωστε, πως οι ιταλικές και οι ισπανικές τράπεζες έχουν μεταφέρει στους καταθέτες τους μικρότερο μερίδιο του οφέλους τους από τα υψηλά επιτόκια.

Εκείνες πάντως που έχουν ωφεληθεί πρώτες από τις αυξήσεις των επιτοκίων ήταν οι βρετανικές τράπεζες, καθώς η Τράπεζα της Αγγλίας άρχισε τη στροφή σε περιοριστική νομισματική πολιτική από τον Δεκέμβριο του 2021, έξι και πλέον μήνες προτού προχωρήσει σε αντίστοιχη κίνηση η ΕΚΤ. Ο λόγος της καθυστέρησης από πλευράς της ΕΚΤ ήταν η διχογνωμία που εκδηλώθηκε στο εσωτερικό της. Πολλά στελέχη της εξέφραζαν φόβους για το ενδεχόμενο μιας επανάληψης του λάθους του 2011, όταν υπό τον Ζαν Κλοντ Τρισέ η Τράπεζα έσπευσε να αυξήσει τα επιτόκια, θεωρώντας πρόωρα λήξασα την κρίση, για να αντιμετωπίσει περαιτέρω δυσχέρεια και να προχωρήσει σύντομα σε αλλεπάλληλες μειώσεις επιτοκίων. Τώρα, όμως, οι επενδυτές στοιχηματίζουν πως η Τράπεζα της Αγγλίας δεν σκοπεύει να αυξήσει περαιτέρω τα επιτόκια της στερλίνας, καθώς στενάζει κυριολεκτικά η αγορά στεγαστικών δανείων και οι αναλυτές του κλάδου υπογραμμίζουν πως το γ΄ τρίμηνο ήταν εξαιρετικά δύσκολο για τις βρετανικές τράπεζες. Οπως τονίζει ο Μπέντζαμιν Τομς, αναλυτής της RBC, «το τρίτο τρίμηνο του έτους μπορεί να ήταν δύσκολο για τις βρετανικές τράπεζες δεδομένου ότι μεταφέρθηκαν αλλού οι καταθέσεις, οι εκδόσεις στεγαστικών δανείων ήταν περιορισμένες και τα αυξημένα spreads των ομολόγων τους ασκούσαν πιέσεις».

Σε ό,τι αφορά την προοπτική να μειωθούν τα περιθώρια κέρδους από τα επιτόκια, ο Αντριου Κόομπς, αναλυτής στο Citi, εκτιμά πως μια τέτοια μείωση θα είναι διαχειρίσιμη για τις τράπεζες, καθώς θα είναι περιορισμένες οι ζημίες τους από τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Οπως, άλλωστε, επισημαίνουν οι Financial Times, η αυξημένη κερδοφορία των ευρωπαϊκών τραπεζών συνέδραμε στην άνοδο 11% που σημείωσε ο τραπεζικός δείκτης Stoxx Europe 600 Banks συνολικά στη διάρκεια του έτους, υπερβαίνοντας κατά πολύ τα κέρδη μόλις 3% του γενικότερου δείκτη Europe Stoxx 600. Οι μετοχές πολλών μεγάλων ευρωπαϊκών τραπεζών έχουν σημειώσει απώλειες στη διάρκεια του έτους. Της Barclays έχει υποχωρήσει συνολικά 9% στη διάρκεια του έτους και του ομίλου Lloyds Banking Group 8%. Η Lloyds ανακοινώνει αποτελέσματα αύριο. Σε ό,τι αφορά τη NatWest, που στηρίζεται από το βρετανικό κράτος, ανακοινώνει αποτελέσματα την Παρασκευή, με τη μετοχή της να έχει υποχωρήσει συνολικά 18% στη διάρκεια του έτους.

Το ακριβό χρήμα απειλεί τις εταιρείες με χαμηλή πιστοληπτική αξιολόγηση

Μπορεί για τις ευρωπαϊκές τράπεζες να λειτουργούν ευεργετικά τα υψηλά επιτόκια, αλλά πλήττουν καίρια όσες ευρωπαϊκές επιχειρήσεις έχουν ομόλογα χαμηλής διαβάθμισης. Οι επιχειρήσεις αυτές αναγκάζονται να καταβάλουν υψηλότερες αποδόσεις με το μεγαλύτερο επασφάλιστρο κινδύνου από το 2016 για να μπορέσουν να αντλήσουν κεφάλαια από την ευρωπαϊκή αγορά ομολόγων «σκουπιδιών», που ανέρχεται σήμερα σε 412 δισ. ευρώ. Το μεγαλύτερο επασφάλιστρο κινδύνου, που δεν είναι άλλο από το κοινώς λεγόμενο spread, η μεγάλη διαφορά δηλαδή ανάμεσα στην απόδοση των εταιρικών ομολόγων χαμηλής διαβάθμισης και την απόδοση των κρατικών ομολόγων, είναι το πρόσθετο κέρδος που απαιτούν οι επενδυτές ως αντιστάθμισμα του κινδύνου που αναλαμβάνουν δανείζοντας την εταιρεία.

Οπως επισημαίνει σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times, η διεύρυνση των spreads των εταιρικών ομολόγων αντανακλά την εντεινόμενη ανησυχία που επικρατεί στην αγορά για το ενδεχόμενο σειράς πτωχεύσεων επιχειρήσεων ή αδυναμίας εξυπηρέτησης δανείων, ως αποτέλεσμα μιας παρατεταμένης περιόδου υψηλών επιτοκίων και επιβράδυνσης της ανάπτυξης. Σήμερα το spread των εταιρικών ομολόγων σε ευρώ με βαθμολογία τριών C ή και χαμηλότερη ή των λεγόμενων εταιρικών ομολόγων «σκουπιδιών» έχει διευρυνθεί και υπερβαίνει πλέον τις 18 εκατοστιαίες μονάδες κατά μέσον όρο. Πρόκειται για το μεγαλύτερο spread που έχουν καταγράψει τα εταιρικά ομόλογα χαμηλής διαβάθμισης από τον Ιούνιο του 2016.

Το spread των εταιρικών ομολόγων «σκουπιδιών» υπερβαίνει πλέον τις 18 εκατοστιαίες μονάδες κατά μέσον όρο.

Η διεύρυνση των spreads των εταιρικών ομολόγων αντανακλά την εντεινόμενη ανησυχία που επικρατεί στην αγορά για το ενδεχόμενο σειράς πτωχεύσεων επιχειρήσεων.

Είναι, άλλωστε, υψηλότερο και από το αντίστοιχο του 2020, όταν η πανδημία του κορωνοϊού είχε προκαλέσει εκτεταμένη ανησυχία για το ενδεχόμενο μαζικών πτωχεύσεων. Στις αρχές του έτους το spread τους ήταν μόνον 6,7 εκατοστιαίες μονάδες. Τις τελευταίες εβδομάδες έχουν εκτοξευθεί οι αποδόσεις των κρατικών ομολόγων και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού εξαιτίας της ανησυχίας που επικρατεί στις αγορές ότι τόσο η αμερικανική Fed όσο και η ΕΚΤ θα διατηρήσουν το κόστος δανεισμού σε «υψηλότερα επίπεδα για περισσότερο χρονικό διάστημα» προκειμένου να θέσουν υπό έλεγχο τον πληθωρισμό. Σύμφωνα με στοιχεία του οίκου πιστοληπτικής αξιολόγησης Moody's, ανάμεσα στις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις που δεν έχουν αποπληρώσει ομόλογα ή δάνειά τους τους τελευταίους μήνες συγκαταλέγονται η γαλλική εταιρεία λιανικών πωλήσεων Casino Guichard-Perrachon, η ολλανδική βιομηχανία Keter και η βελγική Ideal. Αναλυτές και επενδυτές ερμηνεύουν, παράλληλα, τη διεύρυνση των spreads ως αντανάκλαση της εντεινόμενης ανησυχίας και για την ευρωστία της οικονομίας της Ευρωζώνης. Υπογραμμίζουν ότι υπάρχουν προβλήματα διαρθρωτικής φύσης στην ευρωπαϊκή αγορά ομολόγων με υψηλές αποδόσεις, όπως η έλλειψη βάθους και ρευστότητας, που έχουν οδηγήσει σε πιο επιθετικές αυξήσεις των αποδόσεων σε σύγκριση με τις αντίστοιχες κατηγορίες τίτλων στις ΗΠΑ.

Μιλώντας στη βρετανική εφημερίδα ο Κρίστιαν Χαντέλ, διαχειριστής επενδύσεων χαρτοφυλακίου στην ελβετική εταιρεία Vontobel, τόνισε πως «το υπόβαθρο της οικονομίας στην Ευρώπη είναι σαφώς χειρότερο από εκείνο των ΗΠΑ». Προσέθεσε πως η διεύρυνση των spreads «πρέπει να ερμηνευθεί στο ευρύτερο πλαίσιο της χαμηλής οικονομικής ανάπτυξης, των επιθετικών αυξήσεων επιτοκίων και του επίμονα υψηλού πληθωρισμού». Πολύ περισσότερες αμερικανικές παρά ευρωπαϊκές εταιρείες δεν έχουν μπορέσει να εξυπηρετήσουν το χρέος τους φέτος. Επίσης τα spreads των αμερικανικών εταιρειών χαμηλής διαβάθμισης έχουν διευρυνθεί μέσα στους τελευταίους δύο μήνες, καθώς οι αγορές προεξοφλούσαν πως τα επιτόκια θα παραμείνουν σε υψηλά επίπεδα όλο το επόμενο έτος.

Η αμερικανική οικονομία ανεβάζει ταχύτητα

Σύμφωνα με όλες τις προβλέψεις, η αμερικανική οικονομία θα έπρεπε να παραπαίει έως τώρα, υπό το βάρος των επιτο-κιακών αυξήσεων που μειώ-νουν τις δαπάνες και τις επενδύσεις. Ομως αυτό που συμβαίνει είναι το αντίθετο από όσα προέβλεπαν αναλυτές και αξιωματούχοι της Fed. Τα τελευταία στοιχεία δείχνουν ότι η μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου επιταχύνει, παρά το υψηλότερο κόστος δανεισμού, την επανέναρξη των πληρωμών των φοιτητικών δανείων και τους πολέμους στην Ουκρανία και τη Μέση Ανατολή.

Οι αναλυτές, πολλοί εκ των οποίων περίμεναν ύφεση φέτος, αναβαθμίζουν τώρα τις προβλέψεις τους. Οι οικονομολόγοι της Goldman Sachs, για παράδειγμα, αύξησαν την περασμένη εβδομάδα την εκτίμησή τους για την ανάπτυξη του τρίτου τριμήνου στον ετήσιο ρυθμό του 4%, από 3,7% προηγουμένως.

Η πλειονότητα των αναλυτών ανέμενε ύφεση φέτος, αλλά πλέον αναβαθμίζει τις προβλέψεις της.

Αυτές οι προβλέψεις δείχνουν ότι η αμερικανική οικονομία ανοίγει το βήμα της, αφότου εμφάνισε ανάπτυξη 2,2% το πρώτο τρίμηνο και 2,1% το δεύτερο τρίμηνο. Τα επίσημα στοιχεία για την ανάπτυξη του τρίτου τριμήνου θα ανακοινωθούν την Πέμπτη.

Εν τω μεταξύ, οι δείκτες αποδεικνύουν ότι η αγορά εργασίας ενισχύθηκε κατά τη διάρκεια του τρίτου τριμήνου. Οι εργοδότες πρόσθεσαν 336.000 θέσεις εργασίας τον Σεπτέμβριο, από 227.000 τον Αύγουστο και 236.000 τον Ιούλιο.

Οι προσλήψεις είχαν ως αποτέλεσμα οι λιανικές πωλήσεις και οι πωλήσεις τροφίμων να αυξηθούν κατά 0,7% τον Σεπτέμβριο, έπειτα από +0,8% τον Αύγουστο, +0,6% τον Ιούλιο και +0,2% τον Ιούνιο. Μεγάλες τράπεζες όπως η Citigroup και η JPMorgan Chase ανακοίνωσαν ισχυρά κέρδη αυτόν τον μήνα, με τις διοικήσεις να δηλώνουν ότι οι προσδοκίες τους για την οικονομία έχουν βελτιωθεί. Η American Airlines ανακοίνωσε επίσης ότι η ζήτηση για ταξίδια φέτος τις γιορτές θα είναι μεγαλύτερη σε σχέση με πέρυσι.

Πού πηγαίνει η οικονομία από εδώ και πέρα; Σύμφωνα με τους οικονομολόγους, υπάρχουν τρία πιθανά σενάρια. Πρώτον, αυτή η δυναμική μπορεί να αποδειχθεί βραχύβια. Δεύτερον, η οικονομία θα μπορούσε να συνεχίσει να ανοίγει το βήμα της, με αποτέλεσμα μια αναζωπύρωση του πληθωρισμού. Κάτι τέτοιο θα ανάγκαζε τη Fed να αυξήσει περαιτέρω τα επιτόκια, επιβραδύνοντας την οικονομία και αυξάνοντας τον κίνδυνο ύφεσης. Στο τρίτο και πιο ευνοϊκό σενάριο, η ανάπτυξη θα μπορούσε να παραμείνει ισχυρή, αλλά ο πληθωρισμός υπό έλεγχο.

Η ισχυρή αγορά εργασίας στηρίζει το εισόδημα των νοικοκυριών, με αποτέλεσμα οι λιανικές πωλήσεις και οι πωλήσεις τροφίμων να αυξηθούν κατά 0,7% τον Σεπτέμβριο.

Ricoh RansomCare:
Προστατευτείτε
από τις Κυβερνοεπιθέσεις

Tsiakkastel
OFFICE LINE

Επικοινωνήστε μαζί μας στο 22862700 ή στο info@tsiakkastel.com.cy

ΑΝΑΛΥΣΗ

Πλεονέκτημα το θλιβερό παρελθόν της οικονομίας

Του **ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ**

Οι κρίσεις επαναπροσδιορίζουν τις προτεραιότητες των αγορών και ήδη αλλάξαμε εποχή. Βρισκόμαστε σε περίοδο ρευστότητας ή, μάλλον, σε φάση που επικρατούν (και κερδίζουν) όσοι διαθέτουν ρευστότητα. Το παράδοξο είναι ότι εκτός από πρόσωπα, εταιρείες και κράτη που έχουν διαθέσιμα, αρκετά προφυλαγμένη είναι η ελληνική οικονομία, επειδή έχει το θλιβερό πλεονέκτημα να χρεοκοπήσει την προηγούμενη δεκαετία.

Η κεντρική τράπεζα των ΗΠΑ εκπέμπει καθησυχαστικά μηνύματα ότι δεν θα αυξήσει και άλλο τα επιτόκια τον Νοέμβριο, αλλά αποφεύγει να δεσμευθεί για τους επόμενους μήνες.

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο στην Εκθεση Παγκόσμιας Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Global Financial Stability Report, GFSR) επισημαίνει κινδύνους που δεν εμφανίζονταν στην αρχή της χρονιάς. «Ενα προειδοποιητικό σημάδι είναι η μειωμένη ικανότητα των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων να εξυπηρετούν το χρέος τους. Το να γίνει το χρέος πιο ακριβό είναι μια επιδιωκόμενη συνέπεια της σύσφιγξης της νομισματικής πολιτικής για τον περιορισμό του πληθωρισμού. Ο κίνδυνος αφορά δανειολήπτες που βρίσκονταν ήδη σε επισφαλή κατάσταση, καθώς τα υψηλότερα επιτόκια θα μπορούσαν να ενισχύσουν αυτές τις αδυναμίες, οδηγώντας σε αύξηση των αθετήσεων πληρωμών», σημειώνει η έκθεση.

Καταγράφει επίσης αυξανόμενο αριθμό μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, τόσο στις ανεπτυγμένες όσο και στις αναδυόμενες οικονομίες, που διαθέτουν την περιορισμένη δυνατότητα να πληρώσουν μόνο τα έξοδα των τόκων τους. Το πλεόνασμα αποταμίευσης στις ανεπτυγμένες χώρες –κληρονομιά της πανδημίας– μειώνεται σταθερά από τα υψηλά επίπεδα των αρχών του 2022, 4%-8% του ΑΕΠ.

Οι χώρες χαμηλού εισοδήματος δυσκολεύονται να δανειστούν σε σκληρά νομίσματα όπως ευρώ, γιεν, δολάριο ΗΠΑ και βρετανική λίρα, καθώς οι ξένοι επενδυτές απαιτούν υψηλότερες αποδόσεις. Φέτος, οι εκδόσεις ομολόγων σε σκληρό νόμισμα έγιναν με υψηλότερα επιτόκια. Ωστόσο, οι ανησυχίες για το δημόσιο χρέος δεν ισχύουν μόνο για τις χώρες χαμηλού εισοδήματος, όπως απέδειξε η πρόσφατη άνοδος των πιο μακροπρόθεσμων επιτοκίων στις προηγμένες οικονομίες. Ηδη τα ομόλογα της Ιταλίας αποδίδουν περίπου 5% και δεν αποκλείεται υποβάθμιση της οικονομίας από τους διεθνείς οίκους. Το πλεονέκτημα της ελληνικής οικονομίας είναι ότι το μεγαλύτερο μέρος του δημοσίου χρέους είναι εκτός αγοράς, ενώ οι τράπεζες έχουν μάλλον περιορισμένη έκθεση, αφού για τους γνωστούς λόγους δεν έδιναν δάνεια. Το πρόβλημα ότι μεγάλο μέρος της οικονομίας ήταν εκτός της εμβέλειας της τραπεζικής χρηματοδότησης, ενώ ταυτόχρονα έφυγαν από τους ισολογισμούς των τραπεζών κόκκινα δάνεια, γίνεται πλεονέκτημα. Και όλα αυτά, καθώς οι οικονομολόγοι του ΔΝΤ εκτιμούν ότι το 2024 θα είναι χρονιά σκληρής δοκιμασίας για δεκάδες οικονομίες.

«Μια απότομη σύσφιγξη των χρηματοοικονομικών συνθηκών (δηλαδή περαιτέρω αύξηση επιτοκίων) θα πιέσει τις πιο αδύναμες τράπεζες που ήδη αντιμετωπίζουν υψηλότερους πιστωτικούς κινδύνους», γράφει η έκθεση GFSR. Που επισημαίνει: «Ερευνες από πολλές χώρες υποδηλώνουν ήδη επιβράδυνση του τραπεζικού δανεισμού. Πολλές τράπεζες θα χάσουν σημαντικά ποσά μετοχικού κεφαλαίου σε ένα σενάριο όπου επικρατούν υψηλός πληθωρισμός και υψηλά επιτόκια και η παγκόσμια οικονομία οδηγείται σε ύφεση». Η ελληνική οικονομία παραμένει σχετικά προφυλαγμένη, αλλά αυτό δεν αρκεί για να συνεχίσει να αναπτύσσεται πάνω από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης. Υπάρχουν πολλές ανοικτές προκλήσεις με τις οποίες πρέπει να αντιπαρατεθεί η κυβέρνηση. Μεταρρυθμίσεις που δεν ολοκληρώθηκαν, επενδύσεις που είναι αναγκαίες για την πράσινη μετάβαση, αλλά και οι προοπτικές που ανοίγονται από την ψηφιακή εποχή και την τεχνητή νοημοσύνη. Πολλά πρέπει να γίνουν.

Η κρίση στη Μέση Ανατολή απειλεί την ενεργειακή ασφάλεια

Μειώνονται οι εξαγωγές LNG από Αίγυπτο, ανησυχία για τις τιμές πετρελαίου

Νέους κινδύνους για την ενεργειακή ασφάλεια δημιουργεί ο πόλεμος στη Μέση Ανατολή, πριν καν τελειώσει η κρίση που προκάλεσε στην παγκόσμια εφοδιαστική αλυσίδα η σύρραξη στην Ουκρανία. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι ένα δεξαμενόπλοιο εγκατέλειψε την Αίγυπτο είτε χωρίς φορτίο είτε με ελλιπή ποσότητα υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG), σύμφωνα με στοιχεία παρακολούθησης πλοίων που συγκεντρώθηκαν από το Bloomberg. Το «Seapeak Catalunya» αναχώρησε για την Αλγερία –μια άλλη χώρα εξαγωγής LNG– αφού πέρασε δύο ημέρες στον τερματικό σταθμό υγροποίησης Ιντκού της Αιγύπτου, γεγονός που υποδηλώνει είτε ότι δεν φόρτωσε είτε ότι έλαβε περιορισμένη ποσότητα. Αυτό το διάστημα, οι εξαγωγές LNG από την Αίγυπτο ελέγχονται εξονυχιστικά, καθώς ο πόλεμος μαίνεται στην ευρύτερη περιοχή και οι ροές φυσικού αερίου του Ισραήλ προς την Αίγυπτο μειώθηκαν μετά το κλείσιμο του γιγαντιαίου κοιτάσματος Ταμάρ της χώρας στις 9 Οκτωβρίου. Το έλλειμμα –και τυχόν περαιτέρω διακοπές– μπορεί να επηρεάσει την ικανότητα της Αιγύπτου να ανταποκριθεί στην εγχώρια ζήτηση και να αυξήσει τις εξαγωγές LNG. «Παρόλο που το Ισραήλ έχει πλεονάζουσα παραγωγή φυσικού αερίου, η οποία υποστηρίζει επί του παρόντος την αυξανόμενη ζήτηση της Αιγύπτου και της Ιορδανίας, μια κλιμάκωση της σύγκρουσης θα είχε ευρείες επιπτώσεις», σημειώνει η Rystad Energy AS. Ο πόλεμος «αποτελεί σοβαρή απειλή για την περιφερειακή αγορά φυσικού αερίου και θα μπορούσε να έχει πολλές επιπτώσεις στην παροχή LNG της Ευρώπης καθώς πλησιάζει ο χειμώνας», προσθέτει. Η Αίγυπτος, η οποία κάλυψε περίπου το 4% της ζήτησης εισαγωγής LNG της Ευρώπης το 2022 και περίπου το 2% μέχρι στιγμής φέτος, έχει εξαγάγει μόνο δύο φορτία LNG αυτόν τον μήνα, ένα στο Βέλγιο και το δεύτερο στην Ιταλία, σύμφωνα με στοιχεία παρακολούθησης πλοίων. «Ο αντίκτυπος της τρέχουσας κρίσης στο εγχώριο, περιφερειακό και διεθνές ισοζύγιο φυσικού αερίου θα εξαρτηθεί τελικά από τη διάρκειά της. Σε μια πολύ σφιχτή παγκόσμια αγορά LNG, η προοπτική να χαθούν οι σχετικά μικρές αιγυπτιακές προμήθειες στις αρχές του χειμώνα ωθεί προς τα πάνω τις τιμές φυσικού αερίου σε όλη την Ευρώπη και την Ασία», επισημαίνουν ερευνητές της δεξαμενής σκέψης Bruegel.

Η παραγωγή πετρελαίου στις ΗΠΑ βρίσκεται σε υψηλό όλων των εποχών και δεν αναμένεται να επαναληφθεί η πετρελαϊκή κρίση του 1973.

Η Αίγυπτος, η οποία κάλυψε περίπου το 4% της ζήτησης εισαγωγής LNG της Ευρώπης το 2022 και περίπου το 2% μέχρι στιγμής φέτος, έχει εξαγάγει μόνο δύο φορτία LNG αυτόν τον μήνα, ένα στο Βέλγιο και το δεύτερο στην Ιταλία, σύμφωνα με στοιχεία παρακολούθησης πλοίων.

Πενήντα χρόνια μετά την πετρελαϊκή κρίση του 1973, η τρέχουσα σύρραξη στη Μέση Ανατολή μπορεί να διαταράξει τον παγκόσμιο εφοδιασμό πετρελαίου και να ωθήσει τις τιμές υψηλότερα, δεν αναμένονται ωστόσο καταστροφικές αυξήσεις τιμών και ουρές στα πρατήρια βενζίνης, προεξοφλούν οι ειδικοί. Ο πόλεμος Ισραήλ - Χαμάς δεν είναι βέβαια «καλά νέα» για τις αγορές πετρελαίου, οι οποίες έχουν ήδη δοκιμαστεί από το «ψαλίδισμα» της παραγωγής από τη Σαουδική Αραβία και τη Ρωσία και τη μεγαλύτερη ζήτηση από την Κίνα. Οι αγορές θα παραμείνουν ασταθείς και η σύγκρουση, ιδιαίτερα μια ενδεχόμενη εμπλοκή του Ιράν, θα μπορούσε να ωθήσει τις τιμές του πετρελαίου υψηλότερα, «κάτι που είναι σίγουρα κακά νέα για τον πληθωρισμό», προειδοποιεί ο Φατίχ Μπιρόλ, επικεφαλής του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας.

Ενας λόγος ωστόσο για τον οποίο δεν αναμένεται να επαναληφθεί η πετρελαϊκή κρίση της δεκαετίας του 1970 είναι ότι η παραγωγή πετρελαίου στις ΗΠΑ βρίσκεται σε υψηλό όλων των εποχών. Η Υπηρεσία Πληροφοριών Ενέργειας των ΗΠΑ ανέφερε ότι η αμερικανική παραγωγή πετρελαίου την πρώτη εβδομάδα του Οκτωβρίου έφτασε τα 13,2 εκατ. βαρέλια την ημέρα, ξεπερνώντας το προηγούμενο ρεκόρ του 2020 κατά 100.000 βαρέλια.

Μέχρι στιγμής η κρίση δεν θυμίζει εκείνη του 1973. Οι αραβικές χώρες δεν επιτίθενται από κοινού στο Ισραήλ και οι χώρες του ΟΠΕΚ δεν έχουν κινηθεί για να περιορίσουν τις προμήθειες ή να ενισχύσουν τις τιμές πέρα από μερικά επιπλέον δολάρια. Υπάρχουν, βέβαια, αστάθμητοι παράγοντες στην αγορά ενέργειας. Ο ένας είναι η προμήθεια ιρανικού πετρελαίου και η στάση των ΗΠΑ σε περίπτωση που η Τεχεράνη αναλάβει ενεργό ρόλο στη σύγκρουση Ισραήλ - Χαμάς και ο άλλος είναι το πώς θα απαντούσε η Σαουδική Αραβία εάν περιοριζόταν το ιρανικό πετρέλαιο. Ενας τρίτος «άγνωστος Χ» είναι εάν θα φτάσει στην αγορά περισσότερο πετρέλαιο από τη Βενεζουέλα. Οι ΗΠΑ συμφώνησαν πρόσφατα να αναστείλουν προσωρινά ορισμένες κυρώσεις στους τομείς πετρελαίου, φυσικού αερίου και χρυσού της χώρας, αφού η κυβέρνηση και η αντιπολίτευση συμφώνησαν επισήμως να συνεργαστούν για εκλογικές μεταρρυθμίσεις. Η παραγωγή της Βενεζουέλας θα μπορούσε να αυξηθεί το 2024.

BLOOMBERG, ASSOCIATED PRESS

ελληνική φλόγα

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΛΛΑΣ & ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΩΝΑΣΗ

Μια δίτομη έκδοση με την καθηλωτική αφήγηση του Νίκου Γκατζογιάννη

ΚΥΡΙΑΚΗ 29/10

Επιλέξτε τον τόμο που σας λείπει!

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Πρόβλεψη για άλμα της αγοράς φαρμάκων κατά της παχυσαρκίας

Ευκαιρία ύψους 100 δισ. δολαρίων θεωρεί η Goldman Sachs την αγορά των φαρμάκων κατά της παχυσαρκίας. Οι Eli Lilly και Novo Nordisk είναι οι εταιρείες που ηγούνται της αγοράς, σύμφωνα με τους αναλυτές του επενδυτικού οίκου. Η Eli Lilly, που έχει στο χαρτοφυλάκιο φαρμάκων της το Mounjaro, είναι η μεγαλύτερη σε κεφαλαιοποίηση εταιρεία του κλάδου υγείας. Η Novo Nordisk έγινε τον περασμένο μήνα η πολυτιμότερη ευρωπαϊκή εισηγμένη εταιρεία, καθώς ο ενθουσιασμός της αγοράς με τα φάρμακα Ozempic και Wegovy έχει δώσει ώθηση στη μετοχή της. «Η αγορά χρόνιας διαχείρισης του βάρους βρίσκεται σε σημείο καμπής», σημειώνουν οι αναλυτές της Goldman Sachs, σύμφωνα με το Bloomberg. Μάλιστα βλέπουν περιθώρια για ισχυρή ανάπτυξη και σημαντικές ευκαιρίες, που θα μπορούσαν να φέρουν μερικά από τα πιο κερδοφόρα φάρμακα όλων των εποχών.

Η Goldman Sachs υπολογίζει ότι θα φτάσει τα 100 δισ. δολ. έως το 2030, έναντι ετήσιων πωλήσεων 6 δισ. δολ. φέτος.

Ο αμερικανικός επενδυτικός οίκος υπολογίζει ότι η παγκόσμια αγορά των φαρμάκων κατά της παχυσαρκίας μπορεί να φτάσει στα 100 δισ. δολάρια έως το 2030, έναντι των ετήσιων πωλήσεων των 6 δισ. δολαρίων φέτος. Σύμφωνα με την υπόθεση στην οποία στήριξε τις προβλέψεις της η Goldman Sachs, περίπου 15 εκατ. ενήλικοι Αμερικανοί θα λαμβάνουν φάρμακα για τη χρόνια διαχείριση του βάρους τους το 2030, από τους συνολικά 105 εκατ. παχύσαρκους ή υπέρβαρους μεταξύ των ενηλίκων στις ΗΠΑ. Μάλιστα, στις εκτιμήσεις αυτές δεν έχουν συνυπολογιστεί οι διαβητικοί. Τα φάρμακα της Novo Nordisk για τον διαβήτη και την απώλεια βάρους, σε μια κατηγορία φαρμάκων που είναι γνωστά ως GLP-1s, έχουν την ίδια ενεργή ουσία που ονομάζεται σεμαγλουτίδη. Τα σκευάσματα αυτά δουλεύουν μειώνοντας την όρεξη αλλά και επιβραδύνοντας την κίνηση της τροφής στο πεπτικό σύστημα.

Το φάρμακο της Lilly με την ουσία τιρζεπατίδη, που ήδη έχει εγκριθεί για τον διαβήτη με την εμπορική ονομασία Mounjaro, πρόκειται να εισέλθει στην αγορά απώλειας βάρους, καθώς οι σχετικές εγκρίσεις αναμένονται έως το τέλος του έτους.Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Goldman Sachs, οι Lilly και Novo Nordisk θα έχουν ένα ολιγοπώλιο, στο πλαίσιο του οποίου θα μοιράζονται μεταξύ τους το 80% της αγοράς παχυσαρκίας το 2030.

Χώρες και εταιρείες κερδίζουν από τις νέες εμπορικές συγκρούσεις

Το τέλος της ανεμπόδιστης παγκοσμιοποίησης είναι αρνητικό για την παγκόσμια οικονομία. Η πανδημία και οι πόλεμοι πλήττουν το διεθνές εμπόριο, την ώρα που η κλιμάκωση των γεωπολιτικών εντάσεων φέρνει νέους δασμούς και προστατευτικές βιομηχανικές πολιτικές. Συνολικά, η διαδικασία της απο-παγκοσμιοποίησης θα κάνει τις οικονομίες λιγότερο αποδοτικές. Υπάρχουν όμως και μερικές χώρες, κάποια εμπορεύματα και συγκεκριμένοι εργάτες βιομηχανιών που θα ωφεληθούν, σύμφωνα με το Breakingviews του Reuters. Η εποχή της παγκοσμιοποίησης έφερε μεγάλα κέρδη. Τις τελευταίες επτά δεκαετίες, η παγκόσμια οικονομία 14πλασιάστηκε, με ώθηση από το διεθνές εμπόριο, το οποίο έγινε 45 φορές μεγαλύτερο, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου.

Όμως, τα τελευταία 15 χρόνια, η διαδικασία αυτή έχει επιβραδυνθεί, διαπιστώνει το Breakingviews. Το διεθνές εμπόριο, ως ποσοστό του ΑΕΠ, κορυφώθηκε στο 61% το 2008. Τον Ιούλιο εμφάνισε τη μεγαλύτερη μηνιαία πτώση του εδώ και σχεδόν τρία χρόνια. Και ενώ η αντιστροφή του εμπορίου άρχισε με την ύφεση που σημειώθηκε μετά την παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση του 2008, άλλοι παράγοντες δημιουργούν νέα εμπόδια. Πρώτος παράγοντας είναι οι γεωπολιτικές εντάσεις ανάμεσα στις ΗΠΑ και την Κίνα, με τον εμπορικό πόλεμο μεταξύ Ουάσιγκτον και Πεκίνου, που ξεκίνησε το 2018, να επιτείνει το πρόβλημα.

Η ανησυχία των κυβερνήσεων για την υψηλή εξάρτησή τους από εισαγόμενες προμήθειες επίσης οδηγεί σε νέες, εθνικές βιομηχανικές πολιτικές, όπως το Inflation Reduction Act και το CHIPS and Science Act των ΗΠΑ, οι επιδοτήσεις για την παραγωγή ηλεκτρικών οχημάτων της Κίνας αλλά και η αντίδραση της Κομισιόν σε αυτές.

Σε επίπεδο χωρών, ενώ το μερίδιο της Κίνας στις εισαγωγές των ΗΠΑ έχει μειωθεί, άλλοι έχουν καταφέρει να αποκτήσουν μεγαλύτερη παρουσία στην αλυσίδα παραγωγής. Συγκεκριμένα, το μερίδιο του Βιετνάμ στις αμερικανικές εισαγωγές διπλασιάστηκε στο 4% από το 2017 στο 2022. Η Ταϊβάν και το Μεξικό επίσης έχουν ωφεληθεί από την προθυμία των ΗΠΑ να προμηθεύονται περισσότερα αγαθά από χώρες με τις οποίες έχουν γεωγραφική ή πολιτική εγγύτητα.

Τα εμπορεύματα

Η αναμόρφωση της παγκόσμιας εφοδιαστικής αλυσίδας θα μπορούσε να δώσει ώθηση στις τιμές της ενέργειας, των μετάλλων και των πρώτων υλών. Καθώς οι εταιρείες και οι χώρες επιλέγουν προμηθευτές με κριτήριο τη γεωγραφική και πολιτική εγγύτητά τους, έναντι των τιμών, οι χώρες της Λατινικής Αμερικής –κυρίως Μεξικό, Χιλή και Βραζιλία– που παράγουν εμπορεύματα, θα μπορούσαν να ωφεληθούν, σύμφωνα με τον Dario Perkins της GlobalData TS Lombard. Ο αναλυτής εκτιμά ότι η απο-παγκοσμιοποίηση, σε συνδυασμό με τις επενδύσεις κατά της κλιματικής αλλαγής, θα πυροδοτήσουν έναν νέο «υπερ-κύκλο» (supercycle), με τις τιμές πολλών εμπορευμάτων να αυξάνονται μακροπρόθεσμα. Οι εταιρείες στους κλάδους που μπαίνουν στο μικροσκόπιο των κυβερνήσεων –και οι εργαζόμενοί τους– αναμένεται να ωφεληθούν. Ο αριθμός των εργοστασίων ημιαγωγών στις ΗΠΑ αυξήθηκε μόλις κατά 0,5% ετησίως από το 2012 έως το 2017, ενώ η απασχόληση σε αυτά μειώθηκε κατά 0,4%. Τα επόμενα πέντε χρόνια, ο αριθμός των εργοστασίων τσιπ αυξήθηκε κατά 2,9% ετησίως, ενώ η απασχόληση σημείωσε αντίστοιχη αύξηση 1,9%.

Συνολικά, πάντως, μια πιο κατακερματισμένη παγκόσμια οικονομία θα αφήσει πολλές εταιρείες και πολλούς καταναλωτές σε χειρότερη κατάσταση από ό,τι θα ήταν διαφορετικά, τονίζει το Breakingviews.

Προβάδισμα της Κίνας στη μάχη για τα ηλεκτροκίνητα αεροταξί

Πράσινο φως από το Πεκίνο για δοκιμαστικές πτήσεις στην εταιρεία EHang

Σε έναν ακόμη τομέα υψηλής αλλά και αιχμηρής τεχνολογίας παίρνει το προβάδισμα η Κίνα έναντι των ΗΠΑ και της Ευρώπης, καθώς βρίσκεται πλέον κοντά στον στόχο της να προσφέρει πρώτη για εμπορική χρήση μια καινοτόμο υπηρεσία που μέχρι πρόσφατα παρέμενε στη σφαίρα της επιστημονικής φαντασίας. Ο λόγος για τα ηλεκτροκίνητα αεροταξί που αναμένεται να κυκλοφορήσουν σύντομα στη δεύτερη οικονομία του κόσμου, καθώς οι αρμόδιες αρχές έδωσαν το πράσινο φως για δοκιμαστικές πτήσεις των ηλεκτροκίνητων αεροταξί της εταιρείας EHang Holdings.

Συγκεκριμένα, το μοντέλο EH216-S της εν λόγω εταιρείας διασφάλισε την πρώτη πιστοποίηση. Θα μπορέσει έτσι σύντομα να συμφωνήσει με τοπικούς συνεργάτες για την εκτέλεση εναέριων δρομολογίων πάνω από θεαματικές τοποθεσίες όπως η λίμνη Τιανχί στην επαρχία Σινγιάνγκ και το λιμάνι ΟΗ στη Σεντζέν. Το μοντέλο EH216-S κοστίζει 300.000 δολ., έχει έξι βραχίονες που βγαίνουν από το κέντρο του και είναι εξοπλισμένο με 16 προπέλες, καθεμία από τις οποίες έχει δικό της ηλεκτροκίνητο κινητήρα. Το εν λόγω αεροταξί κινείται με ταχύτητα περίπου 100 χλμ. την ώρα επί 25 λεπτά σύμφωνα με την εταιρεία, που πάντως απέφυγε να δώσει πληροφορίες γύρω από το πόσο θα στοιχίζει μια πτήση με το EH216-S. Όπως επισημαίνουν αναλυτές του Bloomberg, με την απόφαση της υπηρεσίας πολιτικής αεροπορίας η Κίνα δίνει στην εταιρεία EHang μεγάλη ώθηση έναντι ενός στόλου από ανταγωνιστές της σε ΗΠΑ και Ευρώπη που αγωνίζονται να διασφαλίσουν πιστοποίηση.

Η είδηση για την πιστοποίηση της EHang, που είναι εισηγμένη στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης, οδήγησε τη μετοχή της σε άλμα 25%.

Το ηλεκτροκίνητο αεροταξί της EHang κοστίζει 300.000 δολ., έχει έξι βραχίονες που βγαίνουν από το κέντρο του, είναι εξοπλισμένο με 16 προπέλες, καθεμία από τις οποίες έχει δικό της ηλεκτροκίνητο κινητήρα και κινείται με ταχύτητα περίπου 100 χλμ. την ώρα επί 25 λεπτά.

Τα αεροταξί που βρίσκονται σήμερα στο στάδιο της ανάπτυξης χρησιμοποιούν σειρά σύγχρονων τεχνολογιών, από τις μπαταρίες για ηλεκτροκίνητα που τα κινούν μέχρι τις καινοτομίες στα είδη υλικών που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή τους και τα οποία τα καθιστούν όλο και πιο περίπλοκα και δυσχεραίνουν το έργο των ρυθμιστικών αρχών που προσπαθούν να τα αξιολογήσουν. Μιλώντας στο Reuters, ο ιδρυτής και διευθύνων σύμβουλος της EHang Χου Χουατζί τόνισε πως «το πιστοποιητικό που λάβαμε ισοδυναμεί με εισιτήριο προς την κερδοφορία». Ο ίδιος πρόσθεσε, όμως, ότι αυτή η πιστοποίηση δίνει στην εταιρεία του και στην ίδια την Κίνα «το πλεονέκτημα που πρώτου έναντι των ΗΠΑ». Η είδηση για την πιστοποίηση της EHang, που σημειωτέον είναι εισηγμένη στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης, οδήγησε τη μετοχή της σε άλμα 25%, φτάνοντας τη χρηματιστηριακή αξία της σε περίπου 1,3 δισ. δολ.

Εως τώρα οι εταιρείες που παρουσίαζαν ηλεκτροκίνητα ιπτάμενα οχήματα αντιμετώπιζαν κατά καιρούς έντονη αμφισβήτηση των δυνατοτήτων τους, καθώς ορισμένα πλήγματα τις κρατούσαν πίσω και έφερναν συνεχώς στην επιφάνεια κάθε πρόβλημα ή υποψία προβλήματος ασφάλειας κατά τον σχεδιασμό, την κατασκευή ή ακόμη και τη χρήση των αεροταξί. Τον περασμένο Αύγουστο η βρετανική υπηρεσία αεροδιαστημικής απέδωσε σε πρόβλημα της συνδεσμολογίας την πτώση και συντριβή ενός αεροταξί. Στο μεταξύ, αίτηση για πιστοποίηση έχουν υποβάλει οι εταιρείες Joby Aviation Inc και Archer Aviation στις ΗΠΑ, όπως και η γερμανική Volocopter Gmbh, που φιλοδοξεί να προσφέρει υπηρεσίες αεροταξί στη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων που θα γίνουν στο Παρίσι το επόμενο έτος.

BLOOMBERG

Ανακάμπτουν οι όμιλοι τεχνολογίας των ΗΠΑ

Ώθηση 2,4 τρισ. δολαρίων έδωσε στην κεφαλαιοποίηση των μεγάλων αμερικανικών εταιρειών τεχνολογίας η επενδυτική μανία για την τεχνητή νοημοσύνη, σύμφωνα με έκθεση της εταιρείας venture capital, Accel. Μέσα σε ένα χρόνο, οι μετοχές μεγάλων εταιρειών τεχνολογίας, όπως η Apple, η Microsoft, η Alphabet (μητρική της Google), η Amazon και η Nvidia, κατέγραψαν κέρδη 36% κατά μέσον όρο.

Ο δείκτης Euroscape της Accel, που περιλαμβάνει και εταιρείες στον τομέα του υπολογιστικού νέφους (cloud) και του λογισμικού ως υπηρεσίας (software as a service, SaaS), ενισχύθηκε κατά 29% σε ετησιοποιημένη βάση. Αντιθέτως πέρυσι, η κεφαλαιοποίηση των εταιρειών cloud και SaaS είχε συρρικνωθεί κατά 1,6 τρισ. δολάρια, καθώς ο επενδυτικός κόσμος απέφευγε τις τεχνολογικές μετοχές λόγω ανησυχιών από την αύξηση των επιτοκίων δανεισμού ανά τον κόσμο. Παρότι η τάση αυτή συνεχίζεται, εμφανίζει σημάδια αποκλιμάκωσης.

Τα νέα εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης έδωσαν ώθηση 2,4 τρισ. δολ. στην κεφαλαιοποίησή τους μέσα σε ένα χρόνο.

Μέσα σε 18 μήνες, ο τεχνολογικός δείκτης Nasdaq ανέκαμψε κατά 80% σε σχέση με το ιστορικό υψηλό του, καταγράφοντας ταχύτερη ανάκαμψη από τον απόηχο της «φούσκας» του dotcom τη δεκαετία του 1990. Σύμφωνα με την Accel για να φτάσει στο ρεκόρ, ο Nasdaq χρειάστηκε περίπου 14 χρόνια.

Επίσης, οι δείκτες ρευστότητας έχουν επανέλθει στα επίπεδα προ πανδημίας, όπως και η χρηματοδότηση εταιρειών cloud και SaaS στην Ευρώπη, το Ισραήλ και τις ΗΠΑ. «Είμαστε σε μία πολύ διαφορετική περίοδο από το 2000», δήλωσε στο CNBC ο Philippe Botteri της Accel.

Οι μετοχές μεγάλων εταιρειών, όπως η Apple, η Microsoft, η Alphabet, η Amazon και η Nvidia, κατέγραψαν κέρδη 36% κατά μέσον όρο.

Πίσω από την ανάκαμψη βρίσκονται τα εργαλεία παραγωγικής τεχνητής νοημοσύνης (generative AI), όπως το ChatGPT της εταιρείας OpenAI, το Bard της Google και το Claude της Anthropic, τα οποία οι επενδυτές «αγκάλιασαν» με ενθουσιασμό τον τελευταίο χρόνο.

Πρώτη χώρα σε ύψος συμφωνιών στον τομέα του AI ήταν οι ΗΠΑ, με τη μεγαλύτερη να αφορά την OpenAI –10 δισ. δολάρια–, την οποία ακολουθεί η Inflection με 1,3 δισ. δολάρια.

Στην Ευρώπη, τρεις από τις μεγαλύτερες συμφωνίες στην τεχνητή νοημοσύνη αφορούσαν γαλλικές εταιρείες – τη Hugging Face (235 εκατ. δολάρια), την Poolside (126 εκατ. δολάρια) και τη Mistral AI (113 εκατ. δολάρια). Ο αριθμός των unicorns, των εταιρειών τεχνολογίας με αποτίμηση άνω του 1 δισ. δολαρίων, επανήλθε στα επίπεδα προ πανδημίας, με την τεχνητή νοημοσύνη να αποκτά πλέον μεγαλύτερο κομμάτι της πίτας. Στην Ευρώπη και το Ισραήλ, το 40% των νέων unicorns δραστηριοποιείται στην παραγωγική AI, ενώ στις ΗΠΑ το 80%.

Εκτός της ώθησης από την τεχνητή νοημοσύνη, συνεχίστηκαν οι πιέσεις στην εύρεση χρηματοδότησης και τις αποτιμήσεις των εταιρειών τεχνολογίας, οι οποίες τείνουν να δίνουν προτεραιότητα στην ανάπτυξη και την επέκταση έναντι της βραχυπρόθεσμης κερδοφορίας. Ωστόσο, οι επενδυτές αποφεύγουν τις ευκαιρίες ταχείας ανάπτυξης λόγω του υψηλού κόστους δανεισμού.

Ως αποτέλεσμα, ο ρυθμός ανάπτυξης των εταιρειών που παρακολουθεί η Accel έχει επιβραδυνθεί από 68% το πρώτο τρίμηνο του 2021 στο 23% το δεύτερο τρίμηνο του 2023.

Οι εποπτικές αρχές διεθνώς έχουν αρχίσει να «σφίγγουν τα λουριά» στις εταιρείες τεχνολογίας, φοβούμενες ότι έχουν διογκωθεί υπερβολικά. Ως αποτέλεσμα, ο αριθμός των επιχειρηματικών συμφωνιών από τις λεγόμενες Big Tech συρρικνώθηκε σημαντικά: καταγράφηκαν μόλις 10 συναλλαγές φέτος, σύμφωνα με την Accel. Πρόκειται για κατακόρυφη πτώση σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Ενδεικτικά, το 2021, η ομάδα FAANG (Facebook, Amazon, Apple, Netflix και Google) έκλεισε 27 επιχειρηματικές συμφωνίες και το 2022 έκλεισε 26.

pwc
PwC Κύπρου
Annual Review 2023
Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα μας

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η πραγματική οικονομική ασθένεια της Γερμανίας

Του **ΠΙΤΕΡ ΜΠΟΦΙΝΓΚΕΡ**

Το οικονομικό περιοδικό Economist για δεύτερη φορά τα τελευταία 24 χρόνια διαγιγνώσκει πως η Γερμανία είναι «η ασθενής της Ευρώπης». Η πρώτη ήταν το 1999, όταν η χώρα υπέφερε από υψηλή ανεργία, αν και τίθεται υπό αμφισβήτηση εάν η κατάσταση αυτή αποτύπωνε μια χρόνια ασθένεια και δεν ήταν η αναπόφευκτη συνέπεια του μαζικού σοκ της ενοποίησης στην εντελώς μη παραγωγική οικονομία της πρώην Ανατολικής Γερμανίας. Η Δυτική Γερμανία των 61 εκατομμυρίων κατόρθωσε να επεκτείνει το γενναιόδωρο σύστημα κοινωνικής ασφάλισής της και στα 16 εκατομμύρια Ανατολικογερμανών. Ταυτόχρονα, ανοικοδόμησε πλήρως τις κατεστραμμένες υποδομές στα ανατολικά και αυτό αποτέλεσε ένδειξη της δύναμης της οικονομίας της τότε. Σήμερα, σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, η Γερμανία είναι η μόνη χώρα, πλην της Αργεντινής, της οποίας το ΑΕΠ θα συρρικνωθεί το 2023. Το δε 2024 θα εξακολουθήσει να είναι μία από τις χώρες με πολύ αδύναμη ανάπτυξη. Οι άνθρωποι στη Γερμανία γνωρίζουν αυτήν την κακή απόδοση, αλλά στη δημόσια συζήτηση ο κύριος ένοχος είναι η «γραφειοκρατία» – η κυβέρνηση. Το Διεθνές Ινστιτούτο Ανάπτυξης Διοίκησης καταρτίζει κατάλογο βάσει της κρατικής αποτελεσματικότητας. Στην 27η θέση βρίσκεται η Γερμανία, αλλά και οι ανταγωνίστριές της δεν τα πηγαίνουν πολύ καλύτερα: οι ΗΠΑ κατατάσσονται στην 25η θέση, το Ηνωμένο Βασίλειο στην 28η και η Κίνα στην 35η. Συνεπώς, εάν η γραφειοκρατία συνιστά τροχοπέδη της ανάπτυξης, μάλλον υπάρχουν βαθύτερα αίτια. Και αυτά αφορούν τα ειδικά χαρακτηριστικά του «επιχειρηματικού μοντέλου» της γερμανικής οικονομίας με τους τρεις ομόκεντρους κύκλους.

Ο εξωτερικός κύκλος έχει έντονο εξαγωγικό προσανατολισμό. Από τη δεκαετία του 1990, στη Γερμανία ο λόγος των εξαγωγών προς το ΑΕΠ έχει σχεδόν διπλασιαστεί στο 47%, ήτοι είναι σαφώς υψηλότερος από της Γαλλίας και της Βρετανίας, στο 29%, της Κίνας στο 20% και των ΗΠΑ στο 11%. Στη φάση της ταχείας παγκοσμιοποίησης, οι εξαγωγές ενίσχυσαν τη γερμανική οικονομία. Σήμερα, με τον οξυμένο προστατευτισμό, η Γερμανία δεν μπορεί πλέον να βασίζεται σε άλλες χώρες για την οικονομική της τόνωση.

Ο μεσαίος κύκλος σχετίζεται με τη μεταποίηση: το μερίδιό του στην προστιθέμενη αξία (19%) είναι και πάλι πολύ υψηλότερο από ό,τι στις ΗΠΑ (11%) και υπερδιπλάσιο από αυτό στη Γαλλία και στο Ηνωμένο Βασίλειο (9%). Ενώ η Γερμανία έχει επωφεληθεί από την ισχυρή βιομηχανική της βάση εδώ και δεκαετίες, είναι δυσκολότερο να απορροφήσει τις υψηλές τιμές ενέργειας και την ανάγκη εξάλειψης του γαιάνθρακα από την οικονομία εν συγκρίσει με χώρες που διατηρούν ισχυρό τομέα υπηρεσιών. Σε αυτήν την αρένα η Γερμανία (όπως και οι όμοιές της στην Ευρώπη) υποφέρει από έλλειψη ψηφιακών πλατφορμών. Μελέτη της Frankfurter Allgemeine Zeitung δείχνει ότι οι ΗΠΑ αντιπροσωπεύουν το 80% της παγκόσμιας αξίας τέτοιων πλατφορμών, η Κίνα το 17% και το μόλις 2% η Ευρώπη αθροιστικά. Στον τομέα της γερμανικής μεταποίησης, τώρα, ο τρίτος εσωτερικός κύκλος είναι η αυτοκινητοβιομηχανία με την πολύ υψηλή συγκέντρωση πωλήσεων στην κινεζική αγορά. Η παραγωγή αυτοκινήτων στη Γερμανία κορυφώθηκε το 2017 και σήμερα είναι χαμηλότερη από τα επίπεδα προ του οικονομικού κραχ του 2008.

Εν κατακλείδι, η γερμανική οικονομία βρίσκεται μπροστά σε μια θεμελιώδη πρόκληση για το επιχειρηματικό της μοντέλο, η οποία δεν αντιμετωπίζεται με κατάργηση κανονισμών και μείωση φόρων. Απαιτείται ένας συνολικός μετασχηματισμός, ο οποίος θα βασίζεται σε νέο οικονομικό παράδειγμα.

Ο κ. Πίτερ Μπόφινγκερ είναι καθηγητής Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο Βίρτσμπουργκ και πρώην μέλος του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνωμόνων της Γερμανίας.

Πλαφόν, πρόστιμα και εισιτήρια στη μάχη κατά του υπερτουρισμού

Πληθαίνουν τα μέτρα πόλεων ενάντια στην ανεξέλεγκτη επισκεψιμότητα

Σε μάστιγα έχουν εξελιχθεί για πολλές πόλεις ανά τον κόσμο οι υπέρογκες τουριστικές ροές, με αποτέλεσμα να πληθαίνουν τα μέτρα εναντίον της ανεξέλεγκτης επισκεψιμότητας. Το πρόβλημα αποδίδεται συχνά στην αύξηση των αεροπορικών χαμηλού κόστους, των καταλυμάτων βραχυχρόνιας μίσθωσης και των κρουαζιεροπλοίων. Επίσης, μέρος της ευθύνης φέρουν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, οι influencers, ακόμη και οι ταινίες και οι σειρές.

«Απλώς έρχονται, βγάζουν μια καλή selfie, την αναρτούν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ενισχύουν τη δημοφιλία του τόπου... και φεύγουν», εξηγεί στο CNCB η Τατιάνα Τσουκάνοβα, ερευνήτρια στο Πανεπιστήμιο της Λωζάννης. Και ο αριθμός των τουριστών θα συνεχίσει να διογκώνεται. Σύμφωνα με εκτιμήσεις των Ηνωμένων Εθνών, με την αύξηση του παγκόσμιου πληθυσμού στα 8,5 δισεκατομμύρια μέχρι το 2030, αναμένονται 50 εκατομμύρια επιπλέον διεθνείς τουριστικές αφίξεις ετησίως μεταξύ 2023 και 2030, με την πλειονότητα αυτών να έρχεται από την Ασία.

Το Αμστερνταμ έχει θέσει περιορισμούς για τα τουριστικά λεωφορεία, τα τουριστικά καταστήματα, τα νέα ξενοδοχεία, τις βραχυχρόνιες μισθώσεις και τα κρουαζιερόπλοια.

Στη Βενετία από το 2024 θα επιβληθεί εισιτήριο 5 ευρώ για όσους θέλουν να επισκεφθούν στο ιστορικό κέντρο για μία ημέρα, ενώ στη Βαλένθια της Ισπανίας, στο Μάντσεστερ της Αγγλίας, στην Ταϊλάνδη και στην Ισλανδία έχουν αποφασίσει μέτρα φορολόγησης των τουριστών.

Ορισμένες περιοχές προσπαθούν ήδη να βάλουν τέλος στις ανεξέλεγκτες τουριστικές ροές. Ενδεικτικά, οι κάτοικοι του μικρού αυστριακού χωριού Χάλστατ, το οποίο φημολογείται πως αποτέλεσε έμπνευση για την ταινία «Frozen» της Disney, τοποθέτησαν έναν φράχτη σε δημοφιλές σημείο της περιοχής με θέα το χωριό. Εκεί συγκεντρώνονταν ορδές τουριστών, αφότου το χωριό εμφανίστηκε σε τηλεοπτική σειρά της Νοτίου Κορέας. «Ισως είχαν περίπου 1 εκατ. τουρίστες τον χρόνο για... 800 κατοίκους», εξηγεί η Τσουκάνοβα. Αξίζει βέβαια να σημειωθεί ότι ο φράχτης αφαιρέθηκε από τις τοπικές αρχές έπειτα από διαμαρτυρίες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Επίσης, δημοφιλείς προορισμοί και αξιοθέατα σε ολόκληρο τον κόσμο, συμπεριλαμβανομένης της Ακρόπολης, έχουν βάλει πλαφόν στον ημερήσιο αριθμό επισκεπτών. Ενδεχομένως οι σκληρότεροι περιορισμοί να έχουν τεθεί στο Αμστερνταμ, το οποίο θεωρείται από πολλούς πρωτοπόρος στη «μάχη» εναντίον του υπερτουρισμού. Η πόλη έχει θέσει μέτρα στα τουριστικά λεωφορεία, στα τουριστικά καταστήματα, στα νέα ξενοδοχεία, στις βραχυχρόνιες μισθώσεις και στα κρουαζιερόπλοια, ενώ εξετάζει ακόμη και τη μεταφορά της διάσημης γειτονιάς των Κόκκινων Φαναριών εκτός κέντρου.

Μάλιστα, στο πλαίσιο μιας πρωτοφανούς τουριστικής καμπάνιας στην αρχή του έτους, η ολλανδική πρωτεύουσα ζήτησε από τους επισκέπτες που αναζητούν αποδράσεις με αλκοόλ, ναρκωτικά και πάρτι να μην επισκεφθούν την πόλη. Αλλες περιοχές «χτυπούν» τα πορτοφόλια των επισκεπτών. Ενδεικτικά, στη Βενετία υπάρχουν πρόστιμα 100-200 ευρώ για κατανάλωση φαγητού και ποτού σε ορισμένους δημοσίους χώρους, για κολύμπι στα κανάλια και για περιπλανήσεις στην πόλη με μαγιό. Από το 2024 θα επιβληθεί και εισιτήριο 5 ευρώ για όσους θέλουν να επισκεφθούν το ιστορικό κέντρο για μία ημέρα. Νέα φορολογία τουριστών έχει τεθεί στη Βαλένθια της Ισπανίας, στο Μάντσεστερ της Αγγλίας, στην Ταϊλάνδη και στην Ισλανδία. Βέβαια, το αυξημένο κόστος δεν αποθαρρύνει όλους τους επισκέπτες: «σχεδόν 40% των πελατών μας είναι σύμφωνοι και υπέρ της επιπλέον χρέωσης, καθώς τα πρόσθετα έσοδα μπορεί να αξιοποιηθούν, ώστε να δημιουργηθούν καλές εγκαταστάσεις και υπηρεσίες για τουρίστες και ντόπιους», δήλωσε στο CNBC ο Ιβάν Σαπρόβ, ιδρυτής της αμερικανικής ταξιδιωτικής εταιρείας Voyagu. «Το πρόβλημα είναι η διαχείριση των τουριστικών ροών», δήλωσε ο Ζουράμπ Πολολικασβίλι, γενικός γραμματέας του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού των Ηνωμένων Εθνών. Σε αυτό θα μπορούσε να βοηθήσει η τεχνολογία, για παράδειγμα με εργαλεία παρακολούθησης του πλήθους σε πραγματικό χρόνο.

Πάντως, προκειμένου να μη χαθούν τα έσοδα από τον τουρισμό, ορισμένες χώρες προωθούν τις λιγότερο δημοφιλείς περιοχές. Ενδεικτικά, η Ινδονησία διαφήμισε το 2016 τα «10 νέα Μπαλί», ώστε να γνωρίσει ο κόσμος και άλλα μέρη της χώρας. Αντίστοιχα, η Ιαπωνία προωθεί τις επαρχιακές περιοχές, εκ των οποίων πολλές κινδυνεύουν να χαθούν μέχρι το 2040 λόγω μετακίνησης του πληθυσμού στα αστικά κέντρα.

Ωστόσο, παράγοντες του κλάδου επισημαίνουν ότι πρέπει να αλλάξει και η νοοτροπία των τουριστών, ώστε να ενισχύουν τον τόπο που επισκέπτονται. Ο Ντάρελ Βέιντ, συνιδρυτής της Interpid Travel, δήλωσε χαρακτηριστικά: «Δεν γίνεται απλώς να έρχεσαι, να επισκέπτεσαι και να φεύγεις».

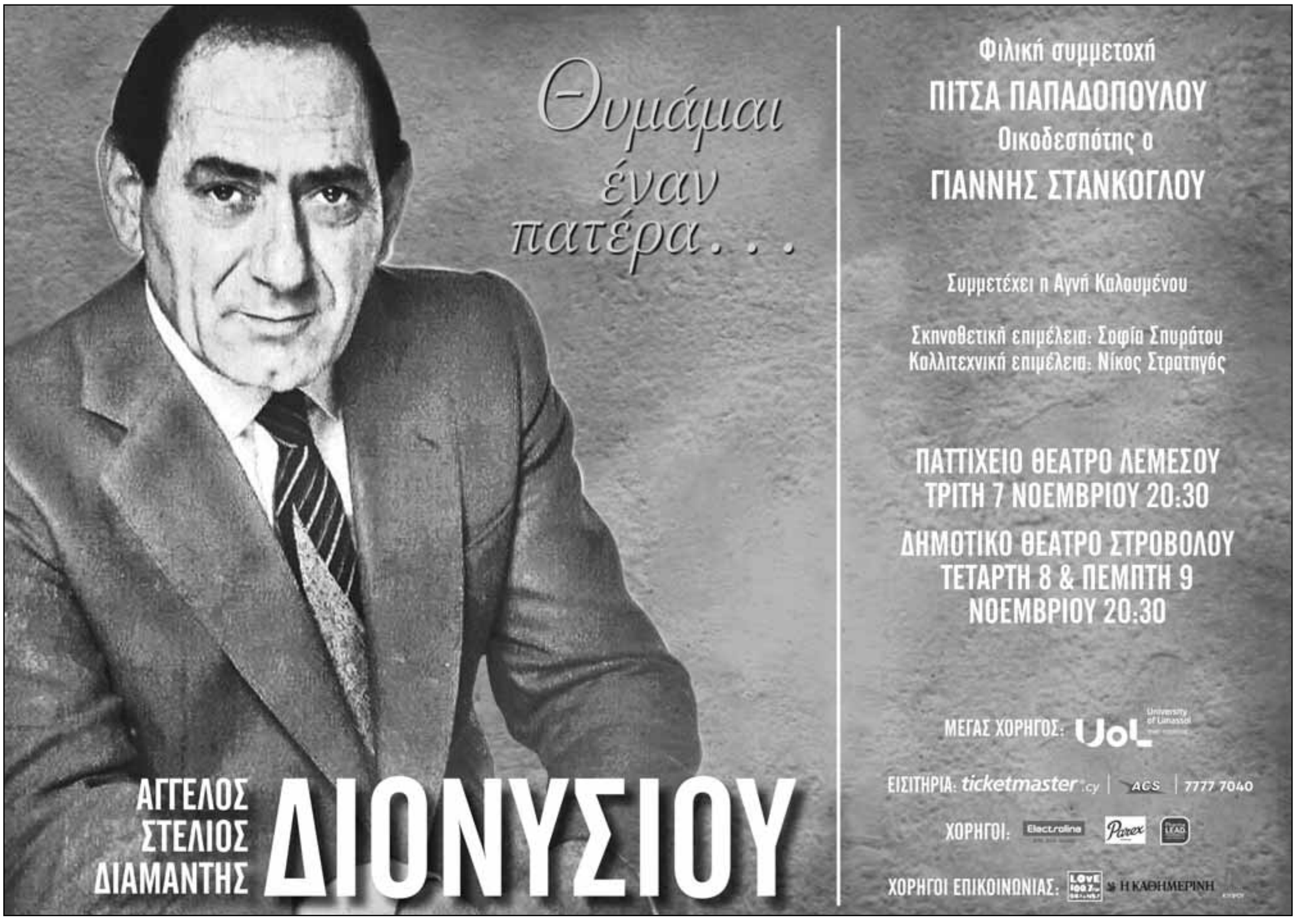

Η Αφρική στρέφεται στην πυρηνική ενέργεια

Αλλεπάλληλες συμφωνίες κατασκευής αντιδραστήρων από πολλές χώρες

Στον ρωσικό κολοσσό Rosatom έχουν αναθέσει την κατασκευή πυρηνικών αντιδραστήρων στο έδαφός τους χώρες της Αφρικής με έλλειμμα ηλεκτρικής ενέργειας. Ανάμεσά τους η Μπουρκίνα Φάσο και το Μάλι, ενώ κατασκευάζει ήδη την πρώτη πυρηνική μονάδα της Αιγύπτου στην πόλη Ελ Νταμπάα, στις ακτές της Αφρικής στη Μεσόγειο. Στη φωτογραφία, μονάδα που κατασκευάζει η εταιρεία στην Ουγγαρία.

Παρά τις επιφυλάξεις που εμπνέει στην παγκόσμια κοινότητα, η πυρηνική ενέργεια αναδεικνύεται σε λύση για όλο και περισσότερες χώρες που την επιλέγουν για να καλύψουν τις ενεργειακές τους ανάγκες, εξυπηρετώντας παράλληλα πολλές και διάφορες σκοπιμότητες. Από τη Γαλλία, που έτσι κι αλλιώς βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην πυρηνική ενέργεια, μέχρι τις χώρες της Αφρικής, πολλές από τις οποίες έχουν ακόμη εξαιρετικά μικρή κάλυψη από ηλεκτρική ενέργεια. Στην περίπτωση της Γαλλίας, πρόκειται για την πολυεθνική εταιρεία Orano S.A., που δραστηριοποιείται σε όλο τον κύκλο παραγωγής πυρηνικής ενέργειας και θα επενδύσει 1,7 δισ. ευρώ για μονάδα εμπλουτισμού ουρανίου στη νότια Γαλλία. Σύμφωνα με την Orano, η επένδυση θα αυξήσει κατά 30% την παραγωγή στη συγκεκριμένη μονάδα στη νότια Γαλλία, που σύμφωνα με την ιστοσελίδα της εταιρείας θα εμπλουτίζει αρκετό ουράνιο για την παραγωγή πυρηνικής ενέργειας ικανής να τροφοδοτεί 120 εκατ. νοικοκυριά ετησίως

Στόχος της επένδυσης είναι να ελαχιστοποιηθεί η εξάρτηση της Γαλλίας από τα ρωσικά πυρηνικά καύσιμα και τη ρωσική Rosatom. Πρόκειται για τη μόνη εξάρτηση της Γαλλίας από τη Ρωσία, αφού χάρη στην πυρηνική ενέργεια η δεύτερη οικονομία της Ευρωζώνης δεν υπήρξε εξαρτημένη από το ρωσικό φυσικό αέριο. Σημειωτέον ότι Ουάσιγκτον και Βρυξέλλες έχουν αποφύγει να επιβάλουν κυρώσεις στη Rosatom λαμβάνοντας υπόψη ότι μπορεί να απειληθεί η τροφοδοσία εκατοντάδων εκατομμυρίων ανθρώπων. Ο ρωσικός κολοσσός είναι η μεγαλύτερη στον κόσμο βιομηχανία εμπλουτισμού ουρανίου καθώς αντιπροσωπεύει το 43% της παγκόσμιας παραγωγικής δυνατότητας, όταν τα αντίστοιχα ποσοστά της ολλανδογερμανικής Urenco είναι 31%, της κινεζικής CNNC 13% και της Orano 12%.

Στη Rosatom έχουν, άλλωστε, αναθέσει την κατασκευή πυρηνικών αντιδραστήρων στο έδαφός τους χώρες της Αφρικής με έλλειμμα ηλεκτρικής ενέργειας. Ανάμεσά τους η Μπουρκίνα Φάσο, στην οποία μόλις το 20% του πληθυσμού έχει πρόσβαση σε ηλεκτρική ενέργεια σύμφωνα με τη Διεθνή Υπηρεσία Ενέργειας. Προσφάτως, η κυβέρνηση της χώρας δεσμεύθηκε να αυξήσει την προσφορά ηλεκτρικής ενέργειας και έκλεισε συμφωνία με τη Rosatom για την κατασκευή πυρηνικού αντιδραστήρα στο έδαφός της. Εμπειρογνώμονες και ειδικοί επικρίνουν, πάντως, την επιλογή της, με τον Αντριεν Πουσού, πρώην υπουργό Εθνικής Συμφιλίωσης, να επισημαίνει ότι «είναι παράλογο στην αφρικανική ήπειρο, που έχει τόσο ήλιο, να έχουμε έλλειμμα ενέργειας και ειδικότερα ηλεκτρικής ενέργειας». Παράλληλα, η Rosatom έχει δεσμευθεί να βοηθήσει το Μάλι από κοινού με ξένους εταίρους στην προσπάθειά του να αυξήσει την παραγωγή πυρηνικής ενέργειας στο έδαφός του, ενώ κατασκευάζει ήδη την πρώτη πυρηνική μονάδα της Αιγύπτου στην πόλη Ελ Νταμπάα, στις ακτές της Αφρικής στη Μεσόγειο. Οι εργασίες για την κατασκευή της συγκεκριμένης μονάδας άρχισαν πέρυσι και αναμένεται να συμπεριλάβουν τέσσερις ρωσικές μονάδες παραγωγής ενέργειας, κάθε μία από τις οποίες παράγει 1.200 μεγαβατώρες.

Την ίδια στιγμή, η γαλλική Orano S.A. θα επενδύσει 1,7 δισ. ευρώ για μονάδα εμπλουτισμού ουρανίου στη νότια Γαλλία.

Και άλλες χώρες της Αφρικής στρέφονται στην πυρηνική ενέργεια καθώς την αντιμετωπίζουν ως μια λύση βιώσιμη, οικονομικά προσιτή αλλά και μη ρυπογόνα, που μπορεί να συνδυαστεί με τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και να τους προσφέρει περισσότερη ηλεκτρική ενέργεια. Ετσι η κυβέρνηση της Ουγκάντας έκλεισε συμφωνία με την κινεζική CNNC για την από κοινού κατασκευή δύο μπλοκ πυρηνικών αντιδραστήρων 120 χιλιόμετρα βορειοανατολικά της Καμπάλα. Οπως ανακοίνωσε, με την κατασκευή αυτών των πρώτων πυρηνικών εγκαταστάσεών της, η χώρα θα έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιεί την πυρηνική ενέργεια για να παράγει περισσότερη ηλεκτρική ενέργεια από το 2031 και μετά. Το κύμα στροφής στην πυρηνική ενέργεια που εκδηλώνεται στην Αφρική φαίνεται, άλλωστε, να συμπαρασύρει ακόμη και την Κένυα, την αφρικανική χώρα-υπόδειγμα, μιας και καλύπτει το 90% των ενεργειακών της αναγκών με ανανεώσιμες πηγές ενέργειας: ηλιακή, αιολική και γεωθερμική. Η υπηρεσία πυρηνικής ενέργειας της Κένυας, NuPEA, έχει ανακοινώσει άλλωστε πως αφ' ης στιγμής ολοκληρωθεί το έργο θα είναι σε θέση να καλύψει τις αυξανόμενες ενεργειακές ανάγκες της χώρας παράγοντας σχεδόν 1.000 μεγαβατώρες ηλεκτρικής ενέργειας. Την έκπληξή του και εμμέσως τη διαφωνία του εκφράζει ο Χ. Ν. Ιράκι, συνεργάτης στο Πανεπιστήμιο του Ναϊρόμπι, τονίζοντας πως «είναι εκπληκτικό ότι στρεφόμαστε στην πυρηνική ενέργεια τη στιγμή που διαθέτουμε τόσο πολλή ενέργεια».

Ο εν λόγω ακαδημαϊκός δηλώνει άκρως επιφυλακτικός και τονίζει πως αυτή η στροφή στην πυρηνική ενέργεια δεν είναι ευκαιρία για την Αφρική, αλλά για τους επενδυτές. Εκφράζει μάλιστα την υποψία του πως οι επενδυτές που θα διαθέσουν κεφάλαια για όλες αυτές τις εργασίες έχουν κίνητρο τα ενδεχόμενα κέρδη που θα προσποριστούν από την Αφρική, ενώ «την ίδια στιγμή κλείνουν πυρηνικοί αντιδραστήρες σε άλλα μέρη του κόσμου επειδή η πυρηνική ενέργεια δεν είναι δημοφιλής σε πολλές από τις βιομηχανικές χώρες». Και βέβαια, δεν παραλείπει να θυμίσει τους κινδύνους που συνοδεύουν τους πυρηνικούς αντιδραστήρες, επικαλούμενος τα ατυχήματα στο Τσερνόμπιλ το 1986 και στη Φουκουσίμα το 2011.

BLOOMBERG, DEUTSCHE WELLE

Το αργεντίνικο πέσο καταρρέει, αύξηση ζήτησης στη μαύρη αγορά για δολάρια

Υπερπληθωρισμός, δυσθεώρητο κόστος δανεισμού, κλιμακούμενο χρέος, μια σειρά από αποτυχίες αποπληρωμής ομολόγων και μια πρωτοφανής ισοτιμία. Ο λόγος για την Αργεντινή, η οποία βρίσκεται σε ύφεση το ένα τρίτο του διαστήματος από το 1950, σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση της Santander Group.

Μόλις την περασμένη εβδομάδα η κεντρική τράπεζα της χώρας ανέβασε το επιτόκιο αναφοράς στο 133% προσπαθώντας να νικήσει την ακρίβεια, ενώ ο πληθωρισμός διαμορφώθηκε κοντά στο 140% τον Σεπτέμβριο. Ο υψηλότατος πληθωρισμός αποτελεί εδώ και χρόνια «αγκάθι» για την οικονομία, τις αγορές αλλά και το νόμισμα, το οποίο έχει χάσει τεράστιο μέρος της αξίας του έναντι του αμερικανικού δολαρίου, καθώς και την ελκυστικότητά του. Φέτος το δολάριο εκτινάχθηκε κατά σχεδόν 100% στα περίπου 350 πέσος στην ενδοτραπεζική αγορά, ενώ ακόμη και τα τριψήφια επιτόκια δανεισμού δεν κατάφεραν να δώσουν ώθηση στο νόμισμα.

Στο τέλος του 2022 οι Αργεντινοί είχαν αδήλωτα 246 δισ. δολάρια σε μετρητά, λογαριασμούς ξένων τραπεζών και τραπεζικές θυρίδες.

Αυτή είναι όμως η επίσημη πτυχή της ιστορίας, καθώς στην ακμάζουσα μαύρη αγορά της Αργεντινής το δολάριο είναι πολύ πιο ελκυστικό. Η ζήτηση για το αμερικανικό νόμισμα είναι υψηλότατη, καθώς οι κάτοικοι το χρησιμοποιούν ως μέσο προστασίας των αποταμιεύσεών τους, οι οποίες θα έχαναν την αξία τους στο πέσο. Εξ ου και οι Αργεντινοί έχουν τεράστια ποσά, σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις δισεκατομμύρια, σε μετρητά στα σπίτια τους. Τα μετρητά που πωλούνται στη μαύρη αγορά του Μπουένος Αϊρες έχουν δική τους τιμή, ακόμη και δικό τους όνομα: dolar blue ή «μπλε δολάριο», και έχουν πάντοτε ζήτηση ανεξαρτήτως κόστους.

Μόλις την περασμένη εβδομάδα η κεντρική τράπεζα της χώρας ανέβασε το επιτόκιο αναφοράς στο 133%, προσπαθώντας να νικήσει την ακρίβεια, ενώ ο πληθωρισμός διαμορφώθηκε κοντά στο 140% τον Σεπτέμβριο.

Η ανεπίσημη ισοτιμία του δολαρίου «έσπασε» για πρώτη φορά την περασμένη εβδομάδα τα 1.000 πέσος και διαμορφώθηκε σε τουλάχιστον τριπλάσιο επίπεδο από την επίσημη ισοτιμία. Πρόκειται για άνοδο σχεδόν 200% φέτος. Το πρόβλημα ξεκίνησε τουλάχιστον είκοσι χρόνια νωρίτερα, όταν η Αργεντινή κατήργησε το μέτρο σταθερής ισοτιμίας έναντι του δολαρίου, οδηγώντας σε τεράστια πτώση της αξίας του πέσο. Εκτοτε η ισοτιμία του δολαρίου στη μαύρη αγορά της Αργεντινής έχει εκτιναχθεί κατά σχεδόν 60.000%, σύμφωνα με το Business Insider. Ενδεικτικά, το 2002 διαμορφωνόταν στο 1,7 πέσο και την περασμένη εβδομάδα έφτασε στα 1.010 πέσος. Ορισμένοι εκτιμούν ότι το «μπλε δολάριο» αγγίζει έως και τα 1.050 πέσος.

Στο τέλος του 2022 οι Αργεντινοί είχαν αδήλωτα περίπου 246 δισ. δολάρια σε μετρητά, λογαριασμούς ξένων τραπεζών και τραπεζικές θυρίδες, σύμφωνα με το think tank Cato Institute. Αυτό το ποσό είναι περίπου 12 φορές το αποθεματικό της χώρας σε ξένα νομίσματα ή αντίστοιχο με το 40% του ΑΕΠ.

Το γόντρο του δολαρίου ανάμεσα στους πολίτες έρχεται σε σύγκρουση με τις πρόσφατες πολιτικές της κυβέρνησης, η οποία κάνει βήματα απεξάρτησης από το αμερικανικό νόμισμα. Για παράδειγμα χρησιμοποιεί το κινεζικό γουάν για την αποπληρωμή μέρους του ξένου χρέους της και διαπραγματεύεται με τη Βραζιλία για το πιθανό λανσάρισμα κοινού νομίσματος.

Τα προβλήματα στην οικονομία και την αγορά αναμένεται σε κάθε περίπτωση να συνεχιστούν. Το ΔΝΤ προβλέπει πως η οικονομία θα συρρικνωθεί κατά 2,5% φέτος, ενώ ορισμένοι φορείς είναι ακόμη πιο απαισιόδοξοι.

«Ο πληθωρισμός θα φτάσει στο 200% το 2023 και θα παραμείνει ψηλά τους πρώτους μήνες του 2024», εκτίμησαν πρόσφατα αναλυτές της ισπανικής τράπεζας BBVA. «Κρατάμε την πρόβλεψη για συρρίκνωση του ΑΕΠ κατά 3,5% το 2023 και αναμένουμε ύφεση 2,5% το 2024», ανέφεραν, αναμένοντας ότι η επίσημη ισοτιμία του πέσο θα διολισθήσει περαιτέρω κατά 80% μέχρι το τέλος του έτους στα 630 ανά δολάριο.

Ακριβό το ελαιόλαδο σε Ιταλία και Ισπανία

Η αύξηση στις τιμές του ελαιολάδου συνεχίζει να ανεβάζει το κόστος των κορυφαίων πιάτων της Ιταλίας και της Ισπανίας, έστω κι αν ο πληθωρισμός υποχωρεί σε ολόκληρη την Ευρώπη. Οι μηνιαίοι δείκτες του Bloomberg, που υπολογίζουν πόσα πρέπει να ξοδέψουν τα νοικοκυριά στην Ιταλία και την Ισπανία για να φτιάξουν πίτσα και παέγια αντίστοιχα, εμφάνισαν αύξηση 8,2% και 20,6% τον Σεπτέμβριο, σε σχέση με πέρυσι. Κι αυτό, την ώρα που ο συνολικός πληθωρισμός ήταν τον ίδιο μήνα στο 5,6% στην Ιταλία και στο 3,3% στην Ισπανία.

Στην Ιταλία οι τιμές των λαχανικών αυξήθηκαν, ενώ πτώση σημειώθηκε στο κόστος για το αλεύρι, τη μοτσαρέλα και την ηλεκτρική ενέργεια που απαιτείται για να φτιαχτεί η πίτσα, σημειώνει το Bloomberg.

Στην Ιταλία η τιμή του αυξήθηκε κατά 43% σε σχέση με πέρυσι και στην Ισπανία κατά 67%.

Στην Ισπανία σημειώθηκε επίσης αύξηση στο κόστος των λαχανικών, όμως οι τιμές των θαλασσινών και των ψαριών ήταν μειωμένες.

Αυτό που πραγματικά ξεχωρίζει, ωστόσο, είναι το κόστος του ελαιολάδου: στην Ιταλία αυξήθηκε κατά 43% σε σχέση με πέρυσι και στην Ισπανία σημείωσε άλμα 67%. Οι υψηλές τιμές του ελαιολάδου στην Ευρώπη θα διατηρηθούν για άλλη μια σεζόν, αναγκάζοντας τους καταναλωτές να μειώσουν τις ποσότητες που χρησιμοποιούν, προειδοποίησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή την περασμένη εβδομάδα.

Ειδικότερα, η παραγωγή ελαιολάδου στην Ε.Ε. τη σεζόν 2022-2023 μειώθηκε σχεδόν κατά 40% σε ετησιοποιημένη βάση, ενώ παρατηρήθηκε πτώση της ζήτησης και των εξαγωγών. Η σεζόν 2023-2024 που διανύουμε αναμένεται να παρουσιάσει μεν αύξηση παραγωγής, αλλά κατά μόλις 9% σε σχέση με τα ήδη χαμηλά επίπεδα του 2022-2023.

Η Ευρώπη ευθύνεται για τα δύο τρίτα της παγκόσμιας παραγωγής ελαιολάδου και είναι τεράστιος καταναλωτής. Οι τιμές έχουν διπλασιαστεί περίπου τον τελευταίο χρόνο, αφού η ξηρασία έπληξε τις σοδειές. Η άνοδος της θερμοκρασίας ευνοεί επίσης παράσιτα και ασθένειες.

Το υπουργείο Γεωργίας της Ισπανίας προέβλεψε πρόσφατα άλλη μια «κακή» χρονιά για το ελαιόλαδο, με την παραγωγή να εκτιμάται σε 765.362 τόνους για την περίοδο που ξεκίνησε την 1η Οκτωβρίου. Η ποσότητα αυτή είναι κατά 15% υψηλότερη από πέρυσι, όταν η παραγωγή μειώθηκε στο μισό, αλλά εξακολουθεί να είναι κατά ένα τρίτο χαμηλότερη από τον μέσο όρο της τετραετίας, σύμφωνα με τα κυβερνητικά στοιχεία.

Οι μηνιαίοι δείκτες του Bloomberg, που υπολογίζουν πόσα πρέπει να ξοδέψουν τα νοικοκυριά στην Ιταλία και στην Ισπανία για να φτιάξουν πίτσα και παέγια αντίστοιχα, αυξήθηκαν 8,2% και 20,6% τον Σεπτέμβριο σε σχέση με πέρυσι.

B-start
Κάνε καλή αρχή με Business Start
Ισχύουν όροι | Cyta Business Call Center 150
Ολοκληρωμένες Λύσεις για νέες επιχειρήσεις
Σταθερή | Ίντερνετ | Υπηρεσία Cloud | Κινητή
Δωρεάν εγκατάσταση και πολλά προνόμια
Μέχρι 25% έκπτωση στη μηνιαία συνδρομή για 12 μήνες
cyta business
Μαζί από την αρχή

Νγκόζι Οκόντζο-Ιγουεάλα, *γενική διευθύντρια του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου*

Υψηλό το κόστος κατακερματισμού των αγορών

Μεγάλη η ένταση ΗΠΑ - Κίνας, όσο το ΑΕΠ της Ιαπωνίας το πλήγμα από τη διάσπαση σε ξεχωριστά εμπορικά μπλοκ

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ**

Σε μια εποχή οικονομικού κατακερματισμού και γεωπολιτικών εντάσεων, η δουλειά του γενικού διευθυντή του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου είναι ιδιαίτερα δύσκολη. Οταν η Νιγηριανή Νγκόζι Οκόντζο-Ιγουεάλα ανέλαβε το χαρτοφυλάκιο προ διετίας, είχε να αντιμετωπίσει όχι μόνο την αναβίωση του προστατευτισμού και την παράλυση στα δικαιοδοτικά όργανα του Οργανισμού, αλλά και τις αντιπαραθέσεις και τη διαταραχή των εφοδιαστικών αλυσίδων που προκάλεσε η πανδημία. Στην αποκλειστική συνέντευξη που παραχώρησε στην «Κ», με αφορμή την επίσκεψή της στην Αθήνα για την απονομή του βραβείου «Λόρδος Βύρων» της Εταιρείας για τον Ελληνισμό και τον Φιλελληνισμό, η Οκόντζο-Ιγουεάλα τονίζει ότι η παγκοσμιοποίηση συνέβαλε στην ανύψωση περισσότερων από 1 δισ. ανθρώπων από τη φτώχεια και ότι το κόστος της διάσπασης της παγκόσμιας οικονομίας σε ξεχωριστά μπλοκ θα είναι τεράστιο. Προσθέτει ωστόσο ότι με τη διεύρυνση των εφοδιαστικών αλυσίδων σε αναπτυσσόμενες χώρες μπορεί να ενισχυθεί η ανθεκτικότητα της παγκόσμιας οικονομίας και να γίνει το νέο κύμα της παγκοσμιοποίησης πιο συμπεριληπτικό.

– Τα τελευταία χρόνια, πολιτικές όπως οι επιδοτήσεις, οι περιορισμοί στις ξένες επενδύσεις και οι έλεγχοι στις εξαγωγές πολλαπλασιάζονται ανά τον κόσμο. Ανησυχείτε ότι, υπό τη δική σας εποπτεία, η διεθνής αρχιτεκτονική του ελεύθερου εμπορίου μοιάζει να καταρρέει;

– Κατ' αρχάς, η δική μου εποπτεία έχει τα όριά της – ο ΠΟΕ είναι ένας οργανισμός που διοικείται από τα μέλη του. Δεν προσπαθώ να αποφύγω τις ευθύνες μου, απλά εξηγώ πώς έχουν τα πράγματα. Επιπλέον, να σημειώσω ότι το 75% του διεθνούς εμπορίου εξακολουθεί να λαμβάνει χώρα υπό τους όρους του πλέον ευνοούμενου έθνους (most favoured nation) – και το ποσοστό αυτό έχει παραμείνει σταθερό από τότε που ανέλαβα γενική διευθύντρια. Ο συνολικός όγκος του παγκόσμιου εμπορίου παραμένει εξαιρετικά υψηλός – 32 τρισεκατομμύρια δολάρια. Το εμπόριο υπηρεσιών που παρέχονται ψηφιακά, ειδικά, αυξάνεται ραγδαία – κατά 8% ετησίως. Αυτό, φυσικά, δεν σημαίνει ότι δεν βλέπουμε σημάδια κατακερματισμού – όπως η μείωση στο εμπόριο ενδιάμεσων αγαθών ως ποσοστό του συνολικού εμπορίου ή η επιβράδυνση στον ρυθμό αύξησης των συναλλαγών μεταξύ χωρών που συνήθως βρίσκονται σε αντίθετα στρατόπεδα στις ψηφοφορίες στα Ηνωμένα Εθνη. Εχω προειδοποιήσει για τον κίνδυνο να διασπαστεί ο κόσμος σε διαφορετικά εμπορικά μπλοκ λόγω όλων αυτών των απαγορεύσεων και των περιορισμών. Μακροπρόθεσμα, η διάσπαση σε δύο μπλοκ θα κοστίσει 5% του παγκόσμιου ΑΕΠ – ολόκληρη την οικονομία της Ιαπωνίας! Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο εκτιμά ότι το κόστος θα είναι ακόμη υψηλότερο, ως και 7% του ΑΕΠ. Για τις αναπτυσσόμενες και τις αναδυόμενες οικονομίες, το κόστος θα είναι ακόμη πιο υψηλό, στην περιοχή του 12%. Δεν έχουμε περιθώριο για κάτι τέτοιο.

Η Ε.Ε. είναι ένα από τα πιο εποικοδομητικά μέλη του ΠΟΕ. Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, Βάλντις Ντομπρόβσκις, πολύ ανοιχτοί στον διάλογο.

Στην Νγκόζι Οκόντζο-Ιγουεάλα απομεμήθηκε το βραβείο «Λόρδος Βύρων» της Εταιρείας για τον Ελληνισμό και τον Φιλελληνισμό.

– Πού βρισκόμαστε σχετικά με τα μακροχρόνια προβλήματα που συνδέονται με τον μηχανισμό επίλυσης διαφορών του ΠΟΕ – και ειδικά με το Δευτεροβάθμιο Δικαιοδοτικό Οργανο (Appellate Body);

– Το βέτο στον διορισμό δικαστών ξεκίνησε επί Τραμπ, αλλά ακόμη και πιο πριν, επί Ομπάμα, οι Ηνωμένες Πολιτείες είχαν πρόβλημα με τον τρόπο που λειτουργούσε το Οργανο. Υπήρχε όντως η ανάγκη να μεταρρυθμιστεί ο μηχανισμός και υπάρχει κάποια βάση στις ενστάσεις των Αμερικανών. Αλλωστε, πολλές αναπτυσσόμενες χώρες έχουν κι αυτές εκφράσει ανησυχία για την προσβασιμότητα και την πολυπλοκότητα του μηχανισμού. Βρισκόμαστε στη διαδικασία αυτής της αναμόρφωσης επί του παρόντος, του μηχανισμού σε όλο του το εύρος, και μπορώ να δηλώσω με ικανοποίηση ότι οι Αμερικανοί συνεργάζονται και οι διαπραγματεύσεις είναι εποικοδομητικές. Το πρωτοβάθμιο επίπεδο μάλιστα ήδη λειτουργεί, έχει ενώπιόν του 17 υποθέσεις. Το πρόβλημα είναι ότι δεν λειτουργεί το Δευτεροβάθμιο Οργανο, οπότε αν υπάρξει προσφυγή, αυτές οι υποθέσεις καταλήγουν στο κενό. Προσδοκούμε πάντως ότι στην επόμενη υπουργική συνάντηση στα τέλη Φεβρουαρίου θα έχουμε πετύχει σημαντική πρόοδο.

– Η Ε.Ε. έχει κι αυτή τον τελευταίο καιρό στραφεί στις επιδοτήσεις, στους ελεγκτικούς μηχανισμούς για τις ξένες επενδύσεις κ.λπ. Μήπως υποκύπτει κι αυτή στη σαγήνη του προστατευτισμού;

– Θέλω να είμαι σαφής. Η Ε.Ε. είναι ένα από τα πιο εποικοδομητικά μέλη του ΠΟΕ. Εχει επανειλημμένως επιδείξει τη δέσμευσή της στο ανοιχτό, ελεύθερο και δίκαιο εμπόριο. Είναι μια σθεναρή υποστηρίκτρια του πολυμερούς εμπορικού συστήματος και με έχει υποστηρίξει πολύ ενεργά στο έργο μου. Πρόσφατα αρκετά μέλη του ΠΟΕ σηματοδοτούν στην Ε.Ε. ότι εισπράττουν κάποιες από τις πολιτικές της –σωστά ή λανθασμένα– ως μορφές προστατευτισμού. Ενα παράδειγμα είναι ο Μηχανισμός Συνοριακής Προσαρμογής Ανθρακα (σ.σ.: που επιβάλλει δασμούς σε εισαγωγές από χώρες με χαλαρή νομοθεσία για τον έλεγχο των εκπομπών άνθρακα). Πολλές χώρες ανησυχούν γι' αυτό, όπως πολλές ανησυχούν για τον κανονισμό για την αποψίλωση (σ.σ.: που επιβάλλει περιορισμούς στην εισαγωγή προϊόντων που έχουν προέλθει από την καταστροφή δασών). Αυτό που θεωρώ πολύ σημαντικό είναι ότι η Ε.Ε. είναι διατεθειμένη να αφουγκραστεί αυτές τις ανησυχίες, να εξηγήσει τη λογική της νομοθεσίας της και να αναζητήσει τρόπους να ανταποκριθεί στις ανάγκες τους. Η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, ο Βάλντις Ντομπρόβσκις, ο επίτροπος για το εμπόριο, όλοι τους έχουν υπάρξει πολύ ανοιχτοί στον διάλογο.

Η παγκοσμιοποίηση έσωσε 1 δισεκατομμύριο ανθρώπους από τη φτώχεια

– Ενα άλλο αμφιλεγόμενο ζήτημα αφορά την επίκληση της εθνικής ασφάλειας για την παράκαμψη των κανόνων που διέπουν το διεθνές εμπόριο. Ποια είναι η θέση σας; Πρέπει να μπορούν οι χώρες να επικαλεστούν την εθνική ασφάλεια χωρίς η απόφασή τους να ελέγχεται από τον ΠΟΕ; Και πόσο ανησυχείτε ότι αυτή η πρακτική θα γενικευτεί, καθώς εντείνεται ο ανταγωνισμός μεταξύ των ΗΠΑ και της Κίνας;

– Είναι ξεκάθαρο ότι η ένταση μεταξύ των ΗΠΑ και της Κίνας βρίσκεται στα ύψη και αυτό δεν είναι κάτι που μπορούμε εύκολα να διαχειριστούμε. Εχουμε επίσης εντάσεις μεταξύ της Ε.Ε. και της Κίνας, ενίοτε και μεταξύ της Ε.Ε. και των ΗΠΑ. Δεν είναι πάντως ο ρόλος του ΠΟΕ να εκφέρει γνώμη σχετικά με το τι συνιστά ζήτημα εθνικής ασφάλειας για μια χώρα. Κάθε χώρα το κρίνει μόνη της αυτό. Αυτό που μας απασχολεί στον ΠΟΕ είναι η ερμηνεία αυτή να μην οδηγεί σε πολιτικές που υπονομεύουν τον ανταγωνισμό ή τα δικαιώματα άλλων μελών του οργανισμού.

Η επίκληση της εθνικής ασφάλειας δεν πρέπει να οδηγεί σε πολιτικές που υπονομεύουν τον ανταγωνισμό.

– Δεν σας απασχολεί ότι σε πολλές περιπτώσεις ο ορισμός της εθνικής ασφάλειας διευρύνεται σε μεγάλο βαθμό με σκοπό ακριβώς την παράκαμψη των κανόνων για το εμπόριο;

– Οπως είπα, κάθε χώρα ευθύνεται για τη συγκεκριμένη ερμηνεία. Αν μια άλλη χώρα αντιλαμβάνεται ότι πλήττεται από αυτόν τον ορισμό έχει το δικαίωμα να το θέσει στο τραπέζι. Κι εμείς τότε συστήνουμε διάλογο μεταξύ των δύο μερών, όχι να φέρουν την υπόθεση στον ΠΟΕ.

– Πόσο επιτυχής ήταν η παρέμβαση του ΠΟΕ στις ημέρες της πανδημίας για τη διαφύλαξη της οικουμενικής πρόσβασης στα εμβόλια;

– Δεν ήταν αυτός ο ρόλος του ΠΟΕ. Δεν είμαστε ο ΠΟΥ. Εχουμε όμως αυτή τη συμφωνία για την πνευματική ιδιοκτησία, την TRIPS (Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights), και ορισμένες αναπτυσσόμενες χώρες κατέθεσαν αίτημα αναστολής της, ώστε να μπορέσουν να παραγάγουν εμβόλια. Αυτό προκάλεσε μια μακρά συζήτηση, που είχε ξεκινήσει πριν αναλάβω το πόστο μου. Είναι απαράδεκτο να υπάρχουν εμβόλια που να μπορούν να σώσουν ζωές και να μην είναι διαθέσιμα σε κάποια μέρη του κόσμου. Από την άλλη, το δικαίωμα στην πνευματική ιδιοκτησία είναι σημαντικό: δεν πρέπει να καταργούνται τα κίνητρα για την έρευνα και την καινοτομία. Ηταν ένα πολύ δύσκολο δίλημμα, αλλά καταφέραμε να πείσουμε τα μέλη μας να συμφωνήσουν σε μια συμβιβαστική λύση. Δόθηκε η δυνατότητα σε αναπτυσσόμενες χώρες να παρακάμψουν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας για πέντε χρόνια προκειμένου να παραγάγουν εμβόλια.

– Πόσο ωφελείται η Αφρική σήμερα από το διεθνές εμπόριο;

– Το μερίδιο της Αφρικής στο διεθνές εμπόριο είναι πολύ χαμηλό – μόλις 3%. Μάλιστα, έπεσε κάπως κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Συνεπώς, δεν ωφελείται όσο θα έπρεπε. Εν μέρει, αυτό συμβαίνει επειδή εξακολουθεί να εξάγει κυρίως πρώτες ύλες και εμπορεύματα – προϊόντα χωρίς προστιθέμενη αξία. Υπάρχει όμως τώρα η ευκαιρία να μετεγκατασταθούν ορισμένες εφοδιαστικές αλυσίδες στην αφρικανική ήπειρο. Η Ευρώπη και οι ΗΠΑ θέλουν να ενισχύσουν την ανθεκτικότητά τους, θεωρούν ότι είναι υπερβολικά εξαρτημένες από ορισμένα μέρη και σε ορισμένους κλάδους. Στους ημιαγωγούς, για παράδειγμα, αφού περισσότερο από 90% των οποίων κατασκευάζονται στην Ταϊβάν. Ενα μεγάλο ποσοστό ορισμένων ζωτικών πρώτων υλών προέρχεται από την Κίνα. Κατά την πανδημία, συνειδητοποιήσαμε ότι δέκα χώρες παράγουν το 80% των εμβολίων. Η Αφρική εισάγει το 99% των εμβολίων και το 90% των φαρμάκων που χρειάζεται. Αν πραγματικά θέλουμε να αποφύγουμε την υπερβολική εξάρτηση και να οικοδομήσουμε την ανθεκτικότητα, γιατί να μη στραφούμε σε εκείνες τις αναπτυσσόμενες χώρες που έχουν το σωστό επιχειρηματικό περιβάλλον; Ετσι οικοδομείται η ανθεκτικότητα και παράλληλα η παγκόσμια οικονομία γίνεται πιο συμπεριληπτική.

– Τι απαντάτε στους πολέμιους της παγκοσμιοποίησης; Γιατί η υποχώρησή της είναι κακή είδηση για τους φτωχούς του πλανήτη;

– Η παγκοσμιοποίηση ανύψωσε περισσότερους από 1 δισ. ανθρώπους από τη φτώχεια. Εκανε προσιτά τα καταναλωτικά αγαθά και λειτούργησε αποπληθωριστικά. Το προηγούμενο κύμα της παγκοσμιοποίησης απέκλεισε τους πιο φτωχούς στις πλούσιες χώρες, αλλά και κάποιες από τις φτωχές χώρες. Γι' αυτό –και εξαιτίας των συνεπειών της τεχνολογίας στην παραγωγή– υπάρχει ο λαϊκισμός. Εμείς, λοιπόν, θέλουμε να επανεφεύρουμε την παγκοσμιοποίηση, να την κάνουμε πιο συμπεριληπτική.

Η ακρίβεια μειώνει την όρεξη για ταξίδια των Ευρωπαίων

Η εποχή των αλλεπάλληλων ταξιδιών εκτόνωσης ή «εκδίκησης», όπως χαρακτηριστικά αποκάλεσε η τουριστική βιομηχανία την έκρηξη των ταξιδιών μετά την πανδημία και την οριστική άρση των lockdowns, ενδέχεται να φτάνει στο τέλος της. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία, ο αριθμός των ανθρώπων που σχεδιάζουν να ταξιδέψουν στο εγγύς μέλλον βαίνει μειούμενος αντανακλώντας ενδεχομένως σε μεγάλο βαθμό τον πληθωρισμό που πλήττει το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών, αλλά και το αυξημένο κόστος των ταξιδιών. Σύμφωνα με σχετική έκθεση της εταιρείας ερευνών Morning Consult, 11% λιγότεροι στη Γαλλία και 6% λιγότεροι στη Γερμανία δηλώνουν ότι σκοπεύουν να ταξιδέψουν σύντομα. Ομοίως και στον Καναδά, αλλά και στη Ρωσία, οι ενδιαφερόμενοι για ταξίδια στο εξωτερικό εμφανίζονται μειωμένοι κατά 4 εκατοστιαίες μονάδες στην ίδια έκθεση που διεξήχθη στη διάρκεια του Σεπτεμβρίου.

Οπως σχολιάζει σχετικά η Λίντσεϊ Ρέσκε, αναλύτρια ταξιδιών και θεμάτων φιλοξενίας και ξενοδοχείων στη Morning Consult, τα στοιχεία κατατείνουν όντως προς το τέλος αυτής της επιθετικής αύξησης των ταξιδιών ψυχαγωγίας. Η ίδια τονίζει, ωστόσο, πως «δεν σημαίνει ότι θα μειωθούν σημαντικά τα ταξίδια, αλλά ότι όσοι ανυπομονούσαν να ταξιδέψουν και σχεδίαζαν να το κάνουν όταν δεν μπορούσαν, τώρα μάλλον το έχουν ήδη κάνει». Η κ. Ρέσκε εκτιμά, πάντως, πως η επιβράδυνση στη βιομηχανία ταξιδιών είναι μάλλον ισχυρότερη και πιο παρατεταμένη στην Ευρώπη, «επειδή σε μεγάλο βαθμό σχετίζεται με την κατάσταση της οικονομίας, δεδομένου ότι ο πληθωρισμός έχει διαβρώσει τις αποταμιεύσεις των ανθρώπων από το περασμένο έτος και τους έχει αναγκάσει να θέσουν συγκεκριμένες προτεραιότητες στις δαπάνες τους». Η ίδια διαπιστώνει, άλλωστε, πως στη διάρκεια του καλοκαιριού υπήρξε μαζική εισροή Αμερικανών τουριστών και συγκεκριμένα από τη Βόρεια Αμερική, οι οποίοι οδήγησαν σε άνοδο των τιμών, καθιστώντας τελικά τα ταξίδια σχεδόν απαγορευτικά για τους Ευρωπαίους. Και όπως τονίζει, όταν όλα αυτά ληφθούν υπόψη «τότε βλέπει κανείς μια πιο απαισιόδοξη εικόνα σε σύγκριση με άλλες γεωγραφικές ζώνες».

Τέλος εποχής για τα ταξίδια «εκδίκησης» μετά την πανδημία. Τι δείχνουν τα στοιχεία σε Γαλλία, Γερμανία, Ρωσία.

Ειδικοί της αγοράς εκτιμούν ότι η επιβράδυνση στη βιομηχανία ταξιδιών είναι μάλλον ισχυρότερη και πιο παρατεταμένη στην Ευρώπη, επειδή σε μεγάλο βαθμό σχετίζεται με την κατάσταση της οικονομίας, δεδομένου ότι ο πληθωρισμός έχει διαβρώσει τις αποταμιεύσεις των ανθρώπων από το περασμένο έτος.

Η γεωγραφική ζώνη στην οποία αναμένεται να παραμείνει σε υψηλά επίπεδα η ζήτηση για ταξίδια είναι η ευρύτερη περιοχή Ασίας - Ειρηνικού, επειδή στις εκεί χώρες τα lockdowns και γενικότερα οι περιορισμοί κατά της πανδημίας διατηρήθηκαν σε ισχύ πολύ περισσότερο από άλλες περιοχές του πλανήτη. Σύμφωνα, όμως, με νέα έκθεση της συμβουλευτικής Oxford Economics, και στην περιοχή Ασίας - Ειρηνικού ο ενθουσιασμός για τα ταξίδια εκτόνωσης τείνει να εξανεμισθεί. Στις χώρες αυτής της περιοχής υπήρξε μεγάλη ζήτηση για ταξίδια στη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2023. Εκτοτε, όμως, η τάση έχει αντιστραφεί μετά και την υποχώρηση του αριθμού των τουριστών από τη Σιγκαπούρη που επισκέφθηκαν τη Μαλαισία, μετά την εκτόξευση του αριθμού τους το 2022. Τόσο η μία όσο και η άλλη έκθεση προεξοφλούν πως θα μειωθούν σημαντικά οι αφίξεις από άλλες περιοχές του πλανήτη και ιδιαιτέρως από τις ΗΠΑ και την Ευρώπη, καθώς οι αλλεπάλληλες αυξήσεις των επιτοκίων έχουν πλήξει σημαντικά το βιοτικό επίπεδο των άλλων χωρών. Οι οικονομολόγοι που εκπόνησαν τις δύο εκθέσεις επιμένουν στην άποψή τους ότι «οι ΗΠΑ θα διολισθήσουν σε ύφεση κοντά στα τέλη του έτους και την αλλαγή της χρονιάς». Οπως διευκρινίζουν μάλιστα, «για τους περισσότερους τα ταξίδια εντάσσονται στα είδη πολυτελείας και είναι από τα πρώτα που κόβονται όταν οι καιροί είναι δύσκολοι».

CNBC

Η κεντρική τράπεζα του Ισραήλ έχει τονίσει ότι ο τελικός οικονομικός αντίκτυπος του πολέμου θα εξαρτηθεί από τη διάρκειά του.

Στα 5 δισ. δολάρια το κόστος του νέου πολέμου για το Ισραήλ

Πέρα από την ανθρώπινη τραγωδία, που συνοδεύει έτσι κι αλλιώς κάθε εμπόλεμη σύγκρουση, ο νέος πόλεμος στη Μέση Ανατολή έχει ήδη προκαλέσει έντονη ανησυχία για τις ενδεχόμενες επιπτώσεις του στην παγκόσμια οικονομία. Αναμφίβολα, όμως, θα έχει αντίκτυπο και στην οικονομία του Ισραήλ, μια οικονομία 521,69 δισ. δολ., που το β΄ τρίμηνο του έτους σημείωσε ανάπτυξη 3,1%.

Η οικονομία του Ισραήλ βασίζεται περίπου κατά 20% στον τεχνολογικό της κλάδο, τις νεοφυείς εταιρείες κυρίως, έχει δεχθεί μεγάλη ώθηση στις αρχές της δεκαετίας του 2010 όταν εντοπίστηκαν σημαντικά αποθέματα φυσικού αερίου στο υπέδαφος της χώρας, ενώ είναι επίσης μια οικονομία με σημαντικό τουριστικό τομέα, καθώς εκατομμύρια άνθρωποι επισκέπτονται κάθε χρόνο τους Αγίους Τόπους.

Φέτος επισκέφθηκαν έως τώρα τη χώρα 2,6 εκατ. τουρίστες, αλλά πριν από την πανδημία μόνον στην Ιερουσαλήμ ο αριθμός των τουριστών έφτανε τα 3,5 εκατ. άτομα.

Την Πέμπτη ο οίκος Moody's προειδοποίησε πως ενδέχεται να υποβαθμίσει την πιστοληπτική ικανότητα του Ισραήλ που, όπως τόνισε, «στο παρελθόν έχει αποδειχθεί ανθεκτική στις τρομοκρατικές επιθέσεις και τις ένοπλες συγκρούσεις», αλλά διευκρίνισε πως στην παρούσα περίσταση «η σοβαρότητα της στρατιωτικής σύγκρουσης καθιστά πολύ πιθανή μια μακροχρόνια σύγκρουση, όπως και μια υποβάθμιση της πιστοληπτικής δυνατότητας της χώρας». Σημειωτέον ότι ακόμη και πριν από τον πόλεμο, από τον Ιούλιο, η Moody's έχει κρούσει τον κώδωνα του κινδύνου για τον αντίκτυπο που μπορεί να έχει στην οικονομία του Ισραήλ η παρατεταμένη πολιτική κρίση, παρενέργεια της προσπάθειας της κυβέρνησης να υποβαθμίσει την ισχύ της δικαστικής εξουσίας. Από τις 7 Οκτωβρίου και τις επιθέσεις της Χαμάς, η Τράπεζα του Ισραήλ παραδέχθηκε πως ο πόλεμος θα έχει επιπτώσεις στην οικονομία και αναπόφευκτα θα αυξήσει τις αμυντικές δαπάνες.

Σε μια πρώτη εκτίμηση, η κεντρική τράπεζα του Ισραήλ έχει υπολογίσει πως το κόστος του πολέμου θα είναι γύρω στα 20 δισ. σεκέλ, ποσό αντίστοιχο περίπου των 5 δισ. δολ., που αντιστοιχεί στο 1% του ισραηλινού ΑΕΠ. Εχει, άλλωστε, επικρίνει τις υπερβολικές προβλέψεις με καταστροφικά σενάρια και έχει τονίσει ότι ο τελικός οικονομικός αντίκτυπος του πολέμου θα εξαρτηθεί από τη διάρκειά του. Πιθανολογεί πάντως ότι στο διάστημα από το 2025 έως το 2026 θα αυξηθεί το δημοσιονομικό έλλειμμα της χώρας από 0,3 ως 0,7 εκατοστιαίες μονάδες και το χρέος από το σημερινό 59% στο 64%. Πιο απαισιόδοξη είναι, όμως, η εκτίμηση της τράπεζας Bank Hapoalim, που υπολογίζει πως ο αντίκτυπος του πολέμου στο ΑΕΠ του Ισραήλ θα φτάσει τα 6,8 δισ. δολ. και θα το μειώσει κατά τουλάχιστον 1,5% ενώ θα αυξήσει το δημοσιονομικό του έλλειμμα κατά 1,5% μέσα στο επόμενο έτος.

Οι εκτιμήσεις της Bank Hapoalim βασίζονται στην εμπειρία από προηγούμενους πολέμους του Ισραήλ. Σύμφωνα με το Ινστιτούτο Μελετών Εθνικής Ασφαλείας, το 2006 ο δεύτερος πόλεμος στον Λίβανο, για παράδειγμα, διήρκεσε 34 ημέρες και το κόστος του ήταν 2,4 δισ. δολ., που αντιστοιχεί με το 1,3% του ΑΕΠ του Ισραήλ.

Ο δεύτερος πόλεμος στον Λίβανο και οι παραπλήσιοι πόλεμοι του είδους είναι γεγονός ότι παρέλυσαν μέρος της χώρας και της οικονομίας της εξαιτίας των πληγμάτων από πυραύλους. Ηταν, όμως, σχετικά σύντομοι πόλεμοι και έτσι δεν οδήγησαν σε πλήρη παράλυση της οικονομίας. Οταν σταμάτησαν οι εκτοξεύσεις πυραύλων και οι στρατευμένοι επέστρεψαν στα σπίτια τους, η οικονομία ανέκαμψε άνετα μέσα στη μεταπολεμική περίοδο.

Εκατοντάδες ψηφιακοί νομάδες «κατασκηνώνουν» στην Ελλάδα

Σε ελκυστικό προορισμό για εξ αποστάσεως εργασία αναδεικνύεται η χώρα μας

Της **ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ**

Ρωσία, Ισραήλ, Καναδάς, ΗΠΑ, Κίνα κ.ά. Από αυτές τις χώρες προέρχονται μερικοί από τους τουλάχιστον 500 ψηφιακούς νομάδες, δηλαδή τους πολίτες τρίτων χωρών που βρήκαν κατά την τελευταία διετία διεύθυνση... εργασίας στη χώρα μας για να παρέχουν εξ αποστάσεως υπηρεσίες. Και ο αριθμός αυτός ίσως να είναι και συντηρητικός, εάν αναλογιστεί κανείς πως έχουν επιλέξει την Ελλάδα και αρκετοί Ευρωπαίοι remote workers, εργαζόμενοι δηλαδή που ζουν στην Ελλάδα και δουλεύουν εξ αποστάσεως, συνήθως για κάποια εταιρεία ή οργανισμό. Σύμφωνα με στοιχεία του Nomad List, υπολογίζεται ότι τον φετινό Σεπτέμβριο μόνο στην Αθήνα ήταν εγκατεστημένοι περίπου 2.000 τέτοιοι εργαζόμενοι.

«Οι ψηφιακοί νομάδες αποτελούν ένα υποσύνολο των λεγόμενων remote workers. Πρόκειται για κατηγορίες εργαζομένων που συνεχώς αυξάνονται», λέει στην «Κ» ο Νίκος Διαμαντόπουλος, γενικός διευθυντής της Marketing Greece, η οποία έχει δημιουργήσει από τον Νοέμβριο του 2021 την πλατφόρμα workfromgreece.gr, παρέχοντας στους εν δυνάμει ψηφιακούς νομάδες χρήσιμες και πρακτικές πληροφορίες για τη ζωή τους στην Ελλάδα. Η τάση των digital nomad απογειώθηκε κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Κυριαρχεί όμως ακόμη; «Από μελέτες του εξωτερικού βλέπουμε πως δεν μειώνεται, απλά πλέον είναι κάτι mainstream. Ο αριθμός τους συνεχίζει να αυξάνεται αλλά σε μικρότερο βαθμό», τονίζει στην «Κ» η Ανδρονίκη Κάλφα, marketing manager στη Marketing Greece. Πάντως η Ελλάδα φαίνεται πως έχει μπει για τα καλά στο ραντάρ των ψηφιακών νομάδων, επιδιώκοντας να προσελκύσει ένα κομμάτι από τον εκτιμώμενο –σύμφωνα με διάφορες έρευνες– αριθμό των 35 εκατ. εργαζομένων που συστήνονται παγκοσμίως ως ψηφιακοί νομάδες. Σύμφωνα με στοιχεία του υπουργείου Εξωτερικών, το 2022 στην Ελλάδα χορηγήθηκαν 142 digital nomad visa σε επίδοξους ψηφιακούς νομάδες και σε 49 μέλη οικογένειας, που αντλούν δικαιώματα από τους digital nomads, ενώ από τις αρχές του 2023 έχουν χορηγηθεί ήδη 136 digital nomad visa.

«Εχω ταξιδέψει σε 32 χώρες, αλλά την Ελλάδα τη λάτρεψα, κυρίως την Αθήνα», λέει στην «Κ» η 38χρονη Κάθλιν Ο' Ντόνελ από τη Βοστώνη.

Σε περίπτωση που ο ψηφιακός νομάς θέλει να μείνει περισσότερο, μετά την παρέλευση της 12μηνης διάρκειας της visa, μπορεί να κάνει αίτηση για τη χορήγηση διετούς άδειας διαμονής. Το καθεστώς αυτό επιλέγουν απευθείας και αρκετοί πολίτες τρίτων χωρών που ήρθαν –ακόμη και ως τουρίστες– στη χώρα για διάστημα 90 ημερών. Αυτοί αντιπροσωπεύουν μεγάλο ποσοστό των αδειών διαμονής ψηφιακού νομά, που έχουν χορηγηθεί από το 2021.

«Η digital nomad visa είναι περισσότερο αναγνωριστική για όσους θέλουν να δοκιμάσουν τη ζωή στην Ελλάδα, να δουν εάν οι υπηρεσίες τους ικανοποιούν, να ανοίξουν ενδεχομένως ΑΦΜ κ.λπ. Υστερα μπορούν να μεταβούν στο καθεστώς της άδειας διαμονής» εξηγεί η Δέσποινα Διαμαντίδου, διευθύντρια της διεύθυνσης αδειών διαμονής του υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου. Σύμφωνα με στοιχεία του υπουργείου που έχει στη διάθεσή της η «Κ», από τον Σεπτέμβριο του 2021 μέχρι τον φετινό Σεπτέμβριο έχουν υποβληθεί 1.087 αιτήσεις, έχουν εκδοθεί 253 άδειες ψηφιακών νομάδων και έχουν απορριφθεί 33. Ανάμεσα στους λόγους απόρριψης είναι η υποβολή στην αρμόδια υπηρεσία εικονικών μισθωτηρίων, καθώς και η μη υποβολή αποδεικτικών στοιχείων για τη δυνατότητα τηλεργασίας. Την ίδια στιγμή εκκρεμούν 801 αιτήσεις, δεδομένου ότι, κυρίως κατά το προηγούμενο διάστημα, ο μικρός αριθμός όσων ασχολούνται με τον έλεγχο των εγγράφων είχε δημιουργήσει κάποιες καθυστερήσεις.

«Μέχρι και σήμερα είναι πιθανόν να έχουν υποβληθεί επιπλέον 30-40 αιτήσεις», σημειώνει η κ. Διαμαντίδου, που παρακολουθεί στενά τις διαδικασίες. «Πάνω από το 50% όσων υποβάλλουν αίτηση είναι Ρώσοι, άτομα που δουλεύουν σε πολυεθνικές, αλλά και κάποιοι επιχειρηματίες», παρατηρεί. Ενώ η Ελλάδα έχει αρχίσει να ανεβαίνει σημαντικά στις προτιμήσεις των remote workers, καταλαμβάνοντας μεταξύ 108 χωρών την 32η θέση στον παγκόσμιο δείκτη εξ αποστάσεως εργασίας (GRWI), ψηφιακοί νομάδες εντοπίζουν διάφορα ζητήματα που πρέπει να επιλυθούν.

«Εχω ταξιδέψει σε 32 χώρες αλλά την Ελλάδα τη λάτρεψα, κυρίως την Αθήνα», λέει στην «Κ» η 38χρονη Κάθλιν Ο' Ντόνελ από τη Βοστώνη. Η κ. Ο' Ντόνελ είναι freelancer, εργάζεται ως κειμενογράφος (social media content, content marketing) και σήμερα ζει σε ένα διαμέρισμα 30 τ.μ. στους Αμπελοκήπους. Η ίδια είχε επισκεφθεί τη χώρα μας πριν από την πανδημία. «Ηθελα να εγκατασταθώ εδώ αλλά δεν υπήρχε καθεστώς που να μου παρέχει αυτή τη δυνατότητα. Οπότε για μια περίοδο πηγαινοερχόμουν κάθε 3 μήνες μεταξύ Κροατίας και Ελλάδας», εξηγεί. «Οταν ανακοινώθηκε η digital nomad visa, ενθουσιάστηκα. Δεν ήταν εύκολη όμως διαδικασία. Περίμενα 7 μήνες για να εκδοθεί η διετής άδεια διαμονής ψηφιακού νομά». Η ίδια προσέλαβε δικηγόρο, αφού, όπως λέει, το υπουργείο πολλές φορές δεν μπορούσε να την καθοδηγήσει σωστά. «Εκανα αίτηση τον Μάιο του 2022 και έλαβα την άδεια τον Δεκέμβριο του ίδιου χρόνου. Ολο αυτό το χρονικό διάστημα της αναμονής μπορούσα να ταξιδέψω μόνο στις ΗΠΑ. Εκεί όμως δεν έχω κάποιον χώρο διαμονής, γιατί έχω φύγει αρκετό καιρό, συνεπώς για 7 μήνες έμεινα κολλημένη εδώ, περιμένοντας την έγκριση της άδειας διαμονής. Ηταν κουραστικό». Ενα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που έχει αντιμετωπίσει είναι η κακή σύνδεση στο Ιντερνετ. Παράλληλα προβληματίζεται και για την κατάσταση των λεωφορείων της Αθήνας. «Το μετρό της Αθήνας είναι εξαιρετικό και είμαι πολύ χαρούμενη που το επεκτείνουν, όμως το λεωφορείο που παίρνω καθημερινά νομίζω κυριολεκτικά πως θα καταρρεύσει», συμπληρώνει.

Η Ελλάδα έχει αρχίσει να ανεβαίνει σημαντικά στις προτιμήσεις των remote workers, καταλαμβάνοντας μεταξύ 108 χωρών την 32η θέση στον παγκόσμιο δείκτη εξ αποστάσεως εργασίας (GRWI).

Τα... πολεμικά σενάρια για τον προϋπολογισμό του 2024

Του **ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ**

Θα εκτοξευθεί η διεθνής τιμή του πετρελαίου; Θα προκαλέσει διόγκωση του ελλείμματος στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και αύξηση των δημοσίων δαπανών, ενώ θα αναβιώσει ο κίνδυνος των πληθωριστικών πιέσεων άρα και της διατήρησης των υψηλών επιτοκίων. Θα επανέλθει ο εφιάλτης των υψηλών τιμών στο φυσικό αέριο; Θα αποτελέσει άλλο ένα χτύπημα για το εμπορικό έλλειμμα της χώρας, αλλά και μια σοβαρή αιτία για αύξηση στην τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος. Θα ενταθεί η αβεβαιότητα για τον κίνδυνο τρομοκρατικών χτυπημάτων σε διάφορες μεγαλουπόλεις, οδηγώντας σε περιορισμό των μετακινήσεων ή ακόμη και σε έκδοση ταξιδιωτικών οδηγιών; Θα επηρεαστούν τα τουριστικά έσοδα στα οποία η Ελλάδα έχει ποντάρει πολλά για να επιτύχει τον στόχο της ανάπτυξης του 3% μέσα στο 2024.

Για μία ακόμη φορά, το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης βρίσκεται αντιμέτωπο με συνθήκες απόλυτης αβεβαιότητας λίγες εβδομάδες πριν από την κατάθεση του οριστικού σχεδίου του κρατικού προϋπολογισμού. Αλλαγές στα βασικά μεγέθη –ανάπτυξη, αναλογία χρέους προς ΑΕΠ, δημοσιονομικά μεγέθη κ.λπ.– αναμένεται ότι θα υπάρξουν ούτως ή άλλως, καθώς η επανεκτίμηση του ΑΕΠ του 2022 από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (μειώθηκε στα 206 δισ. ευρώ έναντι αρχικής εκτίμησης για 208 δισ. ευρώ) παρασύρει όλες τις εκτιμήσεις και για το 2023 και για το 2024. Στην προκειμένη περίπτωση, βέβαια, μιλάμε για οριακές αλλαγές της τάξεως του 0,1%-0,2%. Αντιθέτως, αν επιβεβαιωθούν τα δυσμενή σενάρια όσον αφορά τις επιπτώσεις του πολέμου στη Μέση Ανατολή, θα μιλάμε πλέον για μεγάλη ανατροπή τόσο σε μακροοικονομικό όσο και σε δημοσιονομικό επίπεδο.

Πιθανή απότομη αύξηση στις τιμές της ενέργειας είναι αυτή τη στιγμή ο Νο 1 φόβος στο οικονομικό επιτελείο.

Ποσοτικοποίηση των σεναρίων όσον αφορά τις οικονομικές επιπτώσεις από το νέο πολεμικό μέτωπο στη Μέση Ανατολή δεν έχει γίνει ακόμη από το οικονομικό επιτελείο. Αλλωστε, αυτή τη στιγμή όλα είναι στον «αέρα». Από τις 6 μέχρι 21 Οκτωβρίου, είχε καταγραφεί σημαντική αύξηση της τάξεως του 11% στην τιμή του πετρελαίου Brent (από τα 84 δολάρια το βαρέλι στα 93,5 δολάρια το βαρέλι) και ακόμη μεγαλύτερη αύξηση στη χρηματιστηριακή τιμή του φυσικού αερίου (από τα 36 ευρώ η μεγαβατώρα, στα 51 ευρώ η μεγαβατώρα). Πιθανή απότομη αύξηση στις τιμές της ενέργειας είναι αυτήν τη στιγμή και ο Νο 1 φόβος λόγω της έκτασης των οικονομικών επιπτώσεων.

Υπενθυμίζεται πως ο προϋπολογισμός του 2024 έχει συνταχθεί με παραδοχή ότι η μέση τιμή του πετρελαίου θα κινηθεί στο επίπεδο των 82 δολαρίων το βαρέλι (σ.σ. το αργό αυτή τη στιγμή είναι στα 90 δολάρια και το Brent στα 93 δολάρια) και ότι η μέση τιμή του φυσικού αερίου δεν θα ξεπεράσει τα 40 ευρώ (η περασμένη εβδομάδα έκλεισε στα 50,5 ευρώ). Ποιους δείκτες θα επηρεάσει η απότομη άνοδος της τιμής του πετρελαίου ή (και) του φυσικού αερίου;

Ο νέος προϋπολογισμός έχει συνταχθεί με παραδοχή ότι η μέση τιμή του πετρελαίου θα κινηθεί στα 82 δολ. το βαρέλι (το αργό αυτή τη στιγμή είναι στα 90 δολάρια και το Brent στα 93 δολάρια) και ότι η μέση τιμή του φυσικού αερίου δεν θα ξεπεράσει τα 40 ευρώ (η περασμένη εβδομάδα έκλεισε στα 50,5 ευρώ).

1. Τον πληθωρισμό. Ο προϋπολογισμός έχει στηριχτεί στο ότι το 2024 θα κλείσει με μέσο δείκτη τιμών καταναλωτή της τάξεως του 2,4%. Περαιτέρω άνοδος σε σχέση με τα σημερινά επίπεδα θα αρχίσει να πιέζει προς τα πάνω τον συγκεκριμένο δείκτη, καθώς η σύγκριση θα γίνεται με τις σχετικά χαμηλές τιμές που επικράτησαν στη διάρκεια του 2023. Ειδικά το φυσικό αέριο ακόμη και στα 50 ευρώ που είναι σήμερα, αναμένεται ότι θα αρχίσει να φέρνει αυξήσεις στις τιμές του ηλεκτρικού ρεύματος, άρα και επιβάρυνση στον πληθωρισμό.

2. Το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου. Η μείωση του ελλείμματος το 2023 ήταν σε πολύ μεγάλο βαθμό αποτέλεσμα της πτώσης των τιμών του πετρελαίου και του φυσικού αερίου, και η άνοδος θα προκαλέσει τα ακριβώς αντίθετα αποτελέσματα. Για το 2024, ο προϋπολογισμός προβλέπει περαιτέρω μείωση του ελλείμματος στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, το οποίο ξεπέρασε το 10% του ΑΕΠ εν μέσω ενεργειακής κρίσης, και τώρα ο στόχος είναι να περιοριστεί προς το 6%-6,5%.

3. Τις δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού, αφού τόσο η κεντρική κυβέρνηση όσο και οι φορείς της γενικής κυβέρνησης επηρεάζονται άμεσα από τις τιμές των καυσίμων.

4. Τα έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού, καθώς ναι μεν η αύξηση των τιμών ενέργειας αποφέρει περισσότερα έσοδα από τον ΦΠΑ, πρέπει όμως να ληφθεί υπόψη η επίπτωση στη συνολική κατανάλωση, άρα και στα φορολογικά έσοδα που προκύπτουν από αυτή.

5. Οι τόκοι εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους, μιας και το ακριβό πετρέλαιο συντηρεί και τις συνθήκες που κρατούν ψηλά τα επιτόκια, άρα και τις αποδόσεις των ομολόγων, άρα και το κόστος εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους

Τα... πολεμικά σενάρια που έχουν καταστρωθεί ρίχνουν περισσότερο βάρος στο πετρέλαιο –λόγω της βαρύτητας που έχουν οι εξελίξεις στην περιοχή για την παγκόσμια παραγωγή– και λιγότερο στο φυσικό αέριο. Το κακό σενάριο είναι να γενικευτεί η σύρραξη και να εμπλακούν πετρελαιοπαραγωγοί χώρες ή να δημιουργηθούν προβλήματα με τη διακίνηση του πετρελαίου από την ευρύτερη περιοχή. Το πιο ευνοϊκό σενάριο είναι να περιοριστεί το μέτωπο στην περιοχή της Γάζας. Σε επίπεδο οικονομικής δραστηριότητας, η επίπτωση που μπορεί να υπάρξει έχει να κάνει με τον περιορισμό των μετακινήσεων. Σε μια τέτοια περίπτωση, θα αμφισβητηθεί η δυνατότητα να παραχθούν μέσα στο 2024 έσοδα άνω των 20-21 δισ. ευρώ από τον τουρισμό. Ο πήχυς για την επόμενη χρονιά έχει μπει ακόμη πιο ψηλά σε σχέση με το 2023, το οποίο φαίνεται ότι θα κλείσει με νέο ιστορικό ρεκόρ εισπράξεων.

Ogilvy

Κάνε τις αγορές σου με τις **κάρτες VISA της Ελληνικής Τράπεζας**
από 16/10/23 έως 06/11/23.

5 τυχεροί

4ήμερο ταξιδιωτικό πακέτο
για 2 άτομα στο Λονδίνο, 24-27 Νοεμβρίου

και

€500 μετρητά
για Black Friday shopping

Μάθε πώς στο **https://www.hellenicbank.com/visawin**
Ισχύουν Όροι & Προϋποθέσεις.

Δεν είναι απλά μια κάρτα, είναι πολλά περισσότερα.

Το θέλω γίνεται μπορώ.

VISA | HELLENIC BANK

Μέτρα-ανάχωμα στους πλειστηριασμούς

Αύξηση ρυθμίσεων χρεών μέσω εξωδικαστικού με στόχο να επιτύχουν τα επιχειρησιακά σχέδια των τιτλοποιήσεων

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Ανάχωμα στις ατελείς ρυθμίσεις δανείων που πραγματοποιούν οι servicers, η αναποτελεσματικότητα των οποίων απειλεί να τινάξει στον αέρα τα επιχειρησιακά σχέδια των τιτλοποιήσεων, επιδιώκει να βάλει το υπουργείο Οικονομικών με το πολυνομοσχέδιο που εισάγει μέτρα για την αύξηση των ρυθμίσεων μέσω του εξωδικαστικού μηχανισμού, την προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών αλλά και τη δυνατότητα αναχρηματοδότησης κόκκινων δανείων από εταιρείες πιστώσεων που θα δημιουργηθούν από funds. Τα μέτρα στοχεύουν στο να αποτρέψουν ένα νέο κύμα πλειστηριασμών της πρώτης κατοικίας των ευάλωτων νοικοκυριών και να τονώσουν τις ρυθμίσεις, η πορεία των οποίων εκτροχιάζει τους στόχους που έχουν αναλάβει να επιτύχουν οι servicers που διαχειρίζονται τα δάνεια του «Ηρακλή». Ήδη, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», ορισμένοι από τους μεγάλους servicers αντιμετωπίζουν την απειλή επιβολής πέναλτι λόγω μη τήρησης των στόχων που έχουν δεσμευθεί ότι θα επιτύχουν για τις τιτλοποιήσεις του «Ηρακλή», και παρά το γεγονός ότι αυτό δεν σημαίνει την έκπτωση της εγγύησης που έχει δώσει το Δημόσιο, το σενάριο αυτό δεν μπορεί να αποκλειστεί για το μέλλον εάν δεν βελτιωθούν οι εισπράξεις από τις ρυθμίσεις αυτών των δανείων.

Με πέναλτι απειλούνται οι διαχειριστές κόκκινων δανείων, καθώς αποκλίνουν από τους στόχους του «Ηρακλή».

Οπως έχει γράψει η «Κ», 9 από τις 15 συνολικά τιτλοποιήσεις του «Ηρακλή» παρουσιάζουν απόκλιση από τους στόχους 20% κατά μέσον όρο, παρά τη δωδεκάμηνη παράταση που έλαβαν τα επιχειρησιακά σχέδια ορισμένων τιτλοποιήσεων που «πάγωσαν» λόγω της πανδημίας. Υπενθυμίζεται ότι ορισμένα από τα επιχειρησιακά σχέδια των τιτλοποιήσεων συντάχθηκαν λίγο πριν από την πανδημία και προέβλεπαν εμπροσθοβαρείς στόχους που ματαιώθηκαν όταν η οικονομία μπήκε σε lockdown και οι πλειστηριασμοί ανεστάλησαν για χρονικό διάστημα περίπου 18 μηνών. Για να αντιμετωπιστεί η υστέρηση των στόχων από το «πάγωμα» της οικονομίας, δόθηκε δωδεκάμηνη παράταση στην εκπλήρωσή τους, η οποία ωστόσο εξέπνευσε χωρίς να υπάρξει ουσιαστική βελτίωση των εισπράξεων. Μέχρι σήμερα το υπουργείο Οικονομικών δεν έχει ανανεώσει αυτή την παράταση παρά το γεγονός ότι κάποιες εταιρείες διαχείρισης έχουν υποβάλει σχετικό αίτημα. Ετσι, η δωδεκάμηνη παράταση έληξε στις αρχές του καλοκαιριού με συνέπεια να ενεργοποιούνται οι κυρώσεις που προβλέπει ο νόμος.

Σύμφωνα με τις εταιρείες διαχείρισης, ένας από τους βασικούς λόγους για την υστέρηση των στόχων είναι η άνοδος των επιτοκίων, που έχει επιδεινώσει την ικανότητα αποπληρωμής των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων που ούτως ή άλλως τα δάνειά τους ήταν στο «κόκκινο».

Το euribor έχει αυξηθεί στο 4% και πολλές από τις ρυθμίσεις που είχαν γίνει μέχρι σήμερα αθετούνται εκ νέου λόγω αδυναμίας των οφειλετών να ανταποκριθούν στις νέες, υψηλότερες δόσεις. Σύμφωνα με στοιχεία της «Κ», παρά τον μεγάλο αριθμό ρυθμίσεων που έχουν γίνει μέχρι σήμερα, το ένα τρίτο περίπου αυτών υποτροπιάζει σε καθεστώς αθέτησης με συνέπεια να υπονομεύονται οι στόχοι για τις εισπράξεις.

Δεύτερος βασικός λόγος είναι η υστέρηση των εσόδων από τους πλειστηριασμούς, οι οποίοι, παρά το γεγονός ότι έχουν ομαλοποιηθεί, απέχουν πολύ ακόμη από το επίπεδο των εισπράξεων που έχει προβλεφθεί και το οποίο αντιπροσωπεύει έως και το 30% των εσόδων ανάλογα με το τιτλοποιημένο χαρτοφυλάκιο. Οι βελτιώσεις που έχουν γίνει στον νόμο για τη μείωση της τιμής πρώτης προσφοράς έως και το 65% της αρχικής τιμής, με βάση την οποία ένα ακίνητο βγήκε στον πλειστηριασμό, προσκρούουν στην άνοδο των τιμών στην αγορά των ακινήτων που παρατηρείται τα τρία τελευταία χρόνια, με συνέπεια σε αρκετές περιπτώσεις ο νόμος να καταλήγει σε κενό γράμμα λόγω των συνθηκών στην αγορά. Σύμφωνα με στοιχεία από το eauction, από τους 77.268 πλειστηριασμούς ακινήτων που δημοσιεύθηκαν από τις αρχές του 2021 έως σήμερα, οι γόνιμοι, δηλαδή αυτοί που κατέληξαν με αγοραστή (υπερθεματιστή), ήταν οι 18.790, δηλαδή το 25% περίπου.

Τιτλοποιήσεις κόκκινων δανείων που έχουν ενταχθεί στον «Ηρακλή»

Τιτλοποιημένο χαρτοφυλάκιο	Τράπεζα	Ακαθάριστη λογιστική αξία χαρτοφ. (δισ. €)	Senior τίτλος (εγγύηση του ελλ. Δημοσίου, δισ. €)	Mezzanine τίτλος (τμήμα που πωλήθηκε σε επενδυτές, εκατ. €)
Frontier I	Εθνική	6,3	3,1	128
Cairo 1	Eurobank	1,8	0,7	2
Cairo 2	Eurobank	2,9	1,0	12
Cairo 3	Eurobank	2,7	0,8	61
Mexico	Eurobank	3,3	1,6	47
Phoenix	Πειραιώς	1,9	1,0	40
Vega 1	Πειραιώς	1,0	0,4	19
Vega 2	Πειραιώς	2,3	0,8	21
Vega 3	Πειραιώς	1,6	0,2	13
Sunrise 1	Πειραιώς	7,2	2,5	38
Sunrise 2	Πειραιώς	2,7	1,2	21
Galaxy 1	Alpha	1,9	0,9	5
Galaxy 2	Alpha	5,7	2,2	21
Galaxy 4	Alpha	3,2	0,7	13
Cosmos	Alpha	3,5	1,7	11
ΣΥΝΟΛΟ		47,9	18,7	451

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Τι προβλέπει ο «Ηρακλής»

Ο νόμος του «Ηρακλή» ως πρώτη «κύρωση» για τις εταιρείες διαχείρισης που δεν έχουν επιτύχει τους στόχους που έχουν αναλάβει επιβάλλει τη μείωση της αμοιβής που έχουν συμφωνήσει. Συγκεκριμένα, όπως προβλέπει ο νόμος, «εφόσον κατά την ημερομηνία καταβολής της αμοιβής του διαχειριστή οι εισπράξεις που έχει επιτύχει υπολείπονται κατά 20% αυτών που έχουν προβλεφθεί στο πλαίσιο των συμβάσεων που έχει υπογράψει με την τράπεζα και το Δημόσιο προκειμένου να δοθεί η κρατική εγγύηση, αναβάλλεται η καταβολή τουλάχιστον του 20% της αμοιβής που έχει συμφωνήσει». Επίσης, εφόσον κατά την ημερομηνία καταβολής των τόκων των ομολογιών μεσαίας εξοφλητικής προτεραιότητας (mezzanine notes) το σύνολο των εισπράξεων που έχουν πραγματοποιηθεί από την έναρξη της διαχείρισης του χαρτοφυλακίου υπολείπεται κατά 20% αυτών που έχουν προϋπολογιστεί, αναβάλλεται η καταβολή τουλάχιστον του 20% του τόκου.

Να σημειωθεί ότι οι κυρώσεις αφορούν κάθε τιτλοποίηση ξεχωριστά και συνδέονται με τον χρόνο κατά τον οποίο έχει εγκριθεί η τιτλοποίηση και το επιχειρησιακό πλάνο που τη συνοδεύει.

Μεγαλύτερο «κούρεμα» χρεών ως και το 67% για ευάλωτους δανειολήπτες

Ως πρώτο ανάχωμα για την αποτροπή πλειστηριασμών πρώτης κατοικίας και την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των ρυθμίσεων, θεσμοθετείται η βελτίωση των όρων ρύθμισης μέσω του εξωδικαστικού μηχανισμού. Το νομοσχέδιο θα προβλέπει αλλαγή του μαθηματικού τύπου (αλγόριθμου) βάσει του οποίου υπολογίζεται η μηνιαία δόση και το ποσό αποπληρωμής, καταργώντας το ελάχιστο ποσό ανάκτησης του μη εξασφαλισμένου μέρους του δανείου που έχει εμπράγματη εξασφάλιση. Η αλλαγή αυτή, σύμφωνα με τους υπολογισμούς του υπουργείου, θα οδηγήσει σε μεγαλύτερο «κούρεμα» οφειλής που μπορεί να φτάσει έως και το 67% (από 55% που ισχύει σήμερα) για την περίπτωση που ο οφειλέτης δεν έχει άλλα εισοδήματα και η αξία του ακινήτου υπολείπεται κατά 50% από την οφειλή του.

Προκειμένου να μειωθεί το ποσοστό των αθετήσεων και να καταστούν αποτελεσματικότερες οι ρυθμίσεις, καθιερώνεται σταθερό επιτόκιο 3% για 3 χρόνια για όλες τις ρυθμίσεις. Σήμερα το επιτόκιο για τα χρέη προς τράπεζες και servicers είναι euribor, δηλαδή 4% + 2,5 μονάδες για εξασφαλισμένες οφειλές και + 3 μονάδες για μη εξασφαλισμένες οφειλές, ενώ για τις ρυθμίσεις χρεών προς το Δημόσιο και τα ασφαλιστικά ταμεία το επιτόκιο είναι ήδη 3% σταθερό. Επιπλέον, επεκτείνεται η δυνατότητα ένταξης στον εξωδικαστικό προσώπων που «κληρονόμησαν» οφειλές προς το Δημόσιο και τα ασφαλιστικά ταμεία και οι οποίες έχουν βεβαιωθεί εις βάρος επιχειρήσεων που έχουν κλείσει. Ειδικότερες ρυθμίσεις περιλαμβάνονται στο πολυνομοσχέδιο για τους ευάλωτους οφειλέτες, δηλαδή όσους έχουν εισόδημα από 7.000 ευρώ (προσαυξημένο κατά 3.500 ευρώ για κάθε ανήλικο τέκνο) έως 21.000 ευρώ ανώτατο όριο και αξία ακίνητης περιουσίας από 120.000 ευρώ (προσαυξημένη κατά 15.000 ευρώ για κάθε παιδί) έως 180.000 ευρώ ανώτατο όριο. Για τις περιπτώσεις αυτές προβλέπεται ότι η πρόταση αναδιάρθρωσης του χρέους όπως προκύπτει από τον αλγόριθμο του εξωδικαστικού θα γίνεται αυτόματα και υποχρεωτικά αποδεκτή από το σύνολο των πιστωτών (τράπεζες, funds και Δημόσιο). Να σημειωθεί ότι μία στις δύο προτάσεις ρύθμισης του εξωδικαστικού που απορρίπτονται από τους servicers αφορά ευάλωτους οφειλέτες και μετά τις αλλαγές οι περιπτώσεις αυτές θα μπορούν με το νέο καθεστώς να ρυθμίσουν τις οφειλές τους και να διασώσουν την κατοικία τους.

Ο νέος αλγόριθμος στον εξωδικαστικό μπορεί υπό προϋποθέσεις να διαγράψει ακόμα και το 67% των οφειλών.

Η γκρίζα ζώνη

Η κατηγορία των ευάλωτων νοικοκυριών αποτελεί γκρίζα ζώνη, καθώς ενώ με βάση τα στοιχεία των τραπεζών σε αυτή την περίμετρο ανήκουν περίπου 45.000 δανειολήπτες, ο αριθμός όσων μέχρι σήμερα έχουν κάνει αίτηση για να ενταχθούν στα μέτρα που κατά καιρούς λαμβάνονται από την πολιτεία ή τις τράπεζες είναι πολύ χαμηλότερος. Ενδεικτική περίπτωση αποτελούν αυτοί που έκαναν χρήση του προγράμματος επιδότησης της αύξησης της δόσης του δανείου τους που ανακοίνωσαν οι τράπεζες τον περασμένο Δεκέμβριο και οι οποίοι τελικά δεν ξεπέρασαν τις 7.000. Η χαμηλή συμμετοχή είναι αποτέλεσμα της άρνησης όσων μπήκαν στην πλατφόρμα –σημειώνεται ότι 35.000 δανειολήπτες είχαν ετοιμάσει την αίτησή τους– να πατήσουν το κουμπί για την άρση του τραπεζικού τους απορρήτου, γεγονός που σύμφωνα με τον υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών Κωστή Χατζηδάκη, «κάτι δείχνει», αφήνοντας να εννοηθεί ότι πρόκειται ουσιαστικά για περιπτώσεις που δεν είναι ευάλωτοι ή έχουν κρυφά εισοδήματα.

Σημαντικές αλλαγές προβλέπονται και για τον φορέα απόκτησης και επαναμίσθωσης ακινήτων, τον φορέα δηλαδή που θα αγοράζει τα ακίνητα των ευάλωτων, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να μένουν σε αυτά έναντι ενοικίου.

Φορέας ακινήτων

Σημαντικές είναι οι αλλαγές που περιλαμβάνονται στο πολυνομοσχέδιο και για τον φορέα απόκτησης και επαναμίσθωσης ακινήτων, τον φορέα δηλαδή που θα αγοράζει τα ακίνητα των ευάλωτων νοικοκυριών, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να μένουν σε αυτά έναντι ενοικίου. Προκειμένου να συγκεντρώσει το επενδυτικό ενδιαφέρον από funds που θα κληθούν να διαχειριστούν τα σπίτια των ευάλωτων νοικοκυριών, εξομοιώνεται η φορολόγηση του φορέα με το φορολογικό καθεστώς των ΑΕΕΑΠ, ενώ προβλέπεται ότι ο φορέας θα αποκτά τα ακίνητα με έκπτωση 30% επί της εμπορικής αξίας του ακινήτου ή της τιμής πρώτης προσφοράς. Την ίδια έκπτωση θα μπορεί να έχει και ο οφειλέτης κατά την άσκηση του δικαιώματος επαναγοράς, η οποία θα μπορεί να γίνει νωρίτερα της 12ετίας που προβλέπεται σήμερα. Στις βελτιώσεις περιλαμβάνεται και η κατάργηση της υποχρέωσης του οφειλέτη να πληρώσει τα μισθώματα των 12 ετών σε περίπτωση που ασκήσει νωρίτερα το δικαίωμα επαναγοράς. Να σημειωθεί ότι μέχρι σήμερα ενδιαφέρον για να ενταχθούν στον φορέα έχουν εκδηλώσει μόνο 130 ευάλωτοι οφειλέτες, οι οποίοι έχουν λάβει και το αντίστοιχο πιστοποιητικό από τη Γενική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους και στόχος των ρυθμίσεων είναι να κινητοποιηθεί το ενδιαφέρον όσων είναι πραγματικά ευάλωτοι και θέλουν να αποφύγουν την έξωση από την κατοικία τους.

Προς την κατεύθυνση της μείωσης του ιδιωτικού χρέους που έχει μεταφερθεί σε funds εκτιμάται ότι θα λειτουργήσει η επέκταση της δυνατότητας των εταιρειών πιστώσεων να χορηγούν εκτός από καταναλωτικά και στεγαστικά και επιχειρηματικά δάνεια. Στόχος είναι να διευκολυνθεί η αναχρηματοδότηση υφιστάμενων κόκκινων δανείων για τα φυσικά και τα νομικά πρόσωπα τα οποία σήμερα αποκλείονται από το τραπεζικό σύστημα, αλλά και να αυξηθεί ο ανταγωνισμός στον τομέα των νέων χορηγήσεων.

Ενημέρωση

Το νομοσχέδιο, τέλος, θα προβλέπει σειρά υποχρεώσεων για τους servicers, επιβάλλοντας να παρέχουν, μέσω ειδικής ψηφιακής πλατφόρμας, προσωποποιημένη και αναλυτική ενημέρωση προς τους οφειλέτες, για το ύψος της οφειλής, το ιστορικό των πληρωμών, τις δόσεις, το επιτόκιο της ρύθμισης κ.λπ. Ο οφειλέτης θα μπορεί να βλέπει όλα τα στοιχεία με χρήση του κωδικού του σε ειδική εφαρμογή στις ιστοσελίδες των servicers, όπως κάνει σήμερα στο web banking της τράπεζάς του. Το νέο σύστημα προσωποποιημένης πληροφόρησης θα λειτουργήσει το αργότερο έως τις 31 Μαρτίου 2024 και οι κυρώσεις σε περίπτωση παραβίασης της νομοθεσίας θα περιλαμβάνουν πρόστιμα έως 500.000 ευρώ αλλά και ανάκληση της άδειας λειτουργίας τους.

ΕΥΓΕΝΙΑ ΤΖΩΡΤΖΗ

Ακρίβεια και «Daniel» εξανέμισαν την αισιοδοξία νοικοκυριών, επιχειρήσεων

Οι φονικές πλημμύρες του Σεπτεμβρίου φαίνεται ότι εξανέμισαν την αισιοδοξία νοικοκυριών και επιχειρήσεων, η οποία είχε ενισχυθεί μετά τις εκλογές του Ιουνίου και την ανάδειξη αυτοδύναμης κυβέρνησης. Η συνέχιση της ακρίβειας σε συνδυασμό με τον τερματισμό της τουριστικής περιόδου σε ορισμένες περιοχές –και μάλιστα βίαια σε κάποιες λόγω της κακοκαιρίας «Daniel»– προκάλεσαν κατακόρυφη πτώση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης και περιόρισαν σημαντικά τις επιχειρηματικές προσδοκίες.

Ετσι, σύμφωνα με την έρευνα οικονομικής συγκυρίας που διενεργεί το Ιδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ), ο δείκτης οικονομικού κλίματος υποχώρησε τον Σεπτέμβριο στις 108 μονάδες, από 111,1 μονάδες τον Ιούλιο. Ειδικότερα, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στη βιομηχανία εξασθένησε αισθητά τον Σεπτέμβριο, στις 100,5 μονάδες, από 104,6 μονάδες τον Ιούλιο, με βασικούς λόγους το αρνητικό επίπεδο παραγγελιών και τη μείωση των θετικών προβλέψεων για εξαγωγές τους προσεχείς μήνες, στοιχεία άλλωστε που αποτυπώθηκαν και στον δείκτη υπευθύνων προμηθειών στη μεταποίηση (δείκτης PMI).

Οι Ελληνες εμφανίζονται ως οι περισσότερο απαισιόδοξοι στην Ε.Ε.

Πολύ σημαντική υποχώρηση καταγράφηκε στον δείκτη επιχειρηματικών προσδοκιών στις κατασκευές, στις 115,2 μονάδες, από 132 μονάδες τον Ιούλιο, με την υποχώρηση των προσδοκιών να αφορά τόσο τα δημόσια όσο και τα ιδιωτικά έργα. Εντονη υποχώρηση των προσδοκιών καταγράφηκε και στις υπηρεσίες, με τον σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 109,5 μονάδες τον Σεπτέμβριο, από τις 119,6 μονάδες τον Ιούλιο. Αντιθέτως, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο λιανεμπόριο ενισχύθηκε ελαφρώς τον Σεπτέμβριο, στις 124,3 μονάδες, από τις 117 μονάδες τον Ιούλιο. Αξίζει πάντως να σημειωθεί ότι οι επιχειρηματικές προσδοκίες στο λιανεμπόριο τροφίμων υποχώρησαν ελαφρώς, κάτι που πιθανώς συνδέεται με τον υψηλό πληθωρισμό στην εν λόγω κατηγορία.

Οι συνεχείς ανατιμήσεις και το υψηλό κόστος ζωής αποτελούν άλλωστε βασικούς παράγοντες της υποχώρησης της καταναλωτικής εμπιστοσύνης.

Οι συνεχείς ανατιμήσεις και το υψηλό κόστος ζωής αποτελούν άλλωστε βασικούς παράγοντες της υποχώρησης της καταναλωτικής εμπιστοσύνης στις -45 μονάδες τον Σεπτέμβριο, από -28,6 μονάδες τον Ιούλιο. Οι Ελληνες μάλιστα εμφανίζονται ως οι περισσότερο απαισιόδοξοι στην Ε.Ε. και ακολουθούν οι Ούγγροι με -34,4 μονάδες και οι Σλοβένοι με -32,6 μονάδες. Το 60% (από 37% τον Ιούλιο) αναμένει επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης του νοικοκυριού του τους προσεχείς 12 μήνες και μόλις το 5% βελτίωση (από 18% τον Ιούλιο). Επιπλέον, το 64% (από 42% τον Ιούλιο) προβλέπει επιδείνωση και της οικονομικής κατάστασης της χώρας.

Οι πληθωριστικές πιέσεις πυροδοτούν μια σειρά αντιδράσεων ως προς τη διαχείριση των οικονομικών των νοικοκυριών: έτσι, το 59% (από 53% τον Ιούλιο) θα προβεί σε λιγότερες δαπάνες για μείζονες αγορές, η πρόθεση για αποταμίευση εξασθενεί, το 14% (από 10%) αντλεί χρήματα από τις αποταμιεύσεις για να τα βγάλει πέρα.

Ενδιαφέρον, τέλος, έχει η επιδείνωση των προβλέψεων για την απασχόληση, παρά τη μείωση της ανεργίας. Το ποσοστό των νοικοκυριών που προβλέπει αύξηση της ανεργίας είναι 40%, από 29% τον Ιούλιο.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Εννέα στους δέκα αγοράζουν τακτικά προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας

Της **ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ**

Στροφή σε προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας έχουν κάνει οι Έλληνες καταναλωτές το τελευταίο διάστημα, εξαιτίας του κύματος ακρίβειας που έχει «ροκανίσει» το διαθέσιμο εισόδημά τους. Την ίδια στιγμή, από το 2010, η γνώμη του καταναλωτικού κοινού για τα προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας έχει σταδιακά βελτιωθεί, ενώ το 83% τα θεωρεί πλέον προϊόντα value for money. Βέβαια, παρά την αλλαγή της συμπεριφοράς των καταναλωτών, αρκετοί θα προτιμούσαν επώνυμα είδη σε περίπτωση που τα έβρισκαν σε τιμή αντίστοιχη με εκείνη των private label.

Σημαντικά βελτιωμένη η γνώμη των Ελλήνων γι' αυτά τα προϊόντα. Το 70% θεωρεί ότι σε κάποια είδη η ποιότητα είναι αντίστοιχη με εκείνη των επωνύμων.

Σύμφωνα με την έρευνα της Focus Bari με τίτλο «οι Ελληνες και τα private labels», η οποία πραγματοποιήθηκε τον Σεπτέμβριο του τρέχοντος έτους σε ένα δείγμα 1.002 ατόμων, το 93% των Ελλήνων δηλώνει πως αγοράζει πλέον τακτικά προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας, έναντι 70% το 2010 και 50% το 2000, πριν δηλαδή από 23 χρόνια.

Οι Ελληνες καταναλωτές προτιμούν τέτοια προϊόντα, όταν αγοράζουν χαρτί κουζίνας, χαρτί υγείας, χαρτοπετσέτες, ζυμαρικά, ρύζι, αλουμινόχαρτο αλλά και σακούλες απορριμμάτων. Λιγότερο δημοφιλές προϊόν είναι τα τρόφιμα, όπως για παράδειγμα τα κατεψυγμένα ψάρια, τα προμαγειρεμένα φαγητά, κονσέρβες κ.λπ. για την αγορά των οποίων αρκετοί καταναλωτές εξακολουθούν να στρέφονται σε επώνυμα είδη. Σύμφωνα με την έρευνα της Focus Bari, το 2023 ο μέσος όρος των προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας που αγοράζουν τακτικά τα νοικοκυριά από τα καταστήματα ανέρχεται σε 10,9 είδη από 9,9 το 2010 και περίπου 5,9 είδη 23 χρόνια πριν. Συνεπώς πλέον, η πλειοψηφία (74%) εκτιμά πως υπάρχει μεγαλύτερη ποικιλία σε προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας, όταν το 58% τασσόταν, πριν από 13 χρόνια, υπέρ αυτής της άποψης. Το 83% θεωρεί πως τα προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας είναι value for money, ποσοστό αυξημένο σε σύγκριση με το 2010, όταν το 64% τασσόταν υπέρ αυτής της άποψης. Ετσι, σχεδόν 7 στους 10 σήμερα θεωρούν πως τα προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας, σε περιορισμένα είδη έχουν εξίσου καλή ποιότητα με τα επώνυμα brands, με μόλις το 4% να έχει πλέον αρνητική γνώμη για τη συγκεκριμένη κατηγορία προϊόντων. Λίγο διαφορετική ήταν η εικόνα τα πρώτα χρόνια της οικονομικής κρίσης. Τότε, το ποσοστό όσων είχαν αρνητική γνώμη για τα private label διαμορφωνόταν στο 19%, ενώ αντίθετα, 1 στους 2 θεωρούσε πως έχουν αντίστοιχα καλή ποιότητα με τα επώνυμα brands. Πάντως, τα προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας φαίνεται πως για πολύ κόσμο αποτελούν είδη ανάγκης. Σύμφωνα με την έρευνα, 1 στους 2 θεωρεί αρκετά πιθανό να επέλεγε σήμερα επώνυμη μάρκα σε περίπτωση που την έβρισκε σε τιμή αντίστοιχη με εκείνη των προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας. Μάλιστα το 24% θεωρεί πολύ πιθανό να έκανε αυτή την επιλογή, εάν τα επώνυμα είδη είχαν αντίστοιχα χαμηλή τιμή.

Η ακρίβεια πιέζει και τις υπεραγορές

Μείωση κερδών και πωλήσεων για τις περισσότερες αλυσίδες το 2022 λόγω υψηλού πληθωρισμού

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Ενισχυμένους τζίρους, συμπίεση των κερδών ή ακόμη και ζημίες, εξαγορές και ανακατατάξεις στα μερίδια αγοράς είναι τα βασικά στοιχεία που άφησε το 2022 στον κλάδο των σούπερ μάρκετ, χρονιά στην οποία ο υψηλός πληθωρισμός και το υψηλό κόστος λειτουργίας –κυρίως το ενεργειακό– καθόρισαν σε σημαντικό βαθμό τις εξελίξεις. Καθοριστικό ρόλο διαδραμάτισαν και οι κρατικές παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση της ακρίβειας, καθώς αφενός λόγω του θεσμού του καλαθιού του νοικοκυριού πριμοδοτήθηκαν τα προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας και αφετέρου λόγω της επιβολής πλαφόν στο περιθώριο κέρδους συμπιέστηκαν και τα κέρδη –η άμεση συνέπεια– και περιορίστηκε η άσκηση διακριτικής εμπορικής πολιτικής από κάθε επιχείρηση.

Δεδομένου ότι τα δύο παραπάνω μέτρα αποδείχθηκαν κάτι παραπάνω από προσωρινά και η εφαρμογή τους θα συνεχιστεί τουλάχιστον μέχρι το τέλος του έτους –με την επανεκτίμηση για νέα παράταση να γίνεται περί τα μέσα Νοεμβρίου– και με δεδομένο ότι ο πληθωρισμός των τροφίμων και άλλων ειδών άμεσης κατανάλωσης νοικοκυριού καλά κρατεί, ο κλάδος των σούπερ μάρκετ και το 2023 επηρεάζεται από τις ειδικές συνθήκες. Ας σημειωθεί, δε, ότι με την τροπολογία που ψηφίστηκε πρόσφατα και προβλέπει τρία ακόμη μέτρα –ανακοίνωση ανατιμήσεων, επισήμανση προϊόντων με μόνιμη μείωση τιμής και υποβολή τιμοκαταλόγων για τα οπωροκηπευτικά– τα οποία προβλέπεται να ισχύσουν μέχρι τις 31 Μαΐου 2024, η αγορά και πάλι θα λειτουργεί υπό την επίδραση των παραπάνω παρεμβάσεων.

Ποιοι εμφανίζονται μέχρι στιγμής πιο ανθεκτικοί; Οσοι επένδυσαν σημαντικά στα προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας, διαθέτουν υπερκαταστήματα και αγόρασαν τζίρο μέσω της πραγματοποίησης εξαγορών. Σε ό,τι, πάντως, αφορά τα κέρδη, αυτά συμπιέστηκαν για τους περισσότερους. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ενωσης Σούπερ Μάρκετ Ελλάδος, η οποία παρουσιάστηκε επίσημα πριν από λίγες ημέρες, τα κέρδη προ φόρων των 10 μεγαλύτερων αλυσίδων της χώρας ως ποσοστό των πωλήσεών τους υποχώρησαν το 2022 σε 1,5% από 2,2% το 2021.

Οι αλυσίδες που επένδυσαν στην ιδιωτική ετικέτα και σε εξαγορές δείχνουν πιο ανθεκτικές στις πιέσεις.

Ο ηγέτης του κλάδου, και δη η αλυσίδα «Σκλαβενίτης», ενίσχυσε ακόμη περισσότερο τις πωλήσεις της το 2022, σημειώνοντας σχεδόν διπλάσιο ρυθμό ανάπτυξης από αυτόν της αγοράς (12% έναντι 6,3% που ήταν η αύξηση του τζίρου στον κλάδο το 2022, σύμφωνα με τα στοιχεία της NielsenIQ). Συγκεκριμένα, ο κύκλος εργασιών της μητρικής που αφορά τη δραστηριότητα της αλυσίδας στην Ελλάδα διαμορφώθηκε σε περίπου 3,7 δισ. ευρώ το 2022 από 3,3 δισ. ευρώ το 2021, ενώ τα κέρδη προ φόρων διαμορφώθηκαν σε 60,15 εκατ. ευρώ, καταγράφοντας μείωση 26,9% σε σύγκριση με το 2021, με την εταιρεία να αποδίδει την πτώση αυτή στο υψηλό ενεργειακό κόστος και στην απορρόφηση μέρους των ανατιμήσεων.

Η αλυσίδα δίνει ολοένα και μεγαλύτερη έμφαση στα προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας, έχοντας αναπτύξει 24 διαφορετικές μάρκες, ανάλογα με την κατηγορία, και πλέον πάνω από το 20% των πωλήσεών της προέρχεται από τα προϊόντα αυτά.

Κολλημένος για έναν ακόμη χρόνο στο επίπεδο του 1,9 δισ. ευρώ έμεινε ο τζίρος της «ΑΒ Βασιλόπουλος», τον οποίο σημειώνει τα τελευταία πέντε χρόνια – με εξαίρεση το 2020, που υπερέβη τα 2 δισ. ευρώ ένεκα της πανδημίας.

Η εταιρεία, αν και επενδύει εδώ και χρόνια στα προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας και ήταν μάλιστα αυτή που πρώτη έβαλε πολλά από αυτά στο καλάθι του νοικοκυριού, όχι μόνο δεν αύξησε τον τζίρο της, αλλά έκλεισε το 2022 με ζημίες. Η διοίκηση εκτιμά ότι φταίει η επικρατούσα αντίληψη πως είναι ακριβή αλυσίδα και θα επιχειρήσει το επόμενο διάστημα να επενδύσει ακόμη περισσότερο σε προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας και σε εκτεταμένες προωθητικές ενέργειες.

Από μέρίδα της αγοράς θεωρείται ότι η Lidl έχει εκτοπίσει την ΑΒ από τη δεύτερη θέση της αγοράς, κάτι, ωστόσο, που δεν μπορεί να επιβεβαιωθεί όσο η πρώτη δεν δημοσιεύει ισολογισμούς. Το βέβαιο είναι ότι η στροφή των καταναλωτών προς φθηνότερα προϊόντα ευνοεί τον hard discounter, ο οποίος, όπως επισημαίνουν αναλυτές της αγοράς, αποκτά ολοένα και πιο πιστή πελατεία.

Για τη Metro AEBE, το 2022 μάλλον θα πρέπει να θεωρηθεί επιτυχημένη χρονιά, καθώς η αλυσίδα έσπασε το φράγμα του 1,5 δισ. ευρώ σε τζίρο και τα κέρδη της ξεπέρασαν τα 28 εκατ. ευρώ. Η εταιρεία δίνει σημασία στην οργανική ανάπτυξη και στην καινοτομία, έχοντας απορρίψει μέχρι στιγμής προτάσεις για την εξαγορά τοπικών αλυσίδων.

Με τον τζίρο να παραμένει κάτω από το 1 δισ. ευρώ το 2022, η «Μασούτης» φιλοδοξεί ότι θα πετύχει τον παραπάνω στόχο το 2023, ενώ μέσα από τη δημιουργία του πρώτου υπερμάρκετ της στην Αττική εκτιμά πως τελικά θα αρχίσει να εδραιώνεται στην αγορά της πρωτεύουσας. Τον υψηλότερο ρυθμό ανάπτυξης, πάντως, πέτυχε το 2022 η ΑΝΕΔΗΚ Κρητικός, με τον τζίρο της φτάνει μια ανάσα από το μισό δισ. ευρώ, κάτι που σε μεγάλο βαθμό οφείλει στις αλλεπάλληλες εξαγορές περιφερειακών αλυσίδων.

Βασικά μεγέθη του κλάδου των σούπερ μάρκετ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ 2022

€15 δισ.	Κύκλος εργασιών
€2,4 δισ.	Απόδοση ΦΠΑ
100.000 εργαζόμενοι	Αμεση απασχόληση
3.800	Αριθμός καταστημάτων
€250 εκατ.	Ετήσιες επενδύσεις
€1,4 δισ.	Αμοιβές εργαζομένων
€0,6 δισ.	Εργοδοτικές εισφορές
3,8% της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας	Συμβολή στο ΑΕΠ

ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΩΝ ΕΞΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΩΝ ΑΛΥΣΙΔΩΝ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ 2022
Ποσά σε δισ. ευρώ

Δεν περιλαμβάνεται η Lidl Ελλάς διότι δεν δημοσιεύει ισολογισμό

	Ελληνικές Υπεραγορές Σκλαβενίτης	ΑΒ Βασιλόπουλος	METRO AEBE	ΜΑΣΟΥΤΗΣ	Πέντε (Γαλαξίας)	ΑΝΕΔΗΚ Κρητικός
	4,48	1,98	1,50	0,92	0,51	0,50
ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2022/2021	12,3%	0,76%	9,49%	6,5%	1,96%	18,6%

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

GoGordian REAL ESTATE

Go residential
ανακαλύψτε τη νέα σας στέγη!

Κατοικία 4 υπνοδωματίων στη Χρυσελεούσα, Στρόβολος

- Σε γωνιακό οικόπεδο με εμβαδόν 553τ.μ. και συνολική πρόσοψη 47μ. μόνο 150μ. από το Προεδρικό Μέγαρο και 200μ από τη λεωφόρο Στροβόλου.
- Εμβαδόν εσωτερικών χώρων 350τ.μ., υπόγειο 90τ.μ. και 30τ.μ. καλυμμένες βεράντες.
- Το ισόγειο αποτελείται από χωλ, σαλόνι με τζάκι, τραπεζαρία, κουζίνα, αποθήκη, πλυσταριό, γραφείο, εσωτερικό κήπο και καλυμμένες βεράντες.
- Ο πρώτος όροφος αποτελείται από τέσσερα υπνοδωμάτια και δύο μπάνια.
- Επιπλέον, υπάρχει σάουνα και τζακούζι
- Σοφίτα που αποτελείται από έναν ενιαίο χώρο.
- Το υπόγειο αποτελείται από καλυμμένο χώρο στάθμευσης.

Ref: 8790

Η ιδανική επενδυτική ευκαιρία!

7777 5656
www.gogordian.com

€650.000

«Ατμομηχανή» της απασχόλησης ο τουρισμός

Μειώθηκαν κατά 6,8% οι άνεργοι τον Σεπτέμβριο σε σχέση με τον Αύγουστο, λόγω διεύρυνσης της τουριστικής σεζόν

Των **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ** *και* **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Σημαντικότατη ώθηση στην απασχόληση δίνει η διεύρυνση της τουριστικής περιόδου στην Ελλάδα τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο, και σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία και τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο. Ο ελληνικός τουρισμός καταγράφει νέα ιστορικά ρεκόρ και αυξημένες πληρότητες σε όσα ξενοδοχεία μένουν ανοιχτά τον Οκτώβριο και τον Νοέμβριο, αλλά και στην πλειονότητα των ξενοδοχείων 12μηνης λειτουργίας. Αιχμή του δόρατος δεν είναι πλέον οι εποχικοί καλοκαιρινοί προορισμοί –που ούτως ή άλλως καταγράφουν και αυτοί ιστορικές επιδόσεις φέτος–, αλλά η πρωτεύουσα και η ευρύτερη περιφέρεια της Αττικής, όπως και η Θεσσαλονίκη.

Με αυτά τα δεδομένα, οι εισπράξεις φέτος αναμένεται να ξεπεράσουν τα 20 δισ. ευρώ σπάζοντας το ρεκόρ των 18,2 δισ. το τελευταίο πριν από την πανδημία έτος, το 2019. Σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, οι αφίξεις μη κατοίκων ταξιδιωτών κατά το φετινό οκτάμηνο (Ιανουάριος - Αύγουστος) αυξήθηκαν κατά 18,4% σε σχέση με πέρυσι, ενώ οι ταξιδιωτικές εισπράξεις διαμορφώθηκαν στα 14,66 δισ., αυξημένες κατά 15,3% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2022 και κατά 10,89% από το οκτάμηνο του 2019, οπότε και είχαν διαμορφωθεί στα 13,22 δισ. ευρώ.

Τα τουριστικά έσοδα αναμένεται να ξεπεράσουν τα 20 δισ. ευρώ φέτος, σπάζοντας το ρεκόρ των 18,2 δισ. ευρώ του 2019.

Αιχμή του δόρατος για τον τουρισμό δεν είναι πλέον οι εποχικοί καλοκαιρινοί προορισμοί, που ούτως ή άλλως καταγράφουν ιστορικές επιδόσεις, αλλά η πρωτεύουσα και η ευρύτερη περιφέρεια της Αττικής, όπως και η Θεσσαλονίκη.

Στην επέκταση της τουριστικής περιόδου οφείλεται και το γεγονός πως οι εγγεγραμμένοι άνεργοι τον Σεπτέμβριο ήταν μειωμένοι σε σχέση με τον Αύγουστο, καθώς οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε κλάδους σχετικούς με τη φιλοξενία δεν έκαναν απολύσεις, ενώ τα ιδιωτικά εκπαιδευτήρια προχώρησαν στις συνήθεις τέτοια εποχή προσλήψεις δασκάλων και καθηγητών. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης, ο αριθμός των εγγεγραμμένων ανέργων παρουσίασε μείωση της τάξης του 6,8% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα Αύγουστο. Αλλά και σε ετήσια βάση, οι εγγεγραμμένοι άνεργοι μειώθηκαν επίσης σημαντικά, κατά 5,9%. Τα άκρως ενθαρρυντικά αυτά στοιχεία συνηγορούν υπέρ της άποψης που επικρατεί πλέον στο οικονομικό επιτελείο, ότι η ανεργία θα μειωθεί περαιτέρω τους επόμενους μήνες. Στη μείωση του Σεπτεμβρίου, όσον αφορά τα στοιχεία της ΔΥΠΑ, πρέπει να προστεθεί η συμβολή των μαζικών προσλήψεων ιδιωτικών εκπαιδευτικών κατά την έναρξη της σχολικής περιόδου. Η εποχικότητα, άλλωστε, χαρακτηρίζει απόλυτα την ελληνική αγορά εργασίας, είτε πρόκειται για τον κλάδο του τουρισμού - επισιτισμού είτε για την ιδιωτική εκπαίδευση.

Αναλυτικά, η έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς και οι μαζικές προσλήψεις εκπαιδευτικών, η εντυπωσιακή πορεία των στοιχείων για τον τουρισμό σε συνδυασμό και με την επέκταση της τουριστικής περιόδου στη χώρα μας είχαν ως αποτέλεσμα την περαιτέρω υποχώρηση του αριθμού των εγγεγραμμένων ανέργων στη ΔΥΠΑ σε 836.713 άτομα, μειωμένου κατά 52.752 άτομα ή 5,9% σε σχέση με ένα χρόνο πριν, και κατά 60.830 άτομα ή 6,8% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα Αύγουστο.

Ο αριθμός των επιδοτουμένων για τον μήνα Σεπτέμβριο 2023 ανήλθε σε 181.080 άτομα καταγράφοντας αύξηση κατά 5.648 άτομα (3,2%) σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους, Σεπτέμβριο 2022, και αύξηση κατά 36.660 άτομα (25,4%) σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, Αύγουστο 2023.

Το μεγάλο «αγκάθι»

Οσο για τον αριθμό των μακροχρόνια ανέργων, παρέμεινε σε δραματικά υψηλά επίπεδα, καθώς σχεδόν 6 στους 10 ανέργους και συγκεκριμένα 488.714 άτομα σε σύνολο 836.713 εγγεγραμμένων στο μητρώο της ΔΥΠΑ τον Σεπτέμβριο, ήτοι το 58,4%, παραμένουν εκτός αγοράς εργασίας περισσότερο από 12 μήνες. Οι άνδρες ανέρχονται σε 278.803 άτομα (ποσοστό 33,3%) και οι γυναίκες σε 557.910 άτομα (ποσοστό 66,7%), ενώ όσον αφορά την ηλικιακή διάρθρωση των ανέργων τα στοιχεία δείχνουν πως η κατηγορία 30-44 ετών συγκεντρώνει τον μεγαλύτερο αριθμό εγγεγραμμένων μεταξύ των ηλικιακών κατηγοριών, ο οποίος ανέρχεται σε 274.299 άτομα (ποσοστό 32,8%). Αντίστοιχα, όσον αφορά το εκπαιδευτικό επίπεδο, αυτό της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης συγκεντρώνει τον μεγαλύτερο αριθμό ανέργων και συγκεκριμένα 386.709 άτομα (ποσοστό 46,2%).

Τέλος, μεταξύ των περιφερειών της χώρας, η Περιφέρεια Αττικής και η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας καταγράφουν τον μεγαλύτερο αριθμό εγγεγραμμένων ανέργων, ο οποίος ανέρχεται σε 297.677 άτομα (ποσοστό 35,6%) και 169.837 άτομα (ποσοστό 20,3%), αντίστοιχα. Από το σύνολο των επιδοτούμενων ανέργων (181.080 άτομα), οι 173.226 (ποσοστό 95,7%) προέρχονται από κοινές επιχειρήσεις και οι 7.854 (ποσοστό 4,3%) είναι εποχικοί τουριστικών επαγγελμάτων. Οι άνδρες ανέρχονται σε 57.534 (ποσοστό 31,8%) και οι γυναίκες σε 123.546 (ποσοστό 68,2%). Αναλυτικότερα, οι 137.870 (ποσοστό 76,1%) προέρχονται από επιχειρήσεις, 1.635 (ποσοστό 0,9%) είναι οικοδόμοι, 7.854 (ποσοστό 4,3%) είναι εποχικοί τουριστικών επαγγελμάτων, 1.055 (ποσοστό 0,6%) είναι εποχικοί λοιποί (αγροτικά), 32.284 (ποσοστό 17,8%) είναι εκπαιδευτικοί και 382 (ποσοστό 0,2%) είναι από άλλους κλάδους.

Στο στόχαστρο τα τιμολόγια των πολυεθνικών

Το παράδοξο ίδια προϊόντα σε Ελλάδα και Ε.Ε. να είναι ακριβότερα στη χώρα μας εξετάζουν οι αρμόδιες αρχές

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Ερευνες σε πολυεθνικές εταιρείες οι οποίες κατέχουν δεσπόζουσα θέση στην ελληνική αγορά δρομολογεί η Επιτροπή Ανταγωνισμού –κάποιες, σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες της «Καθημερινής», είναι ήδη σε εξέλιξη– προκειμένου να διαπιστωθούν φαινόμενα τιμολόγησης που δημιουργούν διακρίσεις σε όμοια προϊόντα.

Την ίδια ώρα, οι υπηρεσίες του υπουργείου Ανάπτυξης οι οποίες ελέγχουν έτσι κι αλλιώς τις εταιρείες προκειμένου να διαπιστώνουν εάν τηρείται η διάταξη περί πλαφόν στο περιθώριο κέρδους, θα δώσουν έμφαση σε ορισμένες κατηγορίες προϊόντων όπου έχουν μεγάλα μερίδια αγοράς πολυεθνικοί κολοσσοί, ελέγχοντας εντατικά τα κοστολογικά στοιχεία. Σε περίπτωση, μάλιστα, που προκύπτει ότι στην Ελλάδα οι πολυεθνικές τιμολογούν ακριβότερα τα προϊόντα τους σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, θα ζητείται να το αιτιολογήσουν με ακόμη περισσότερες λεπτομέρειες, εάν δηλαδή η υψηλότερη τιμή αποδίδεται στο ότι πρόκειται για προϊόν με διαφορετική σύσταση - σύνθεση. Η παραβίαση του πλαφόν περί περιθωρίου κέρδους σημαίνει φυσικά επιβολή προστίμων και δεν αποκλείεται σύντομα να δούμε σχετικές ανακοινώσεις από το υπουργείο Ανάπτυξης που θα αφορούν πολυεθνικούς ομίλους.

Το προσεχές διάστημα η Επιτροπή Ανταγωνισμού θα δημοσιοποιήσει συγκριτικές έρευνες.

Οι έρευνες της Επιτροπής Ανταγωνισμού στόχο έχουν κατ' αρχάς να ενημερώσουν τους καταναλωτές και –γιατί όχι;– να προκαλέσουν, μέσω ουσιαστικά της αρνητικής διαφήμισης, μείωση των τιμών από τις εταιρείες.

Το παράδειγμα αποτελεί η δημοσιοποίηση από την Επιτροπή Ανταγωνισμού έρευνας τιμών σε απορρυπαντικά ρούχων των εταιρειών Unilever και Procter & Gamble. Από την έρευνα προκύπτει ότι τα προϊόντα των δύο παραπάνω εταιρειών πωλούνται στην Ελλάδα κατά 113,92% έως 361% ακριβότερα σε σύγκριση με τη φθηνότερη χώρα στην Ε.Ε. που είναι η Ιρλανδία, με φθηνές επίσης χώρες –με βάση και την αγοραστική δύναμη– τη Σουηδία και τη Γερμανία.

Επιπλέον, η έρευνα έδειξε ότι στην Ελλάδα τα απορρυπαντικά πωλούνται σε υψηλές τιμές ανεξαρτήτως του μεγέθους της συσκευασίας, ενώ πωλούνται ακριβότερα και από ό,τι στην Κύπρο παρά το γεγονός ότι η δεύτερη βρίσκεται πιο μακριά από τον τόπο παραγωγής και η αγοραστική δύναμη είναι μεγαλύτερη. Ως εκ θαύματος, περίπου μία εβδομάδα μετά τη δημοσιοποίηση της έρευνας τιμών της ΕπΑντ, στα απορρυπαντικά ρούχων των δύο εταιρειών και μάλιστα σε αυτά τα οποία αφορούσε η έρευνα (κάψουλες και σκόνη πλυντηρίου) υπήρχαν εκτεταμένες προσφορές. Ανεπισήμως οι δύο εταιρείες υποστήριξαν ότι τα απορρυπαντικά που πωλούνται στην Ελλάδα είναι διαφορετικά και κυρίως είναι καλύτερης ποιότητας από αυτά που πωλούνται στο εξωτερικό, κάτι που οδηγεί και σε υψηλότερη τιμή.

Προς τα τέλη του τρέχοντος έτους αναμένεται η δημοσιοποίηση ανάλογων ερευνών με σύγκριση τιμών και σε άλλα προϊόντα, με αρμόδιες πηγές να επισημαίνουν ότι με βάση τις επιχειρησιακές δυνατότητες που υπάρχουν μπορεί να γίνεται τέτοιος έλεγχος σε περίπου 3 προϊόντα ανά τετράμηνο. Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον αναμένεται σχετική έρευνα της ΕπΑντ για τις τιμές του βρεφικού γάλακτος, κατηγορία στην οποία οι πολυεθνικοί όμιλοι έχουν ισχυρότατη παρουσία, με μόνο μία ελληνική βιομηχανία να έχει εδώ και χρόνια δραστηριότητα σε αυτή.

Αρμόδιες πηγές του υπουργείου Ανάπτυξης, πάντως, επισημαίνουν ότι πέραν της ισχύουσας διάταξης περί πλαφόν στο περιθώριο κέρδους, μέσω της οποίας εμμέσως μπορούν να ελεγχθούν τα φαινόμενα υπερβολικής τιμολόγησης των προϊόντων των πολυεθνικών στην Ελλάδα, το νομικό οπλοστάσιο είναι αρκετά πλούσιο για τη θεσμοθέτηση και άλλων σχετικών ρυθμίσεων.

Υπενθυμίζεται ότι το θέμα της διαφορετικής τιμολόγησης σε Ελλάδα και άλλες χώρες βρέθηκε έντονα στο προσκήνιο και κατά την προηγούμενη μεγάλη πληθωριστική κρίση, αυτή του 2008, με τον όρο transfer pricing, που αφορούσε τις ενδοομιλικές συναλλαγές μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων, να κάνει την εμφάνισή του. Η νομοθεσία για τις ενδοομιλικές συναλλαγές εισήχθη στην Ελλάδα μόλις το 2008 με τον νόμο 3728/2008 από τον τότε υπουργό Ανάπτυξης Χρ. Φώλια. Λίγους μήνες μετά, ακολούθησε δεύτερος νόμος, ο 3775/2009, για τις αρμοδιότητες του υπουργείου Οικονομικών επί του ελέγχου των ενδοομιλικών συναλλαγών, καθώς πρόκειται κυρίως για φορολογικό ζήτημα. Αν και οι πολυεθνικές υπέβαλαν τους λεγόμενους φακέλους τεκμηρίωσης, τα πρώτα αποτελέσματα από τους ελέγχους προέκυψαν το 2012.

Οι συνηθέστερες πρακτικές που ακολουθούνται για να ανεβάζουν το κόστος των πωλούμενων στην Ελλάδα προϊόντων, ειδικά όταν η θυγατρική στην Ελλάδα είναι εμπορική μόνο εταιρεία και όχι παραγωγική, είναι οι ακόλουθες:

- Οι μητρικές επιβάλλουν στις θυγατρικές τους πολύ υψηλά δικαιώματα χρήσης των σημάτων (royalties).
- Οι θυγατρικές αγοράζουν από τις μητρικές σε υψηλές τιμές προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας.
- Οι μητρικές δανείζουν με πολύ υψηλά επιτόκια.

Η απόφαση της Κομισιόν για τις μπανάνες

«Εάν οι μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες νομίζουν ότι η Ελλάδα είναι καμία μπανανία στην οποία μπορούν να πουλάνε τα ίδια προϊόντα σε πολύ ακριβότερες τιμές, χωρίς να μας δικαιολογούν την αύξηση του κόστους, είναι βαθιά νυχτωμένοι». Αυτά είπε ο πρωθυπουργός το βράδυ της Τετάρτης σε συνέντευξή του στον τηλεοπτικό σταθμό ΑΝΤ1, αναφερόμενος στο φαινόμενο που έχει παρατηρηθεί στην Ελλάδα της πώλησης από πολυεθνικές εταιρείες των ίδιων προϊόντων σε υψηλότερες τιμές από όσο τα πωλούν σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Η πλέον γνωστή υπόθεση στην ευρωπαϊκή νομολογία, και ουσιαστικά η πρώτη υπόθεση που έθεσε το ζήτημα της γεωγραφικής διάκρισης τιμών, αφορά την πώληση –διαβολική σύμπτωση θα έλεγε κάποιος– μπανανών σε διαφορετικές τιμές. Πρόκειται για την περίφημη απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 1975 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά της αμερικανικής United Brands, η οποία εμπορευόταν στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) τις μπανάνες Chiqita. Αυτό που είχε διαπιστώσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ήταν ότι η United Brands πωλούσε ακριβώς τις ίδιες μπανάνες έως και 54% ακριβότερα στους πελάτες της στο Βέλγιο, στην Ολλανδία και στο Λουξεμβούργο σε σύγκριση με τη Γερμανία, ενώ ακόμη μεγαλύτερη ήταν η απόκλιση σε σχέση με την τιμή πώλησης στην Ιρλανδία.

Συγκεκριμένα, είχε ζητήσει από τους πελάτες της στο Βέλγιο τιμή ανά κιβώτιο κατά 80% υψηλότερη από αυτή στην Ιρλανδία. Οπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στη σχετική απόφαση, οι μπανάνες εκφορτώνονταν στα λιμάνια του Ρότερνταμ (Ολλανδία) και του Μπρέμερχαβεν (Γερμανία) με το ίδιο κόστος.

Η Tetra Pak

Εμβληματική υπόθεση στην κατηγορία της γεωγραφικής διάκρισης τιμών είναι και αυτή που αφορά την Tetra Pak. Με απόφασή της το 1991 –η οποία στην ουσία επικυρώθηκε και στο Γενικό Δικαστήριο της Ε.Ε. το 1994– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έκρινε ότι η γνωστή εταιρεία συσκευασιών πωλούσε σε διαφορετικές τιμές τα προϊόντα της στις διάφορες χώρες και επίσης πωλούσε κάτω του κόστους στην Ιταλία, με σκοπό να εξοβελίσει τους ανταγωνιστές της.

Οι αποκλίσεις από τις τιμές στην Ιταλία έφταναν ακόμη και στο 67%. Το ίδιο συνέβαινε και με τις τιμές πώλησης των μηχανών της Tetra Pak, τιμές που στην Ελλάδα ήταν υψηλότερες έως και 69% σε σύγκριση με την Ιταλία.

ΤΑ ΒΟΥΝΑ ΜΑΣ

Πάρνηθα

ΚΥΡΙΑΚΗ

29/10

Ένας πρωτότυπος συλλεκτικός τόμος για το βουνό που δίνει ζωή στην Αθήνα

Η φύση, η ιστορία, οι άνθρωποι και το μεγάλο στοίχημα της σωτηρίας του

Ισχυρή άνοδος στο Χρηματιστήριο με ράλι για τη μετοχή της Alpha Bank

Ο τίτλος της τράπεζας ενισχύθηκε 12,44% – Κέρδη 1,95% για τον Γενικό Δείκτη

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Με ισχυρή ώθηση από το ράλι της μετοχής της Alpha Bank, το Χρηματιστήριο Αθηνών κατάφερε να κάνει τη διαφορά καταγράφοντας σημαντικά κέρδη, σε μια ημέρα που οι κινήσεις στις ευρωπαϊκές αγορές ήταν επιφυλακτικές έπειτα από τα νέα στοιχεία στο μέτωπο της οικονομίας. Με «όπλο» τις πολύ θετικές εκθέσεις διεθνών επενδυτικών οίκων για τα οφέλη που θα έχει η συμφωνία της ελληνικής συστημικής τράπεζας με την ιταλική UniCredit τόσο για την ίδια την Alpha όσο και για τους μετόχους της, και στον απόηχο της αναβάθμισης της Ελλάδας από την S&P, στηρίχθηκε η άνοδος του Γενικού Δείκτη στα πρόθυρα των 1.200 μονάδων.

Μάλιστα, ο οίκος αξιολόγησης S&P χαρακτήρισε το deal Alpha Bank - UniCredit «ορόσημο» για το σύνολο του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος. Οπως τόνισε, η UniCredit είναι η πρώτη μεγάλη ευρωπαϊκή τράπεζα που υπέγραψε στρατηγική συνεργασία με μια από τις κορυφαίες ελληνικές τράπεζες εδώ και περισσότερο από μία δεκαετία και αποτελεί θετική εξέλιξη στο πλαίσιο του συνεχιζόμενου μετασχηματισμού του χρηματοπιστωτικού τομέα της Ελλάδας.

Καταλύτη στην άνοδο του Χ.Α. αποτέλεσε και το ράλι στα ελληνικά ομόλογα, το οποίο, όπως υπογραμμίζουν εγχώριοι αναλυτές, είναι απολύτως υποστηρικτικό για τις αποτιμήσεις των ελληνικών μετοχών. Η απόδοση του ελληνικού 10ετούς υποχώρησε κατά σχεδόν 4% και στο 4,18%, με το spread να μειώνεται στις 136 μονάδες βάσης, έπειτα από τη γενικότερη στροφή των επενδυτών στην αγορά ομολόγων που προκάλεσε η ανακοίνωση των προκαταρκτικών στοιχείων για τους δείκτες PMI στην Ευρωζώνη. Τα στοιχεία έδειξαν απρόσμενη «βουτιά» στη μεταποίηση, εντείνοντας τους φόβους για ύφεση στην περιοχή. Αυτό κάνει τις αγορές

Καταλύτη στην άνοδο του Χ.Α. αποτέλεσε και το ράλι στα ελληνικά ομόλογα, το οποίο, όπως υπογραμμίζουν εγχώριοι αναλυτές, είναι απολύτως υποστηρικτικό για τις αποτιμήσεις των ελληνικών μετοχών.

Η αγορά έκλεισε στις 1.196,56 μονάδες, ενώ ο τζίρος ανήλθε στα 114,13 εκατ. ευρώ.

να αμφισβητήσουν το κατά πόσον μπορεί να ισχύσει το... μότο της ΕΚΤ ότι τα επιτόκια θα παραμείνουν σε υψηλά επίπεδα για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Σημειώνεται πως η απόδοση του ελληνικού 10ετούς πλησίασε χθες και άλλο την απόδοση του ισπανικού 10ετούς, και απέχει πλέον μόλις 26 μ.β., ενώ σε σχέση με την Ιταλία είναι 62 μ.β. χαμηλότερη.

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με κέρδη 1,95% στις 1.196,56 μονάδες, ενώ ο τζίρος ανήλθε στα 114,13 εκατ. ευρώ. Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης έκλεισε με άνοδο 2,51% στις 2.955,24 μονάδες, με κέρδη 0,85% έκλεισε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης στις 1.907,95 μονάδες, ενώ ο τραπεζικός δείκτης κατέγραψε άλμα 4,43% στις 981,18 μονάδες. Στα blue chips ξεχώρισε το ράλι 12,44% της Alpha Bank, ακολούθησαν στο +4,16% η Aegean και στο +3,09% η ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ, ενώ κέρδη άνω του 2% σημείωσαν Εθνική Τράπεζα, Βιοχάλκο, ΔΕΗ, ΕΥΔΑΠ, Coca-Cola, Jumbo, Mytilineos, ΟΠΑΠ, Lamda Development και Σαράντης. Τρεις τίτλοι έκλεισαν πτωτικά, οι ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (-1,36%), Autohellas (-1,09%) και ΟΤΕ (-0,91%).

Η «ύφεση» έφερε κέρδη στις ευρωπαϊκές αγορές

Οι ευρωπαϊκές αγορές διέκοψαν χθες την πτωτική πορεία των τελευταίων ημερών και έκλεισαν όλες με κέρδη. Αιτία ήταν τα δυσοίωνα στοιχεία που φέρουν την οικονομία της Ευρωζώνης στα πρόθυρα ύφεσης, καθώς ενίσχυσαν την πεποίθηση της αγοράς ότι η ΕΚΤ θα «παγώσει» τα επιτόκια στα υφιστάμενα επίπεδα στη συνεδρίασή της αυτή την εβδομάδα στην Αθήνα.

Τα στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα η S&P Global φέρουν την οικονομική δραστηριότητα να συρρικνώνεται τόσο στον μεταποιητικό τομέα όσο και στον τομέα των υπηρεσιών της Ευρωζώνης. Ειδικότερα, στις δύο μεγαλύτερες οικονομίες της Ευρωζώνης, Γερμανία και Γαλλία, η εικόνα επιδεινώνεται τον Οκτώβριο σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα.

Ομοίως στη Βρετανία ο τομέας των υπηρεσιών εξακολουθεί να συρρικνώνεται. Αντίστοιχες εκτιμήσεις επικρατούν, άλλωστε, σε ό,τι αφορά τα επιτόκια της Τράπεζας της Αγγλίας. Παράλληλα όμως, και παρά τις αντοχές της αμερικανικής οικονομίας, ανάλογη στάση αναμένεται και από πλευράς Fed σε ό,τι αφορά τα επίπεδα των επιτοκίων. Εχει πλέον γενικευθεί η προσδοκία των επενδυτών πως οι μεγάλες κεντρικές τράπεζες θα διατηρήσουν τα επιτόκια στα υφιστάμενα επίπεδα και θα αποφύγουν περαιτέρω σκλήρυνση της νομισματικής πολιτικής τους. Ετσι ο πανευρωπαϊκός δείκτης Eurostoxx 600 έκλεισε με κέρδη 0,41%, ο FTSE 100 του Λονδίνου με κέρδη 0,20%, ο Xetra DAX της Φρανκφούρτης με κέρδη 0,54% και ο CAC 40 του Παρισιού με κέρδη 0,63%.

Στο μεταξύ σημειώθηκαν αποκλιμάκωση των αποδόσεων των κρατικών ομολόγων και υποχώρηση της τιμής του χρυσού. Η τιμή του πολυτιμότερου των μετάλλων κυμαινόταν το βράδυ στα 1.976,70 δολ. η ουγγιά υποχωρώντας κατά 0,56% και οι αναλυτές

Οι τιμές του πετρελαίου υποχώρησαν χθες κάτω από τα 84 δολ. το βαρέλι καθώς οι εξελίξεις στη Μέση Ανατολή δημιούργησαν αισιοδοξία πως η σύγκρουση δεν πρόκειται να διευρυνθεί, τουλάχιστον προς το παρόν.

Τα δυσοίωνα στοιχεία για την Ευρωζώνη ενίσχυσαν την πεποίθηση της αγοράς ότι η ΕΚΤ θα διατηρήσει αμετάβλητα τα επιτόκια.

του κλάδου προβλέπουν περαιτέρω υποχώρηση ίσως κάτω από τα 1.950 δολ. η ουγγιά.

Σε ό,τι αφορά τις τιμές του πετρελαίου που είχαν πάρει την ανιούσα εν μέσω ανησυχίας για τις επιπτώσεις του πολέμου του Ισραήλ με τη Χαμάς, χθες υποχώρησαν κάτω από τα 84 δολ. το βαρέλι, καθώς οι εξελίξεις καλλιέργησαν αισιοδοξία πως η σύγκρουση δεν πρόκειται να διευρυνθεί, τουλάχιστον προς το παρόν. Ετσι το αργό Δυτικού Τέξας κυμαινόταν το βράδυ στα 83,47 δολ. το βαρέλι σημειώνοντας πτώση 2,36% και το Brent στο 88,07 δολ. το βαρέλι με πτώση 2%.

BLOOMBERG, REUTERS

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη

(Σε δολάρια)

Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%
3M COMPANY/d	89,71	4,8014
ALCOA CORP/d	23,53	0,5126
ALTRIA GROUP/d	42,5475	0,991
AMAZON COM/d	127,51	0,7506
AMER EXPRESS C/d	144,8	0,1452
AMER INTL GROU/d	59,75	1,3055
AMGEN/d	276,13	1,1243
APPLE INC/d	172,77	-0,1329
BANK OF AMERIC/d	25,585	0,0587
BAXTER INTL IN/d	32,67	-0,5479
BOEING CO/d	182,61	0,8728
BRISTOL MYERS /d	56,16	0,2857
CAMPBELL SOUP /d	39,7844	0,6945
CATERPILLAR IN/d	250,2802	1,1969
THE CIGNA GP O/d	304,63	1,1892
CHEVRON/d	157,93	-1,7115
CISCO SYSTEMS/d	52,785	1,1207
CITIGROUP/d	38,9471	0,1468
CERVECERIAS/d	11,15	2,1062
COCA-COLA CO/d	55,7699	3,1248
COLGATE PALMOL/d	72,7	1,0283
DANAOS CORP/d	66,02	0,2582
DIANA SHIPPING/d	3,34	2,7692
DOW INC/d	49,58	2,7778
DUPONT DE NMOU/d	73,22	1,3005
GLBL X EM MR E/d	23,49	0,9888
ENTERGY CP/d	92,86	2,1337
EXXON MOBIL/d	108,7996	-0,5942
FEDEX CORP/d	242,12	1,7439
FORD MOTOR CO/d	11,42	-0,5226
INTL BUS MACHI/d	137,49	0,8139
GENERAL DYNAMI/d	233,14	-0,03
GENERAL ELEC C/d	113,35	6,2424
GOLDM SACHS GR/d	300,38	0,3877
HALLIBURTON CO/d	40,655	-2,389
HARTFORD FINL/d	70,135	0,8992
HP INC/d	26,045	0,6376
HOME DEPOT INC/d	283,16	-0,67
INTEL CORP/d	34,3799	1,5654
JOHNSON JOHNSO/d	151,018	-0,2457
JPMORGAN CHASE/d	141,63	0,4468
LAZARD/d	28,81	2,0546
MCDONALD'S COR/d	256,85	0,8243
MERCK & CO/d	103,21	-0,1355
MICROSOFT CP/d	330,55	0,3735
3M COMPANY/d	89,71	4,8014
MORGAN STANLEY/d	71,66	-0,0558
NIKE INC CL B/d	105,1	2,2274
NORFOLK SOUTHE/d	195,15	-0,8888
PFIZER INC/d	30,415	-1,3781
PROCTER & GAMB/d	149,6	0,9787
ROCKWELL AUTOM/d	265,57	-0,4797
SCHLUMBERGER L/d	57,545	-2,2009
SOUTHERN/d	66,36	1,4214
STEALTHGAS/d	5,105	0,098
TSAKOS ENERGY/d	21,34	2,7938
UNISYS CORP/d	2,975	7,4007
UNITEDHEALTH G/d	524,76	0,6116
US BANCORP/d	31,43	0,5438
VERIZON COMMS/d	34,09	8,6015
WALT DISNEY CO/d	82,325	-0,9326
WELLS FARGO & /d	39,405	-0,19
WALMART INC/d	162,84	1,1366

London/Λονδίνο

(Σε πένες)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ANGLO AMERICAN/d	2052,5	1,846
A.B.FOOD/d	1954,5	0,154
ADMIRAL GRP/d	2447	0,575
ASHTEAD GRP./d	4660	-0,85
ANTOFAGASTA/d	1312,39623	2,39
AVIVA/d	393,28347	-0,605
ASTRAZENECA/d	10264	3,347
BABCOCK INTL/d	394,11128	-0,856
BAE SYS./d	1072,0755	0,89
BARCLAYS/d	135,6734	-6,526
BR.AMER.TOB./d	2434,5	-0,265
BARRATT DEVEL./d	398,96	0,301
BERKELEY GP.HL/d	4008	0,301
BR.LAND/d	297,58256	-0,436
BUNZL/d	2795,77262	-3,946
BP/d	533,65	0,413
BURBERRY GRP/d	1730,6591	-0,318
BT GROUP/d	112,5	1,4
COCACOLA HBC A/d	2141,49506	0,895
CARNIVAL/d	842,2	2,046
CENTRICA/d	158	2,036
COMPASS GROUP/d	2027,03504	-0,926
CAPITA GROUP/d	16,72	-2,642
CRH/d	4511	0,58
DCC/d	4442,06893	-0,315
DIAGEO/d	3116,5	1,102
DIRECT LINE/d	157,9	-1,466
EXPERIAN/d	2411	-10,272
EASYJET/d	367,1	0,192
FRESNILLO/d	531	0,723
GLENCORE/d	435	1,353
GSK/d	1468,8	0,52
HIKMA/d	1950,73	-0,102
HAMMERSON/d	22,62	-0,704
HARGREAVES LAN/d	687,4	-0,69
HSBC HLDGS.UK/d	613,1	0,049
INTL CONSOL AI/d	141,5	0,106
INTERCON. HOTE/d	5858	1,77
3I GRP./d	1996	-1,848
IMP.BRANDS/d	1709,8023	0,466
INTERTEK GROUP/d	3981	-1,139
ITV/d	64,1	-0,713
JOHNSON MATTHE/d	1471,5	0,034
KINGFISHER/d	202,1	-0,931
LAND SECS./d	570	-0,105
LEGAL&GEN./d	208,5	-1,153
LLOYDS GRP./d	40,575	-2,028
MARKS & SP./d	11637	0,184
MONDI/d	1268,5	1,923
NATIONAL GRID/d	967,4	1,275
NEXT/d	6922	-0,431
PRUDENTIAL/d	822,64167	0,482
PERSIMMON/d	971,2	-0,144
PEARSON/d	912,6	1,153
RELX/d	2831	-0,841
RIO TINTO/d	4961	3,466
ROLLS-ROYCE HL/d	205,01821	0,442
SAINSBURY(J)/d	252,7	-1,058
SCHRODERS/d	367,9	-0,836
SAGE GRP./d	950,8	-0,168
ST.JAMES'S PLA/d	618,4	-3,015
SMITHS GROUP/d	1543,09	0,097
SMITH&NEPHEW/d	917,2	-0,736
SSE/d	1595,5	1,883
STAND.CHART./d	705,8001	-1,143
SEVERN TRENT/d	2580,31378	2,348
TRAVIS PERKINS/d	726,2	-0,927
TESCO/d	272,5	0,221
TUI AG/d	420	3,964
TAYLOR WIMPEY/d	105,95	1,722
UNILEVER/d	3978,5	-0,075
UTD. UTILITIES/d	1037,5	2,569
VODAFONE GRP/d	75,43698	0,829
WPP/d	697,2	0
WHITBREAD/d	3302	0,122

Zurich/Ζυρίχη

(Σε ελβ. Φρ.)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ABB LTD N/d	29,61	-0,94
RICHEMONT N/d	108	2,08
GEBERIT N1/d	417,9	-0,38
NOVARTIS N/d	85,11	0,72
ROCHE HOLDING /d	237,2	-0,15
SGS N/d	75,1	-0,19
SWATCH GROUP I/d	231,7	2,12
ADECCO N/d	33,94	0,06
JULIUS BAER N/d	54,28	-0,29
GIVAUDAN N/d	2824	-0,63
NESTLE SA/d	98,04	0,35
TRANSOCEAN N/d	0	0
SWISSCOM N/d	534,8	0,19
SWISS RE N/d	96,7	1,24
UBS GROUP N/d	21,2	-0,19
ZURICH INSURAN/d	420	0,72

Frankfurt/Φρανκφούρτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ADIDAS N/d	172,02	3,02
ALLIANZ SE/d	218,15	0,35
BASF SE/d	40,95	0,03
BAY MOT WERKE/d	92,51	-0,8
BEIERSDORF/d	122,1	0,2
BAYER N AG/d	41,285	0,3
COMMERZBANK/d	10,05	-0,165
CONTINENTAL AG/d	60,22	-0,38
DEUTSCHE BANK /d	9,501	-0,113
DT BOERSE N/d	155,35	-1,6
DT LUFTHANSA A/d	6,682	-0,021
DT TELEKOM N/d	20,215	0,03
E.ON SE NA/d	11,095	0,17
FRESENIUS MEDI/d	32,73	0,06
FRESENIUS SE/d	25,18	-0,12
HEIDELBERG MAT/d	67,46	-0,04
HENKEL AG&CO V/d	67,1	0,16
INFINEON TECH /d	29,07	-0,01
K+S AG NA/d	16,06	-0,205
MERCK KGAA/d	146,7	1,85
MUENCH. RUECK /d	374,6	2,5
RWE AG/d	35,07	1,08
THYSSENKRUPP A/d	6,442	-0,032
VOLKSWAGEN VZ/d	101,78	-0,46
VONOVIA SE/d	20,58	0,42
SIEMENS N/d	127,44	-0,26
SAP SE/d	125,76	1,84

Amsterdam/Αμστερνταμ

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AALBERTS/d	30,04	-0,6
AEGON/d	4,462	0,52
ABN AMRO BANK/d	12,66	-0,39
AKZO NOBEL/d	64,14	0,75
ARCELORMITTAL/d	20,77	0,61
ASML HOLDING/d	562,6	1,81
GALAPAGOS/d	32,02	-2,35
HEINEKEN/d	84,38	1,71
ING GROEP/d	12,046	-0,64
KPN KON/d	3,11	-0,1
NN GROUP/d	29,8	0,78
IMCD/d	113,65	1,11
RANDSTAD/d	48,69	1,67
RELX/d	32,52	-0,76
VOPAK/d	31,22	2,09
WOLTERS KLUWER/d	119,5	-0,29

Milano/Μιλάνο

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
A2A SPA/d	1,73	1,70
AZIMUT HLDG/d	19,59	19,63
ENEL/d	5,77	5,70
ENI/d	15,41	15,44
GENERALI ASS/d	18,39	18,35
GEOX/d	0,70	0,70
INTESA SANPAOL/d	2,3615	-0,51
MEDIOBANCA/d	11,16	11,16
RCS MEDIAGROUP/d	0,70	0,70
PRYSMIAN/d	34,62	34,86
SNAM/d	4,39	4,37
TELECOM ITALIA/d	0,25	0,25
TENARIS/d	15,44	15,40
TERNA/d	7,28	7,21
UNICREDIT/d	22,995	1,34

Tokyo/Τόκιο

(Σε γιέν)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AJINOMOTO/d	**5610**	**0,9**
ASAHI GROUP HL/d	5337	0,7
ASTELLAS PHARM/d	1956,5	1,19
BRIDGESTONE CO/d	5713	-0,68
CANON INC/d	3634	-1,01
CASIO COMPUTER/d	1185,5	0,3
CITIZEN WATCH/d	875	0,23
CREDIT SAISON/d	2203	-0,74
DAIWA SEC GROU/d	844,9	-0,48
SUBARU/d	2657,5	-0,37
FUJIFILM HOLDI/d	8340	-0,44
FUJITSU/d	16935	0,03
HINO MOTORS/d	528,5	-0,84
HITACHI/d	8816	1,21
HONDA MOTOR/d	1607	-0,34
IHI/d	2745	-0,81
ISUZU MOTORS/d	1768	0,11
KAWASAKI HVY I/d	3302	-1,11
KAJIMA CORP/d	2391	0,63
KEIO/d	4433	1,63
KOBE STEEL/d	1759	0,89
KONICA MINOLTA/d	441,2	-0,81
JTEKT/d	1275,5	0,59
MITSUB UFJ FG/d	1215,5	-0,65
MITSUBISHI COR/d	6859	0,1
MITSUBISHI ELE/d	1734	-0,14
MITSUBISHI MOT/d	522,4	1,69
NEC CORPORATIO/d	7525	-0,24
NIKKON HLDG/d	3259	0,31
NIKON CORP/d	1476	-0,61
NISSUI CORP/d	5337	-0,55
NISSAN MOTOR C/d	594,9	-0,3
NOMURA HOLDING/d	575,5	-0,43
NISSAN CHEMICA/d	6224	-1,33
NIPPON PAPER I/d	1267	
OBAYASHI CORP/d	1244	-0,12
ODAKYU ELEC RA/d	2092	1,43
OJI HOLDINGS/d	620,4	0,31
OSAKA GAS/d	2478,5	0,36
RICOH CO LTD/d	1194	-1,69
SECOM/d	10135	0,25
SEVEN & I HLDG/d	5276	0,9
SHARP CORP/d	928,1	-0,96
SHIMIZU CORP/d	1019,5	-0,34
SHISEIDO/d	5030	3,37
SONY GROUP COR/d	12560	0,96
SMFG/d	7096	-0,78
SUMITOMO CHEM/d	397,8	0,05
SUZUKI/d	1115	0,18
TAISEI CORP/d	4956	1,41
TDK CORPORATIO/d	5678	1,39
TOBU RAILWAY/d	3564	1,77
TOKIO MARINE H/d	3293	-0,42
TORAY INDUSTRI/d	720,3	0,47
TREND MICRO/d	5575	-0,54
TOPY INDS LTD/d	2337	0,47
TORAY INDUSTRI/d	720,3	0,47
TOSHIBA CORP/d	4602	0,02
TOYOBO/d	1006,5	0,55
TOYOTA MOTOR C/d	2597,5	-0,48
YAMAHA CORP/d	3887	-0,08

Paris/Παρίσι

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ACCOR/d	30,22	1,51
AIR LIQUIDE/d	153,82	0,59
ALSTOM/d	12,26	0,41
AXA/d	27,34	0,33
BNP PARIBAS/d	55,91	-0,39
BOUYGUES/d	31,53	0,29
CAPGEMINI/d	165,20	0,67
CARREFOUR/d	15,77	0,38
CASINO GUICHAR/d	1,12	-3,2
CREDIT AGRICOL/d	11,20	-1,01
DANONE/d	54,26	0,67
DASSAULT SYSTE/d	34,98	2,69
L'OREAL/d	394,10	1,87
L.V.M.H./d	681,00	1,73
LAGARDERE/d	18,70	0,43
MICHELIN/d	27,58	-0,97
PERNOD RICARD/d	170,00	1,67
KERING/d	407,45	0,98
PUBLICIS GROUP/d	72,60	-0,82
RENAULT/d	32,86	-0,42
SAINT-GOBAIN/d	50,06	-0,22
SANOFI/d	98,94	0,64
SCHNEIDER ELEC/d	139,42	-1,76
SOCIETE GENERA/d	20,87	-0,86
SODEXO/d	96,48	-1,17
TF1/d	6,78	0,3
THALES/d	141,60	1,65
VEOLIA ENVIRON/d	25,68	1,9

Madrid/Μαδρίτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ACS CONS Y SER/d	32,62	0,6479
AENA SME/d	134,7	-2,603
ACERINOX/d	8,806	0,594
ACCIONA/d	118,3	2,0267
AMADEUS/d	54,42	1,3785
BBVA/d	7,392	-1,7283
BANKINTER/d	6,008	-2,6887
CAIXABANK/d	3,628	-3,0983
DSTR INT ALIME/d	0,0129	0
ENDESA/d	18,065	-2,325
ENAGAS/d	15,89	1,696
FERROVIAL/d	28,14	0,8964
FOMENTO DE CON/d	11,9	0,3373
GRIFOLS/d	10,405	1,216
IBERDROLA/d	10,41	1,117
INT AIRLINES G/d	1,6295	0,1537
INDRA SISTEMAS/d	13,24	1,1459
INDITEX/d	34,29	0,764
MAPFRE/d	1,939	0,0516
MERLIN PROP/d	7,645	0,2623
ARCELORMITTAL/d	20,76	0,484
REPSOL/d	14,445	-1,8349
BCO DE SABADEL/d	1,03	-5,2438
BANCO SANTANDE/d	3,3815	-1,1691
SACYR/d	2,684	1,2066
TELEFONICA/d	3,655	-0,8679
TECNICAS REUN/d	8,305	0,6667

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ			ΤΙΜΕΣ SPOT
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,0632	ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ	5,3373
ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	159,26	ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	1,4564
ΛΕΒ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	1,9558	ΓΟΥΑΝ ΚΙΝΑΣ	7,7720
ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	24,659	ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	8,3169
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4648	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ	16.857,89
ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,87025	ΣΕΚΕΛ ΙΣΡΑΗΛ	4,3177
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	383,20	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ	88,3058
ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	4,4630	ΓΟΥΟΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ	1.428,75
ΛΕΪ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	4,9656	ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟ	19,3024
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,7456	ΡΙΝΓΚΙΤ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ	5,0874
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	0,9501	ΔΟΛΑΡΙΟ Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ	1,8173
ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ	147,30	ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ	60,390
ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	11,8255	ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ	1,4532
ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	29,8754	ΜΠΑΧΤ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ	38,488
ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,6708	ΡΑΝΤ ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	20,3166

ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ: Λόγω της τρέχουσας συναλλακτικής δραστηριότητας στην αγορά EUR/RUB, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν είναι σε θέση να καθορίσει μία τιμή αναφοράς αντιπροσωπευτική των επικρατουσών συνθηκών της αγοράς. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ αποφάσισε να αναστείλει τη δημοσίευση τιμής αναφοράς του ευρώ για το ρωσικό ρούβλι μέχρι νεωτέρας.

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2023	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,0702
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΩΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ	0,8653
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4528
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,8803

ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ

ΤΙΜΗ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΥΡΩ)		
	ΑΓΟΡΑ	**ΠΩΛΗΣΗ**
ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΟΠΗΣ	420,27	506,44
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1973 & ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	420,27	506,44
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1974 & ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	420,27	501,89

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	1.196,56	1.173,70	22,86	1,95%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.955,24	2.882,97	72,27	2,51%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	7.969,12	7.932,20	36,92	0,47%
FTSE/Χ.Α.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.538,11	3.499,62	38,49	1,10%
ATHEX SELECT PLUS	4.044,93	3.988,31	56,62	1,42%
ATHEX SELECT	5.811,84	5.731,83	80,01	1,40%
FTSE/ΧΑ MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	5.095,64	5.059,79	35,85	0,71%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.914,79	1.898,73	16,06	0,85%
FTSE/ΧΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	3.683,84	3.617,60	66,24	1,83%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	701,86	685,46	16,40	2,39%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	2.163,91	2.122,56	41,35	1,95%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	981,18	939,58	41,60	4,43%
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.047,44	3.967,59	79,85	2,01%
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1.173,59	1.147,65	25,94	2,26%
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	8.197,78	7.995,97	201,81	2,52%
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	1.121,68	1.110,67	11,01	0,99%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	14.610,35	14.358,32	252,03	1,76%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	9.286,70	9.102,99	183,71	2,02%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	7.461,64	7.270,48	191,16	2,63%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ	4.267,23	4.275,25	-8,02	-0,19%
FTSE/Χ.Α. ΕΝΕΡΓΕΙΑ	5.045,91	4.998,42	47,49	0,95%
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	2.771,44	2.706,23	65,21	2,41%
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	2.731,49	2.714,48	17,01	0,63%
FTSE/Χ.Α. ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	3.646,31	3.679,29	-32,98	-0,90%
FTSE/Χ.Α. ΥΓΕΙΑ	398,95	392,85	6,10	1,55%
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	5.036,16	4.948,00	88,16	1,78%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΤΡΑΠΕΖΕΣ	59.321.559,77
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	13.280.695,87
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	9.224.544,69
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	7.729.956,38
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	5.020.344,42
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	3.260.721,02
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	3.026.791,08
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	2.409.386,93
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	2.091.390,16
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	1.091.401,96
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	1.013.793,11
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	824.755,70
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	702.194,42
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	607.511,28
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	567.776,34
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	499.454,20
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	498.683,89
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	227.728,52
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ Α.Ε.Ε.Α.Π.	212.889,28
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΙΜΩΝ ΑΜΟΙΒ. ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	176.729,49
ΥΔΡΕΥΣΗ	175.849,61
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	175.397,62
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	165.531,36
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	159.764,88
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	149.241,42
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	147.680,08
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ & ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ	97.317,69

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	1,428	12,44%	ALPHA ΑΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ (ΚΟ)	6,620	-2,65%
UNIBIOS (ΚΟ)	1,065	6,50%	ΔΟΜΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ (ΚΟ)	3,090	-1,90%
ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	2,790	4,49%	ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	13,020	-1,36%
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	10,260	4,16%	IDEAL HOLDINGS (ΚΟ)	5,650	-1,22%
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	1,670	3,09%	AUTOHELLAS (ΚΟ)	12,660	-1,09%
ΕΥΑΘ (ΚΟ)	3,040	3,05%	OTE (ΚΟ)	13,050	-0,91%
ΣΑΡΑΝΤΗΣ ΓΡ. (ΚΟ)	7,720	2,93%	MIG (ΚΟ)	3,570	-0,70%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	5,620	2,93%	ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ (ΚΟ)	8,880	-0,67%
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	4,905	2,83%	BRIQ PROPERTIES AEEAΠ (ΚΟ)	1,850	-0,54%
ΑΒΑΞ (ΚΟ)	1,238	2,82%	ΑΛΟΥΜΥΛ (ΚΟ)	2,290	-0,43%

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ	
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	26.955.830,71	ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,83%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	18.690.349,22	ALPHA ETF FTSE ATHEX LARGE CAP	0,65%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	13.075.060,81	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	0,50%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	8.744.477,20	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0,37%
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	7.762.755,66	ANEK (ΚΟ)	0,34%
JUMBO (ΚΟ)	7.729.956,38	UNIBIOS (ΚΟ)	0,34%
OTE (ΚΟ)	5.020.344,42	ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	0,24%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	4.161.926,80	ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0,23%
MOTOR OIL (ΚΟ)	3.260.721,02	JUMBO (ΚΟ)	0,22%
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	2.409.386,93	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	0,20%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

		Κλείσιμο	Μετ.%
ΒΙΟ	(ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	4,905	2,83
CENER	(CENERGY HOLDINGS SA)	5,9	1,55
TITC	(TITAN)	17,08	0,59
EEE	(COCA COLA HBC)	24,73	2,02
OTE	(OTE)	13,05	-0,91
ΑΡΑΙΓ	(AEGEAN AIRLINES)	10,26	4,16
ΤΕΝΕΡΓ	(ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	14,23	0,28
ΣΑΡ	(ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	7,72	2,93
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	(ΕΛΛΑΚΤΩΡ)	1,954	0,72
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	(ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	13,02	-1,36
ΜΥΤΙΛ	(ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ)	36,88	2,73
ΛΑΜΔΑ	(LAMDA DEVELOPMENT)	6,09	2,53
ΕΛΧΑ	(ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ)	1,67	3,09
ΑΛΦΑ	(ALPHA BANK)	1,428	12,44
ΜΠΕΛΑ	(JUMBO)	26,3	2,02
ΕΤΕ	(ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ)	5,62	2,93
ΠΕΙΡ	(ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)	2,91	1,96
ΕΥΡΩΒ	(EUROBANK)	1,534	1,25
ΕΛΠΕ	(ΕΛΠΕ)	6,95	1,46
ΚΟΥΕΣ	(QUEST)	5,16	1,57
ΟΤΟΕΛ	(AUTOHELLAS)	12,66	-1,09
ΕΥΔΑΠ	(ΕΥΔΑΠ)	5,65	2,36
ΟΠΑΠ	(ΟΠΑΠ)	15,4	2,19
ΜΟΗ	(MOTOR OIL)	22,5	0,81
ΔΕΗ	(ΔΕΗ)	9,27	2,43

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	276	1.579	4.978
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	15	217	1.892
FTSE/Χ.Α. Large Cap	261	1.362	2.983
MSCI GREECE REBASED	0	0	103
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	2.487	74.103	435.269
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	14	122	21.410
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	57	210	4.829
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	986	55.077	190.886
AUTOHELLAS (ΚΟ)	1	1	81
ΑΒΑΞ Α.Ε. (ΚΟ)	88	116	1.412
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	9	15	435
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	22	175	5.696
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	4	16	680
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	9	34	1.446
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	129	4.756	33.270
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	4	8	2.387
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	13	72	595
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	11	20	5.989
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	44	262	8.386
HELLENiQ ENERGY (ΚΟ)	15	68	1.464
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	13	21	4.522
INTRAKAT (ΚΟ)	18	68	5.660
JUMBO (ΚΟ)	15	23	602
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	12	39	5.797
MIG (ΚΟ)	0	0	51
MOTOR OIL (ΚΟ)	1	1	1.134
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	84	216	2.473
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	228	2.606	18.798
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	45	127	2.783
OTE (ΚΟ)	43	154	5.440
ΟΛΠ (ΚΟ)	0	0	202
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	460	9.328	68.440
ΔΕΗ (ΚΟ)	76	328	19.792
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	3	14	100
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	45	124	14.993
TITAN CEMENT (ΚΑ)	10	21	672
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	28	81	4.844
Δικαιώματα σε Δείκτες	15	216	735
FTSE/Χ.Α. Large Cap	15	216	735
Δικαιώματα σε Μετοχές	0	0	711
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	0
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	627
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	10
OTE (ΚΟ)	0	0	17
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	2
ΔΕΗ (ΚΟ)	0	0	55
Συνολική Δραστηριότητα	2.778	75.898	441.693

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 24 Οκτωβρίου 2023

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	2.2000	2.2100	2.2076	0.5610	“15,900”	2.2000	2.2100	2.2100	0.45
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	2.9000	2.9200	2.9103	-0.6830	“3,323”	2.9200	2.9300	2.9100	-0.68
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (EM)	0.6400	0.6600	0.6497	0.0340	“8,200”	0.6350	0.6500	0.6400	-1.54
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0870		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0715	0.0715	0.0715	0.4450	“4,500”	0.0640	0.0715	0.0715	2.88
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	2.6600	2.6600	2.6993	3.3500	“26,500”	2.6600	2.7000	2.6600	0.00
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD						1.6500	1.6800		
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0550	0.0000		
MINE	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0135	0.0155		
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0200		
ΓΕΠ	“UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (EM, Σ)”						0.0000	0.0000		
ΕΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.0000	0.0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (EM)						0.0000	0.0600		
ΚΑΕΠ	ΚΑΡΥΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ (Σ)						0.0000	0.2300		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0030	0.0050		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0.0020	0.0025		
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΧΑΕΠ	“HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (EM, Σ)”						0.0000	0.0265		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΠΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD (Σ)						0.2500	0.2920		
ΑΓΡΟ	“ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ “”Η ΠΡΟΟΔΟΣ““ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ “	1.2100	1.2100	1.2100	2.0000	204	1.2100	0.0000	1.2100	1.68
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0205	0.0220		
ΚΩΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0815	0.0930		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0.0550	0.0590		
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.7600	0.8500		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)						3.3000	3.4800		
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0600	0.0000		
Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0.0000	0.0600		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΔΒΚΔ	ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						1.0000	0.0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	0.6100	0.6400	0.6173	-0.7680	“7,300”	0.6100	0.6400	0.6150	-1.60
ΚΥΘΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0.3020	0.3400		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ						3.0400	3.1200		
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΙΟΑΝ	CHRIS JOANNOU PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0470		
ΚΕΟ	ΚΕΟ PLC						1.5700	1.6900		
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ						0.2080	0.2500		
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC						0.8250	0.8950		
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD						0.2860	0.3000		
Τεχνολογία										
NETIN	NET INFO PLC						0.0000	1.2000		
Βασικά Υλικά										
ΛΟΡΔ	LORDOS UNITED PUBLIC LTD						0.0945	0.0000		
Ακίνητη Περιουσία										
ΚΚΟΜ	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.3160	0.3280		
ΠΑΝΔ	ΠΑΝΔΩΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.0720	0.0820		
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0.0000	0.1100		
Ενέργεια										
ΛΙΝΑ	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD	1.1000	1.1000	1.1000	0.0000	51	1.0900	1.1000	1.1000	0.00
ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΙΕΠ	“ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (AN, EM, Σ)”						0.0000	0.0000		
ΙΣΕΠ	“ΙΣΧΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (AN, EM, Σ)”						0.0000	0.0000		
ΡΕΕΠ	“REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (AN, EM, Σ)”						0.0000	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΕΡΜΕ	“ERMES DEPARTMENT STORES PLC (AN, Σ)”						0.0000	0.0000		
ΤΟΕΠ	“ΤΟΞΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (AN, Σ)”						0.0000	0.0315		
ΝΤΟΔ	“DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (AN, Σ)”						0.0000	0.0000		
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD (AN)						0.0000	0.0000		
Βιομηχανία										
ΣΤΣΔ	“CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (AN, Σ)”						0.0000	0.0000		
Ακίνητη Περιουσία										
ΓΟΥΛ	“WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (AN, Σ)”						0.0000	0.0000		
ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ										
ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ΕΛΛΗ024	Ellinas Finance Public Company Ltd (Ομόλογα)						0.0000	0.0000		
ΕΤΜΑ1	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 1						96.0000	0.0000		
ΕΤΜΑ2	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 2						94.0000	95.9000		

* Η διαφορά αυτή αντιπροσωπεύει την αυξημείωση της μέσης σταθμικής τιμής σε σεντ από την προηγούμενη χρηματιστηριακή συνάντηση.
** Στον υπολογισμό της μέσης σταθμικής τιμής συμπεριλαμβάνονται και η αξία και τα τεμάχια συναλλαγών που εκτελέστηκαν με τη μέθοδο ‘Απλή Προσυμφωνημένη Συναλλαγή’.
Ειδική κατηγορία διαπραγμάτευσης: Στην Κατηγορία αυτή θα ταξινομούνται εταιρείες όταν ενδεχομένως θα συντρέχουν σοβαροί λόγοι μη πλήρους συμμόρφωσης τους με τη νομοθεσία και μη παροχής επαρκών στοιχείων /εγγυήσεις προς τους επενδυτές.
Αγορά ειδικών χαρακτηριστικών: ταξινομούνται εταιρείες οι οποίες έχουν: (α) δεν πηρούν τις υποχρεώσεις της διασποράς ή της εμπορευσιμότητας ή της χρηματιστηριακής αξίας της αγοράς στην οποία είναι εισηγμένες ή (β) παραλείπουν να εισαγάγουν στο Χρηματιστήριο μετοχές τους όπως προβλέπεται από το Άρθρο 129 των περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου Νόμων ή (γ) i. για τις οποίες επίκειται ουσιαστική διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων τους ή ii. για τις οποίες επίκειται αντίστροφη εξαγορά ή iii. οι οποίες είναι επενδυτικοί οργανισμοί και επιζητούν την απαλλαγή τους από περιορισμό αναφορικά προς τις υποχρεώσεις τους.

NBG Securities

Σπάνε τη «γυάλινη οροφή» των σπορ

Από την οδηγό Μισέλ Μουτόν στην προπονήτρια Λία Γκουζίνη

Το καλοκαίρι του 2021, η διοίκηση της Δάφνης πήρε μια ιστορική απόφαση δίνοντας τα νηία της ανδρικής ομάδας μπάσκετ στη Λία Γκουζίνη. Την περασμένη εβδομάδα, η πρώτη γυναίκα head coach σε ανδρική ομάδα εθνικής κατηγορίας πέτυχε άλλη μια πρωτιά, αυτή τη φορά στο κορυφαίο επίπεδο της Basket League: μετά την αποβολή του συζύγου της Γιώργου Σκαραφίγκα, πρώτου προπονητή του Αμαρουσίου, στο ματς με τον ΠΑΟΚ, η ίδια, ως βοηθός προπονήτρια, ανέλαβε να καθοδηγήσει την ομάδα για τα τελευταία 7΄30΄΄. Και μπορεί να μην πήρε το ροζ φύλλο αγώνα, όμως άνοιξε ένα ακόμη μονοπάτι προς την κορυφή των σπορ, που τα τελευταία χρόνια διεκδικείται από ολοένα και περισσότερες γυναίκες.

Μέχρι πριν από μερικές δεκαετίες, η επιτυχία μιας γυναίκας σε οποιοδήποτε ανδροκρατούμενο άθλημα έμοιαζε αδύνατη, αφού οι ευκαιρίες ήταν ελάχιστες και η προκατάληψη περίσσευε. Τη δεκαετία του '80 ήταν η θρυλική Μισέλ Μουτόν, η οποία κόντρα σε κάθε λογική συναγωνίστηκε τους κορυφαίους οδηγούς ράλι της εποχής. Η περίφημη Γαλλίδα οδηγός παραλίγο να κερδίσει το παγκόσμιο πρωτάθλημα WRC, σε κακοτράχαλους δρόμους, με τη ζωή και την καριέρα της να προσφέρουν έμπνευση για το σενάριο της ταινίας «The Queen of Speed». Αργότερα, άλλες γυναίκες με δεξιότητες και επιδόσεις στον μηχανοκίνητο αθλητισμό επιχείρησαν να πιλοτάρουν στις αγωνιστικές πίστες της F1, δίχως όμως επιτυχία. Ωστόσο, ο δρόμος είχε ανοίξει...

Τα χρόνια κύλησαν και μπορεί τα πλασαρίσματα γυναικών σε σπορ που μονοπωλούνται από άνδρες να παραμένουν σπάνια, όμως η φθορά των πατριαρχικών αντιλήψεων παγκοσμίως έχει καλλιεργήσει έδαφος ώστε όποια γυναίκα το επιθυμεί, είτε πρόκειται για αθλήτρια είτε για προπονήτρια, είτε για διαιτητή, να έχει δικαίωμα στο όνειρο, βρίσκοντας απέναντί της χαμηλότερα εμπόδια. Για παράδειγμα, στο ελληνικό ποδόσφαιρο, η Κατερίνα Τσιαπάνου, η πρώτη που κατέκτησε πρωτάθλημα γυναικών με τον ΠΑΟΚ, είναι εδώ και δύο χρόνια προπονήτρια της ανδρικής ομάδας του Φιλοκτήτη Μελιβοίας και παλαιότερα του Κεραυνού Αγίου Παύλου, ερασιτεχνικών ομάδων της Λάρισας και της Θεσσαλονίκης.

Σε επαγγελματικό επίπεδο, αντίστοιχο παράδειγμα συναντάμε σε άλλα πόστα, όπως αυτό της Λίνα Σουλούκου, που μετά μια επιτυχημένη θητεία στην ΠΑΕ Ολυμπιακός, είναι διευθύνουσα σύμβουλος στη Ρόμα, σε μια θέση-πλεκτρική καρέκλα σαν του προπονητή της ιταλικής ομάδας, Ζοζέ Μουρίνιο! Αίσθηση είχε προκαλέσει και η Μαριέλα Νησωτάκη, η μοναδική γυναίκα-αναλύτρια παλαιότερα στην Πρέμιερ Λιγκ, στο τιμ αναλυτών της Σουόνσι.

Ξεχωριστό παράδειγμα η Λίνα Σουλούκου, που μετά μια επιτυχημένη θητεία στην ΠΑΕ Ολυμπιακός, είναι πλέον διευθύνουσα σύμβουλος στη Ρόμα!

Η Ελένη Αντωνίου ήταν η πρώτη γυναίκα που διαιτήτευσε αγώνα της Σούπερ Λιγκ. Ηταν το ματς Βόλου - ΟΦΗ στις 14 Μαΐου του 2022, το οποίο έληξε 5-0.

Αλλο σπάνιο παράδειγμα είναι αυτό των δύο προπονητριών που έγραψαν ιστορία όταν βρέθηκαν για πρώτη φορά αντιμέτωπη η μία με την άλλη, καθοδηγώντας ανδρικές ποδοσφαιρικές ομάδες! Το παιχνίδι έγινε στο Μπρονξ στο πλαίσιο του NCAA, όταν στις 30 Οκτωβρίου του 2022, το Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης με τεχνικό την Κιμ Γουιάντ αντιμετώπισε το Πανεπιστήμιο του Σικάγο, με προπονήτρια την Τζούλιαν Σιτς! Η πρώτη διδάξασα σε επαγγελματικό επίπεδο θεωρείται η Καρολίνα Μοράτσε, στον πάγκο της Βιτερμπέρζε στη Γ΄ Εθνική Ιταλίας το 1999, παρότι η Ντουιγκού Ερντογκάν είχε δηλωθεί πρώτη προπονήτρια σε ένα παιχνίδι της Γαλατάσαραϊ, όταν είχε τιμωρηθεί ο Φατίχ Τερίμ!

Ξεχωριστή περίπτωση είναι και της 40χρονης Χάνα Ντίνγκλεϊ, της πρώτης γυναίκας που ανέλαβε –μόλις φέτος– ανδρική επαγγελματική ομάδα ποδοσφαίρου στη Βρετανία, γράφοντας το όνομα της Φόρεστ Γκριν Ρόβερς στην ιστορία!

Στον πάγκο με τσαντόρ

Προβολής αξίζει, πάντως, η είδηση ότι μια ερασιτεχνική ομάδα 4ης κατηγορίας του Μαρόκου προσέλαβε την 29χρονη Χάσνα Ντούμι. Αν και είναι υποχρεωμένη να κάθεται στον πάγκο ντυμένη στα μαύρα και πάντα με καλυμμένο το κεφάλι, είναι η πρώτη γυναίκα που γκρεμίζει τέτοιο κάστρο σε μουσουλμανική χώρα.

Διευθύνουν αγώνες

Η ατάκα του Αχιλλέα Μπέου προς την Κάτια Κοξένογλου, «εδώ δεν ήλθες για να φτιάξεις παστίτσιο», δείχνει πόσο υποτιμητικά αντιμετωπίζουν κάποιοι άνδρες όσες γυναίκες μπαίνουν στα χωράφια τους. Η αναπληρώτρια πρόεδρος της Σούπερ Λιγκ και διευθύνουσα σύμβουλος της ΠΑΕ Ατρόμητος απάντησε με «ταβανόπροκα» στο καρφί του προέδρου του ΝΠΣ Βόλου λέγοντας ότι τα νομικά αυτή τα έμαθε στο πανεπιστήμιο και όχι στη φυλακή, αλλά η αλήθεια είναι ότι όσες γυναίκες... χώνουν τη μύτη τους στις ανδρικές ποδοσφαιρικές υποθέσεις έχουν ακούσει άπειρες «φιλοφρονήσεις». Οι μόνες που αντιμετωπίζουν από θέση ισχύος τέτοια φαινόμενα είναι όσες φορούν φανέλα διαιτητή. Με τη σφυρίχτρα στο στόμα και τις κάρτες στην τσέπη, έχουν πραγματική εξουσία εντός των γραμμών όταν επιλέγονται να διευθύνουν παιχνίδια ανδρικών ομάδων. Και τα τελευταία χρόνια είναι κάμποσες οι περιπτώσεις που οι άνδρες παραχώρησαν σε γυναίκες τόσο μεγάλο προνόμιο, που πέρα από τη νίκη, το γόητρο και τη δόξα, καθορίζει και τη ροή του χρήματος, ανάλογα με το ποια ομάδα θα νικήσει.

Η Στεφανί Φραπάρ είναι μια τέτοια περίπτωση. Είναι η πρώτη γυναίκα που διηύθυνε αγώνα Τσάμπιονς Λιγκ (Γιουβέντους - Ντιναμό Κιέβου), η πρώτη που έπαιξε σε τελικό ευρωπαϊκού Σούπερ Καπ (Λίβερπουλ - Τσέλσι), η πρώτη που σφύριξε σε Παγκόσμιο Κύπελλο (Γερμανία - Κόστα Ρίκα), η πρώτη που ορίστηκε σε επαγγελματικό παιχνίδι (Αμιάν - Στρασμπούρ), η πρώτη που έπαιξε τελικό Κυπέλλου (Νις - Ναντ).

«Πρωτιά» έχουν και άλλες γυναίκες, όπως η Λιζ Μιλς, που οδήγησε ανδρική ομάδα (της Κένυας) σε τελική φάση πρωταθλήματος μπάσκετ, η Αν Πάντερ, πρώτη γυναίκα διαιτητής στην Ευρωλίγκα και σε φάιναλ φορ, η Βάσω Τσαρούχα, πρώτη γυναίκα στην Α1 και πρώτη Ελληνίδα στην Ευρωλίγκα (2η μετά την Πάντερ) και η Εύα Ασδεράκη, κορυφαία Ελληνίδα διαιτητής στο επαγγελματικό τένις. Η Ελένη Αντωνίου ήταν η πρώτη γυναίκα που διαιτήτευσε στη Σούπερ Λιγκ. Πρόκειται για το ματς Βόλου - ΟΦΗ στις 14 Μαΐου του 2022, το οποίο έληξε 5-0. Είναι όμως πολύ λιγοστές οι περιπτώσεις τους και λειτουργούν ως εξαιρέσεις που επιβεβαιώνουν τον κανόνα που θέλει τους άνδρες απολύτως κυρίαρχους σε έναν κόσμο που έφτιαξαν οι ίδιοι σχεδόν αποκλειστικά για δική τους χρήση.

Πρώτες και... καλύτερες

Χάνα Ντίνγκλεϊ
Η πρώτη γυναίκα που ανέλαβε ανδρική επαγγελματική ομάδα ποδοσφαίρου στη Βρετανία, γράφοντας το όνομα της Φόρεστ Γκριν Ρόβερς στην ιστορία.

Λία Γκουζίνη
Η εικόνα της να καθοδηγεί πριν από λίγες ημέρες τους παίκτες του Αμαρουσίου στα τελευταία λεπτά του παιχνιδιού με τον ΠΑΟΚ για το (ανδρικό) πρωτάθλημα μπάσκετ, προκάλεσε αίσθηση.

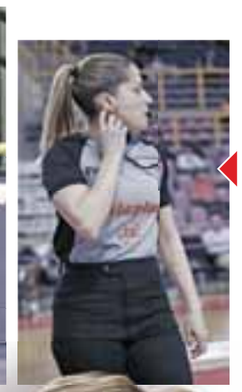

Βάσω Τσαρούχα
Η πρώτη γυναίκα που διαιτήτευσε στην Α1 και πρώτη Ελληνίδα που σφύριξε στην Ευρωλίγκα (και γενικότερα η 2η μετά την Πάντερ).

Μισέλ Μουτόν
Η Γαλλίδα οδηγός WRC, γνωστή διεθνώς ως «μαύρο πφαίστειο», με την εντυπωσιακή της επίδοση στο σκληρό Ακρόπολις του 1982, όπου έκλεισε στόματα.

Εύα Ασδεράκη
Εχει διαιτητεύσει στον τελικό και των τεσσάρων γκραν σλαμ. Η αρχή είχε γίνει το 2011 με τον τελικό του US Open γυναικών, ενώ ακολούθησε αυτός του Wimbledon. Το 2020 διηύθυνε τον τελικό του Australian Open στη Μελβούρνη και το 2023 σειρά είχε το Roland Garros. Το 2015 η Εύα Ασδεράκη είχε κατακτήσει μια σημαντική πρωτιά, καθώς έγινε η πρώτη γυναίκα chair umpire σε τελικό ανδρών κι είχε διαιτητεύσει στην αναμέτρηση μεταξύ Τζόκοβιτς και Φέντερερ.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ριαλτο

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
προτείνει

23

www.rialto.com.cy

1 ΤΕΤ 20:30 (90΄)
Ο επιθεωρητής έρχεται | Θέατρο Διόνυσος (Θ)
Ο Τζων Πρίσλευ επιλέγει να μιλήσει για το θέμα της ατομικής ευθύνης, στήνοντας σε πρώτο επίπεδο ένα αστυνομικό δράμα που ο θεατής παρακολουθεί με κομμένη την ανάσα. Σκηνοθεσία: Χρήστος Γιάγκου. €15 / 12

2 ΠΕΜ 20:30 (80΄)
Κυπροφωνία 1 | Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου (Μ)
Μια συναυλία με έργα διακεκριμένων Κύπριων συνθετών: *Ο Δαίμων της Πορνείας* του Χρήστου Πήττα, *Ορθρου βαθέος* του Άγι Ιωαννίδη, *Γυμνά κλαδιά εγώ* της Χριστίνας Αθηνοδώρου. Τενόρος: Χρήστος Κεχρής, βαρύτονος: Διονύσης Τσαντίνης. Μαέστρος: Κυριακή Κουντούρη. €18 / 14 & €13 / 10

3 ΠΑΡ 20:00 (92΄)
Golden Years (Ελβετία 2022) **(12+)** (Κ)
Επιτέλους ελεύθεροι! Η Alice και ο Peter είναι έτοιμοι να απολαύσουν τη ζωή τους ως συνταξιούχοι. Ωστόσο, τα συζυγικά τους προβλήματα βγαίνουν στην επιφάνεια. Σκηνοθεσία: Barbara Kulcsar. Ελβετικά Γερμανικά με αγγλικούς υπότιτλους. Διοργάνωση: Πρεσβείας της Ελβετίας στην Κύπρο. Είσοδος ελεύθερη

4 ΣΑΒ 15:30 (60΄)
Η Πόλη των Χαμένων Ρομπότ | Hippo Theatre Group **(5+)** (Θ)
Μια ευφάνταστη και ψυχαγωγική ιστορία για παιδιά ηλικίας 5-14, η οποία εκτυλίσσεται σε ένα μελλοντολογικό περιβάλλον, γεμάτο με νέες τεχνολογικές ανακαλύψεις και ρομπότ. Κείμενο/Σκηνοθεσία: Αλέξανδρος Ράπτης, Φώτης Δούσος. Παίζουν: Βιβή Τσόρμπα, Μυρτώ Μακρή. Με τη συνεργασία του Limassol Book Fair. €10 / 8

5 ΚΥΡ 14:00
Cyprus Dance Film Festival (Κ)
Η Cult Experiences παρουσιάζει ένα συναρπαστικό κινηματογραφικό ταξίδι, με μια εντυπωσιακή συλλογή εγχώριων και διεθνών ταινιών χορού, με σύγχρονες έως παραδοσιακές μορφές χορού. Το Φεστιβάλ κορυφώνεται με την τελετή απονομής βραβείων, ενώ στην Πλατεία Ηρώων θα ξεδιπλωθεί το κόκκινο χαλί. Εκεί θα υπάρχει έκθεση φωτογραφιών χορού και θα προσφέρεται η ευκαιρία δικτύωσης ανάμεσα στους επαγγελματίες του. €8 / 6 (για κάθε Block) €15 /12 (Εισιτήριο Ημέρας)

10 – 12 ΠΑΡ – ΚΥΡ 20:30
Πλατφόρμα Χορογραφίας Κύπρου (Χ)
Ο χορογραφικός θεσμός, ο οποίος αποσκοπεί στη δημιουργία και παρουσίαση νέων έργων σύγχρονης χορογραφίας στο κοινό, επιστρέφει με την 23η έκδοσή του, παρουσιάζοντας 12 έργα καταξιωμένων και νεότερων χορογράφων. Το πρόγραμμα παραστάσεων εμπλουτίζουν και φέτος οι παράλληλες εκδηλώσεις «Dance Throughout the Year», από τη Στέγη Χορού Λεμεσού. Διοργάνωση: Τμήμα Νεότερου και Σύγχρονου Πολιτισμού (Υφυπουργείο Πολιτισμού) και Θέατρο Ριάλτο. €8 (€15 για 3 μέρες)

14 ΤΡΙ 20:00 (138΄)
Ora, Ora, Be Goin Alone (Ιαπωνία 2020) (Κ)
Η Μομόκο είναι μια γυναίκα εβδομήντα πέντε ετών που μένει στο Τόκιο. Μετά τον θάνατο του άντρα της ζει μοναχικά, μέχρι που πέφτει πάνω σε μια βιβλιοθήκη και η ζωή της αλλάζει. Σενάριο / σκηνοθεσία: Shuichi Okita. Διοργάνωση: Πρεσβεία της Ιαπωνίας στην Κύπρο. Ιαπωνικά με αγγλικούς υπότιτλους. Είσοδος ελεύθερη

17 ΠΑΡ 20:30 (60΄)
Tune In - Λία Χαράκη (Χ)
Δέκα χρόνια μετά την πρεμιέρα του *Tune In*, το έργο επιστρέφει στη σκηνή του Ριάλτο στο πλαίσιο του προγράμματος Συνεργαζόμενου Καλλιτέχνη. Με αφορμή την επέτειο αυτή, η Λία και η Εύη Χαράκη Μαχαιρά θα μοιραστούν την πρακτική του IntuNition, μέσα από ένα σύντομο, ανοικτό εργαστήρι. Το ίδιο βράδυ, η Λία θα ερμηνεύσει το Tune In στη σκηνή του Ριάλτο και προσκαλεί όποιον επιθυμεί να μοιραστεί τη σκηνή μαζί της, σε μουσική του συνθέτη Παντελή Διαμαντίδη. €10 / 7

18 ΣΑΒ 19:55 (222΄)
X: The Life and Times of Malcolm X (Μ)
Το Θέατρο Ριάλτο επαναρχίζει τις προβολές από το βραβευμένο πρόγραμμα The MET: Live in HD, παρουσιάζοντας στους θεατές του σπουδαίες παραστάσεις όπερας από την Μετροπόλιταν Όπερα της Νέας Υόρκης. Οι προβολές αρχίζουν με το πρωτοποριακό έργο του Άντονυ Ντέιβις, σε μία νέα διασκευή. Μαέστρος: Kazem Abdullah. Με αγγλικούς υπότιτλους. €20 / 15

19 ΚΥΡ 11:00 (90΄)
Περιπατώ | Μ. Βαρνακκίδου, Κ. Ανδρέου
Ο διαδραστικός περίπατος, αφιερωμένος στους ανθρώπους της Πλατείας Ηρώων, συνεχίζεται. Ιστορίες από τα παλιά, μνήμες, κτίρια που αλλάζουν στο πέρασμα του χρόνου και μια ματιά στο μέλλον της πλατείας. Ελληνικά και Αγγλικά. €5

19 ΚΥΡ 17: 00 (65΄)
Το όνειρο του Κοπέλιους | Επιλογή **(4+)** (Μ)
Ένα μουσικό παραμύθι με χορωδιακές διασκευές από διάσημα μπαλέτα. Συγγραφή κειμένου, στίχοι τραγουδιών: Κορίνα Βασιλείου. Ηθοποιοί: Ανδρέας Δανιήλ, Ανθή Κάσινου. Πιάνο: Κορίνα Βασιλείου, Γκεργκάνα Γκεοργκίεβα. Παιδική Χορωδία και Μουσικό Εργαστήρι Πολιτιστικής Κίνησης Επιλογή. €10 / 7

21 ΤΡΙ 20:30 (75΄)
Piano Duets - Μανώλης Νεοφύτου **(6+)** (Μ)
Οι διακεκριμένοι πιανίστες Μανώλης Νεοφύτου, Canan Kocaay, Ελένη Μαυρομουστάκη και Μαριόλα Χαριτίδου ερμηνεύουν έργα για δύο πιάνα, καθώς και έργα για οκτώ χέρια. Θα παρουσιάσουν έργα των Brahms, Schumann, Saint-Saens, Dvorak, Tchaikovsky, Rachmaninoff, Tsfasman, Milhaud, Poulenc, Θεοδωράκη και Χατζιδάκι. €15 / 12

23 – 27 ΠΕΜ - ΔΕΥ
Αφιέρωμα στον Θεόδωρο Τερζόπουλο (Θ)
Το Θέατρο Ριάλτο και το το ΤΕΠΑΚ τιμούν τον Θεόδωρο Τερζόπουλο, έναν από τους σημαντικότερους σκηνοθέτες στην ιστορία του παγκόσμιου θεάτρου. Το αφιέρωμα περιλαμβάνει συζητήσεις, εργαστήρι - επίδειξης της μεθόδου του Θ. Τερζόπουλου, από τον στενό του συνεργάτη Σάββα Στρούμπο, προβολή του ντοκιμαντέρ του Σπύρου Τσιφτσή *Διόνυσος, η επιστροφή*, και την παράσταση-ορόσημο, *Alarme*. Με τη συνεργασία του Κυπριακού Κέντρου Διεθνούς Ινστιτούτου Θέατρου.

25 ΣΑΒ 20:30 (60΄)
Alarme | Θέατρο Άττις (Θ)
Το αριστουργηματικό έργο αποτελεί μια σκηνική σύνθεση με αφορμή την αλληλογραφία μεταξύ της βασίλισσας Ελισάβετ Α΄ και της Μαρίας Στιούαρτ. Διαπραγματεύεται τη σχέση αγάπης-μίσους ανάμεσα στις δυο βασίλισσες, για να αναδείξει το πάντα επίκαιρο θέμα της εξουσίας. Σκηνοθεσία / εγκατάσταση / δραματουργική σύνθεση: Θεόδωρος Τερζόπουλος. Πρωταγωνιστούν: Σοφία Χιλλ, Αγλαΐα Παππά, Τάσος Δήμας. €20 / 15

Design: Nasia Demetriou, nasiademetriou.com

LARNACA
Christmas
LAND
Φέτος, τα Χριστούγεννα
έρχονται νωρίτερα
ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΥΡΩΠΗΣ, 27/10/2023
ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ
EUROBANK
Cyprus
ΧΟΡΗΓΟΙ
PARK PALIATSO
Coca-Cola
Fontana
Αγρός
Carlsberg
TUBORG
YOUR MOMENTS!
GIANTS
LUNO
COFFEE
ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
DEEJAY 93.5

Τα πολλαπλά οφέλη της επενδυτικής βαθμίδας

Μείωση κόστους δανεισμού για ελληνικό Δημόσιο, επιχειρήσεις, τράπεζες, επιτάχυνση ξένων επενδύσεων και αναβάθμιση του Χ.Α.

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας είναι ένας σημαντικός «σταθμός» για την ελληνική οικονομία και ένα σπάνιο επίτευγμα, καθώς οι περισσότερες χώρες που βρέθηκαν αντιμέτωπες με τη χρεοκοπία δεν πλησιάζουν ποτέ αυτό το καθεστώς, πόσο μάλλον να το πετύχουν 11 χρόνια μετά την «αθέτηση υποχρεώσεων», που ήταν το 2012 στην περίπτωση της Ελλάδας. Οι επιπτώσεις έχουν ήδη φανεί στα ελληνικά ομόλογα, καθώς πολλούς μήνες πριν η αγορά είχε αποτιμήσει αυτή την εξέλιξη, ενώ εκτιμάται πως θα γίνουν αισθητές στην οικονομία το επόμενο έτος. Ωστόσο αυτό το πολύ σημαντικό βήμα αποτελεί μόλις το πρώτο προς την επιστροφή σε αυτό που λέγεται «κανονικότητα». Αυτό σημαίνει πως η Ελλάδα έχει μπροστά της πολύ δρόμο, ο οποίος είναι γεμάτος προκλήσεις λόγω και του δύσκολου περιβάλλοντος της διεθνούς οικονομίας, ώστε να φτάσει εκεί που ήταν πριν από την κρίση χρέους, η οποία και την οδήγησε, με ταχείς ρυθμούς, βαθιά στην κατηγορία junk.

Οι κινήσεις των οίκων το τελευταίο διάστημα έχουν αρχίσει και βάζουν την Ελλάδα στο ραντάρ των ποιοτικών και μακροπρόθεσμων επενδυτών. Για να μπει ωστόσο για τα καλά στον «χάρτη» του γκρουπ αυτών των επενδυτών θα πρέπει η αξιολόγησή της σε μέσο όρο να είναι investment grade και μάλιστα από τους S&P, Fitch και Moody's. Το μεγάλο «στοίχημα» πάντως θα έχει κερδηθεί απόλυτα όταν και οι τρεις αυτοί «μεγάλοι», οι γνωστοί «Big Three», χαρακτηρίσουν και επισήμως την Ελλάδα «επενδύσιμη».

Αξίζει να σημειωθεί πως οι τρεις αυτοί οίκοι κατέχουν περίπου το 95% της παγκόσμιας αγοράς, με τις Moody's και S&P να έχουν το 40% η καθεμιά και η Fitch το 15%. Η DBRS, ο πρώτος οίκος που έδωσε στην Ελλάδα την επενδυτική βαθμίδα, έχει περίπου το 3%. Θυμίζουμε πως η S&P ήταν η πρώτη που τον Απρίλιο του 2010 υποβάθμισε την Ελλάδα σε junk με την κίνησή της να καταβαραθρώνει την επενδυτική εμπιστοσύνη και να οδηγεί τη χώρα τον Μάιο του ίδιου έτους στην πόρτα του ΔΝΤ και στην εποχή των πακέτων διάσωσης.

Μια μέση βαθμολογία «investment grade» για την Ελλάδα σημαίνει μείωση του κόστους δανεισμού του ελληνικού Δημοσίου και των επιχειρήσεων, βελτιώνοντας τις συνθήκες ρευστότητας. Οι τράπεζες, οι επιχειρήσεις του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα καθώς και τα νοικοκυριά, αν και επηρεάζονται από τα υψηλότερα επιτόκια της ΕΚΤ, θα δουν την επίδραση αυτή να αμβλύνεται εν μέρει, ενώ θα ακολουθήσουν αναβαθμίσεις της αξιολόγησης των ελληνικών τραπεζών και των ελληνικών εισηγμένων.

Ειδικά για τις τράπεζες, το investment grade της Ελλάδας μεταφράζεται σε βελτιωμένες συνθήκες χρηματοδότησης, εξοικονόμηση κόστους τόκων για τις μελλοντικές εκδόσεις τίτλων στο πλαίσιο των υποχρεώσεων MREL και βελτίωση της ποιότητας των χαρτοφυλακίων τίτλων τους, τα οποία αποτελούνται κυρίως από ελληνικά ομόλογα, όπως επανέλαβε η NBG Securities την Παρασκευή.

Ήδη η αναβάθμιση της DBRS, η οποία αν δεν θεωρείται σημαντική από τις αγορές ωστόσο θεωρείται σημαντική από την ΕΚΤ, οδήγησε στην επιλεξιμότητα των εξασφαλίσεων (collaterals) των ελληνικών τραπεζών χωρίς να έχουν την ανάγκη εξαίρεσης (waiver), το οποίο βέβαια και είχαν έως το τέλος του 2024, οπότε δεν σήμαινε κάτι στην πράξη. Επίσης, πλέον η αξία των ελληνικών ομολόγων τα οποία «καταθέτουν» ως εγγυήσεις για τις πράξεις αναχρηματοδότησης, δεν θα δέχεται μεγαλύτερο «κούρεμα» από ό,τι ισχύει για τα ομόλογα όλων των υπόλοιπων χωρών. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, τα «haircuts» στα ελληνικά ομόλογα θα μειωθούν κατά 40% σε μέσο όρο. Αυτό σημαίνει ότι οι ελληνικές τράπεζες με την ίδια ποσότητα ομολόγων (ενεχύρων) θα αντλούν περισσότερα κεφάλαια από την ΕΚΤ.

Επιπλέον, η πτώση του κόστους δανεισμού θα διευκολύνει περαιτέρω τις ελληνικές τράπεζες να προχωρήσουν στην αποπληρωμή των φθηνών μακροπρόθεσμων δανείων που παρείχε η ΕΚΤ, τα TLTRO. Παράλληλα, οι αξιολογήσεις και των τραπεζών θα αναβαθμιστούν σημαντικά περαιτέρω, κάτι που φυσικά ισχύει και για τις αξιολογήσεις των ελληνικών εισηγμένων σε βάθος χρόνου.

Επίσης, η επενδυτική βαθμίδα φέρνει περαιτέρω εμπιστοσύνη και θα επιταχύνει τις ξένες επενδύσεις. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, η αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων θα παράσχει πρόσθετη ώθηση έως 0,5% στο ΑΕΠ το 2024. Οσον αφορά τις αγορές, θα οδηγήσει σε επέκταση της επενδυτικής βάσης για τα ομόλογα και τις μετοχές, προσελκύοντας παράλληλα νέους υψηλής ποιότητας επενδυτές μακροπρόθεσμου ορίζοντα, οι οποίοι προηγουμένως δεν μπορούσαν να επενδύσουν στην Ελλάδα. Η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας θα διευκολύνει και την αναβάθμιση του Χρηματιστηρίου στην κατηγορία των ανεπτυγμένων αγορών από τις αναδυόμενες που έχει υποβαθμιστεί από το 2013 από την MSCI και από το 2015 από τον FTSE, η οποία εκτιμάται ότι θα συμβεί το 2025 το νωρίτερο.

Η επενδυτική βαθμίδα και η συνέχιση της εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν περαιτέρω πτώση του «κινδύνου χώρας» της Ελλάδας (country risk). Αυτό, μαζί με την αυξημένη όρεξη για νέες εκδόσεις εταιρικών ομολόγων, νέα IPOs και την πλήρη αποεπένδυση του ΤΧΣ από τις ελληνικές τράπεζες, αναμένεται να αυξήσει σημαντικά τους όγκους συναλλαγών στα ελληνικά assets.

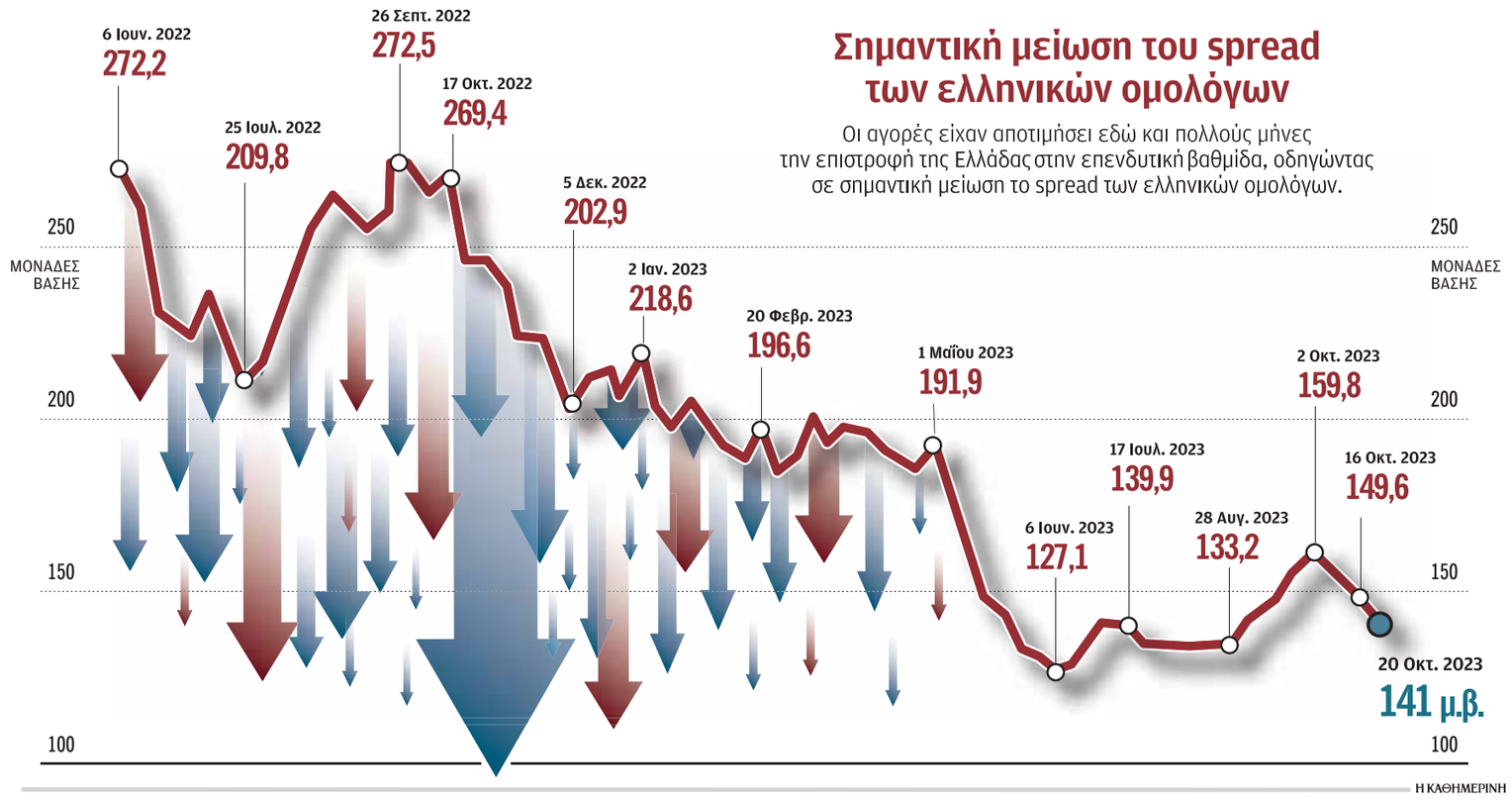

Εισροές 6-10 δισ. ευρώ στα ελληνικά ομόλογα το 2024

Τα οφέλη από την επενδυτική βαθμίδα θα αρχίσουν να γίνονται αισθητά κατά τη διάρκεια του επόμενου έτους. Και αυτό γιατί η «επισφράγιση» της επιστροφής της Ελλάδας στο γκρουπ του «investment grade» και άρα η ένταξή της στον χάρτη ενός πολύ μεγαλύτερου κοινού επενδυτών, θα γίνει ουσιαστικά όταν τα ελληνικά ομόλογα ενταχθούν σε διεθνείς δείκτες ομολόγων.

Η δημοσιονομική σύνεση πρέπει να είναι διαρκής για να έλθουν και άλλες αναβαθμίσεις.

Προϋπόθεση είναι να έχει αξιολόγηση επενδυτικής βαθμίδας από δύο τουλάχιστον οίκους από τους τρεις μεγάλους, ενώ κάποιοι δείκτες έχουν πιο αυστηρά κριτήρια. Για παράδειγμα, για την ένταξη στον δείκτη Bloomberg Barclays, η μέση αξιολόγηση των S&P, Fitch και Moody's πρέπει να είναι investment grade (άρα χρειάζεται επενδυτική βαθμίδα από τουλάχιστον δύο από τους τρεις). Παρομοίως, οι δείκτες iBoxx και FTSE's Eurozone Government Broad IG απαιτούν τουλάχιστον δύο αξιολογήσεις επενδυτικής βαθμίδας από τις S&P/Fitch/Moody's. Για τον FTSE Russell χρειάζεται βαθμολογία στην κατηγορία «A-» και από την S&P και από τη Moody's.

Φυσικά, η ένταξη δεν είναι αυτόματη, δηλαδή θα πρέπει πρώτα οι πάροχοι των δεικτών να κάνουν τις προγραμματισμένες αναθεωρήσεις τους, κάτι που θα γίνει το 2024. Ο «χορός» των αναθεωρήσεων ξεκινάει με αυτήν του δείκτη Bloomberg Barclays τον Ιανουάριο του 2024.

Τότε μόνο τα οφέλη θα περάσουν από τη θεωρία στην πράξη. Σύμφωνα με εκτιμήσεις από πηγές της αγοράς, η ένταξη των ελληνικών ομολόγων στους δείκτες θα οδηγήσει αυτομάτως σε εισροές 6-10 δισ. ευρώ στα ελληνικά ομόλογα. Πρόσφατες εκτιμήσεις της Bank of America τοποθετούν τις εισροές στα ελληνικά ομόλογα στα 16 δισ. ευρώ, οι οποίες ωστόσο δεν θα γίνουν αυτόματα αλλά κατά τη διάρκεια ολόκληρου του 2024, ενώ ο αντίκτυπός τους στην αγορά θα είναι ανάλογος αυτού που

Η επιστροφή της Ελλάδας στο γκρουπ του «investment grade» θα γίνει όταν τα ελληνικά ομόλογα ενταχθούν σε διεθνείς δείκτες ομολόγων.

είχε το έκτακτο πρόγραμμα PEPP της ΕΚΤ. Τη στιγμή που η εκδοτική δραστηριότητα του ελληνικού Δημοσίου το 2024 τοποθετείται στα 6-7 δισ. ευρώ, η παραπάνω κίνηση θα καταστήσει πολύ ευκολότερη τη δανειακή στρατηγική, ενώ θα δημιουργήσει περαιτέρω εκδοτικό «χώρο» ώστε να ικανοποιηθεί παράλληλα και η αυξημένη αυτή ζήτηση που θα υπάρχει για ελληνικούς τίτλους.

Η επιστροφή πάντως στην κανονικότητα, την οποία «επισφραγίζει» η επενδυτική βαθμίδα, όσο σημαντικό επίτευγμα και αν είναι, δεν σημαίνει πως βάζει τέλος στις προκλήσεις για την Ελλάδα. Η χώρα ουσιαστικά παύει να αποτελεί εξαίρεση στην Ευρωζώνη, αλλά η επενδυτική βαθμίδα δεν είναι πανάκεια. Η αξιολόγηση μιας χώρας δεν αποτελεί το βασικό και μοναδικό κριτήριο για τους επενδυτές καθώς πλέον «ζυγίζουν» τις οικονομικές προοπτικές, επιβραβεύουν τη δημοσιονομική σύνεση και κλείνουν την πόρτα όπου βλέπουν κινδύνους πολιτικής. Το βλέπουμε το τελευταίο διάστημα να συμβαίνει με την Ιταλία.

Συνεπώς, η δημοσιονομική σύνεση πρέπει να είναι διαρκής. Αλλωστε είναι απαραίτητη για να έλθουν και άλλες αναβαθμίσεις. Πριν από την κρίση χρέους, η Ελλάδα βαθμολογούνταν με έως και «A+», πέντε βαθμίδες πάνω από το χαμηλό investment grade που έχει αυτή τη στιγμή. Σύμφωνα με παράγοντες της αγοράς, αυτό, η πλήρης κανονικότητα δηλαδή, θα μπορέσει να επιτευχθεί σε 10 χρόνια...

Με απώλειες συνεχίζεται η βδομάδα στο ΧΑΚ

Με απώλειες συνεχίζεται η διαπραγμάτευση για δεύτερη μέρα αυτή τη βδομάδα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Την Τρίτη, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 126,70 μονάδες σημειώνοντας πτώση κατά 0,23%. Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 έκλεισε στις 76,78 μονάδες, σημειώνοντας επίσης πτώση 0,23%. Ο ημερήσιος τζίρος διαμορφώθηκε στις €126.760,55. Από τους επιμέρους δείκτες απώλειες κατέγραψαν η Κύρια και Εναλλακτική Αγορά με ζημιές 0,30% και 0,18% και οι Επενδυτικές με 1,48%. Τα Ξενοδοχεία κατέγραψαν κέρδη με 0,19%.

Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Logicom με €71.530 (χωρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος €2,66), της Ελληνικής Τράπεζας με €35.101 (άνοδος 0,45% – τιμή κλεισίματος €2,21), της Τράπεζας

Την Τρίτη, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 126,70 μονάδες σημειώνοντας πτώση κατά 0,23%.

Κύπρου με €9.670,90 (πτώση 0,68% – τιμή κλεισίματος €2,91). Ακολούθησαν οι μετοχές της Demetra με €5,324.56 (πτώση 1,54% - τιμή κλεισίματος €0,64) και της Κυπριακής Εταιρείας Τσιμέντων με €4.506,40 (πτώση 1,60% - τιμή κλεισίματος €0,615.

Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγμάτευσης, τρεις κινήθηκαν ανοδικά, τρεις πτωτικά και δύο παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε σε 41.

Η αναβάθμιση από S&P αλλάζει τα δεδομένα για την Ελλάδα, εκτιμά ο ESM

Η επιστροφή της Ελλάδας στην επενδυτική βαθμίδα είναι ένα μεγάλο επίτευγμα και αποτελεί «game changer» για τη χώρα, αλλά απαιτεί συνεχείς προσπάθειες για να διατηρηθεί και να βελτιωθεί περαιτέρω, επισημαίνει ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (ESM) σε ανάλυσή του με αφορμή την αναβάθμιση από την S&P την Παρασκευή.

Η Ελλάδα, όπως επισημαίνει, πρέπει τώρα να διατηρήσει την εμπιστοσύνη των επενδυτών στο ότι αποτελεί μια ισχυρή και σταθερή χώρα, καθώς μόνο έτσι μπορεί να μεγιστοποιήσει τα οφέλη.

Κάνοντας μια μικρή αναδρομή στο παρελθόν, ο ESM αναφέρεται σε αυτά που πέτυχε η Ελλάδα ώστε να είναι σε θέση να κερδίσει και πάλι πίσω

Ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας χαρακτηρίζει «game changer» για την ελληνική οικονομία την ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας.

την επενδυτική βαθμίδα, 13 χρόνια αφότου την έχασε, δηλαδή τις συνετές δημοσιονομικές πολιτικές που ακολούθησε και τις προσπάθειες εκσυγχρονισμού της χώρας που έγιναν, μέσω της εφαρμογής ενός αποφασιστικού και απαιτητικού πακέτου μεταρρυθμίσεων.

Τα τελευταία χρόνια οι δημοσιονομικές και οικονομικές επιδόσεις της Ελλάδας ξεπέρασαν τις προσδοκίες, αλλά και τις επιδόσεις των περισσοτέρων χωρών της Ευρωζώνης, όπως τονίζει ο ESM. Η ολοκλήρωση της αναδιάρθρωσης των ελληνικών τραπεζών και η εφαρμογή ενός σημαντικού πακέτου μεταρρυθμίσεων που σχεδιάστηκε στο πλαίσιο του τελευταίου προγράμματος του Μηχανισμού, καθώς και του Ταμείου Ανάκαμψης, οδήγησαν σε ισχυρότερη οικονομική ανάπτυξη και επιτάχυνση της μείωσης του χρέους.

Ωστόσο, όπως επισημαίνει ο ESM, η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας είναι μόνο το πρώτο βήμα. Για να διατηρήσει και, κυρίως, να ενισχύσει αυτό το καθεστώς, η Ελλάδα πρέπει να ολοκληρώσει τον εκσυγχρονισμό της και να διατηρήσει τη μεταρρυθμιστική της δυναμική. «Η επενδυτική βαθμίδα είναι θέμα εμπιστοσύνης», τονίζει ο ESM. Οι πρόσφατες αναβαθμίσεις της Ελλάδας σε επενδυτική βαθμίδα χαιρετίστηκαν από τις χρηματοπιστωτικές αγορές. Ομαλοποιούν τη χρήση των ελληνικών κρατικών ομολόγων ως εξασφάλιση στις πράξεις αναχρηματοδότησης της ΕΚΤ –η οποία πλέον αντιμετωπίζει την Ελλάδα όπως όλες τις άλλες χώρες της Ευρωζώνης– και, το πιο σημαντικό, μειώνουν το κόστος της πίστωσης προς όφελος των πολιτών της χώρας, κάτι που είναι ιδιαίτερα ευπρόσδεκτο σε μια περίοδο επίμονου πληθωρισμού με υψηλότερα επιτόκια.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Deloitte.

2023 Global Human Capital Trends

Στελέχη από κορυφαίους οργανισμούς αναλύουν τις νέες βασικές αρχές για έναν κόσμο χωρίς όρια.

© 2023 Deloitte Limited